

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber pandectarum medicinae

Matthaeus <Silvaticus>

[Venedig], 10. Okt. 1480

Sequitur de L

[urn:nbn:de:bsz:31-316129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316129)

Sequitur de L.

Laaf	.i. sene.
Laaman	.i. stercus colubinus.
Laafacon	.i. melilotum.
Laapar	.i. prassium.
Laeg	.i. gladiolus.
Laegi	idem quod supra.

Laegiso

Cap. 384.

Liber almarie

libanotida
 arab. grece
 li. aggre. laieralmari
 ne rosmarinus. en iquit est arbor ma
 rie: est alpinalfac: et est racola. et dicit auc. Dia.
 Species libanotis sunt tres. vna eaz hz semen qd
 nominat facbi. et hz folia filia folijs maratri: nisi
 quia sunt latiora paz grossiora: et extendit sup ter
 ra circulariter: habens bonam odorem. et longitudo sti
 pitis eius est vnus brachij et plus. et hz multos ra
 mulos: sup quoz sumitates sut capitella: in quibz
 est semen albu simile semini plante: que of spon
 dilion: mandu angulosu: acuti saporis: in cuius odo
 re est simile odori refine pinis: et qn masticat mor
 dicat lingua. Radix vo eius est alba multu: cuius
 odor est sicut odor thur. et est species alia similis
 supradicte: nisi quia semen eius est latu nigrum sile
 semini plante spodilion: habens odorem bonu: sed
 mordicat lingua: et hz radice exterius nigra: interi
 vo albam. Est species alia similis supradicte: nisi
 quia ipsa no hz stipite nec semen nec flore. et nasci
 tur libanotis locis petrosis et agrestibus.

Posse. Sera. anc. Bal. virtus oim
 specieru est similis ex
 hoc qd resoluit: mollificat: abstergit: et incidit. et suc
 cus herbe qn miscetur cu melle curat obscuritate
 visus que fit ab humiditate grossa. sed species illa
 que hz capitella qua romai rosmarinuz vocat: qn
 dat in potu cofert icterico. Idem auc. Dial. empla
 stru ex folijs cuiusqz speciei cofert fluxui sanguinis
 emoroidaz. et sedat apostemata ca. ani. et extenuat
 emoroidas egredientes. et maturat scrofulas: et a
 postemata difficilis maturationis. qn radix ei ad
 ministrat sicca cu melle mixta mundificat. Et qn
 sumit in potu cu vino cofert tormionibus ventris.
 et couenit morfibz venenosis. puocat vrinam et men
 strua. et qn fit emplastru cu ea humida soluit apo
 stemata pblegmatica. et qn exprimit succus radi
 cis eius et aliaz partiu eius: et miscet cu melle: et fit
 inde collyriu acuit visum. et semē eius qn sumitur
 in potu facit oia hec. et qn sumit in potu cu pipe et
 vino cofert epilepsie. et cofert doloribus pectoris
 antiquis: et ictericis. et qn miscet cu oleo: et linis in
 de corpus puocat sudore: et sic cofert hydropisi.
 et terit et miscet cu farina lolij et aceto: et fit empla
 stru coferens attritioni lacerto: et podagre. et qn
 miscet cu aceto fori curat morpheam. ingredit au
 te semen eius in syrupis. vey semen illius qd dicitur
 facbi no est administrandu in posionibus que
 sunt ad cancrum: sed libanotis: qua romani vocant

rosmarinu: et est planta qua multi ponit in coro
 nis. hz virgas multas no grossas flexibiles humi
 das: super quas sunt folia multa densa subtilia lo
 ga. et hz virtute calefactiu: et desiccatiua multam.
 et admisceat rebus quibus abluat caput: et pulueri
 zatur de ea super caput: et dimittit sic tribus die
 bus: et postea abluat: et couenit oculis quibus cur
 runt humiditates. et cofert ictericie. Et idem aucto.
 Eben mesuay est ca. et sic in tertio gradu. et cofert
 corize frigide. et alcohol cu eo et melle cofert aque
 descendenti ad oculum.

Lauruma	.i. electrum.
Laurud	.i. lapis lazulus.
Landa. i. quoddaz os qd in posteriori capitis est factum sicut inuersa: et est supra.	
Laudime	.i. semperuina.
Lanria	.i. melilotum.
Laurus quid est lege gara.	
Laurus alexandrie quid est lege dasnoides.	
Laureolus quid est lege quod supra.	
Lanzamar. i. amigdale.	Lanz idem quod supra.
Lauze	idem quod supra.
Laucanar	.i. flos amigdale.
Lauridaturna	.i. cameadapnes.
Laudume	.i. seperuina.
Laber. i. dicitur que nascitur circa aquas: folia ha bet rotunda et flosellum exalbidum: est acris et di uertica: lege ga habeb	
Laban	.i. olibanum
Labe	.i. manica custelli
Labi. i. cinfar.	Labeferch. i. bdellii
Labea idest species tumalli.	
Labum veneris. i. cocognidium. quidam dicunt quod est oisfacos.	
Labusen. i. hypericon.	Lacara. i. acetosum.
Lacabatabaco	.i. bozax.
Lacca quid est lege acc.	
Lacertus. i. uic. eius na vicina est stellionis: sed e melior eo. eius stercus acuit visum: et couenit pu riginis et albugini oculorum.	
Lacerana	.i. olera.
Laceri herba e qua ignoro: bns folia sic anagall?	
Lacertola aque idest stincus.	
Lactel	.i. mel.
Lacteris nomen est herbe catapucie minoris et se minis eius: quando simpliciter ponitur pro semi ne intelligitur: et quid est lege catapucia.	
Lacterides idem quod supra.	Lacitis. i. catapucia
Lachitis	idem quod supra
Lachiri gre. latine cicercula. Bal. lachiri cofert: v tute qd est lachiri faseolis. vtunt aut bis plimi q fm vera asia rustici. vtunt qd est filem hnt faseolis grossiore qd est sbaz: et pp h fut magi illis nutritiue.	
Lactinimum. i. omnis planta habens lac acutum: et est solutiuum.	
Lacoza	.i. acoms.
Lacoza	idem quod supra.
Lacuna	.i. terra sigillata.
Lacuca domestica quid est lege bachas.	
Lactuca marina	idest tumallus.

Lactuca asini vel muscella qd idē est latine: gre. anchusa: ara. abuglisse vel sinare vel sinca

Dias. ca. de anchusa, lactuca asini siue anchusa sunt eius tria genera: qz vna folia bz lactuce filia: sz acuta pilosa z aspera z nigra spinosa. Radix est ei digiti bñs grossicē z coloris sanguinei in estate: potissime inficēs digitos. nascit locis culis: folia plurima bñs i gyro sup terrā spania. lege eas mense februarj. Radix eius virtutis est redarguentia z stipticantis.

Dosse. cōbustionib⁹ medef. cera et oleo addito vulnera renū optime curat. ignē sacrū cū polenta extinguit. maculas corporis z lepras cū aceto iposita mundat. supposita menstruis impat. abortū facit. Elixatura eius steris mulierē recte adhibet. nefreticis z splenticis: pituita febrientib⁹ cū mulla das. nō febrientibus cū vino. folia ventrē stringūt cū vino bibita. ipsa qz herba decoctione arcuatū morbū sanat. Sic in oleo decocta cū cera vñtionib⁹ z vlcērib⁹ difficultē eicatizātib⁹ apponit. Est alia anchusa quā multi alchobidion dicūt supdicta puioz est: qz folia minorā bz z aspiora supiore: virgā filēs vt supra: super quas flozē purpureū aut fenicē pfert. radices rufas bz z oblongas. nascit locis arenosis. virtus est radice z

Dosse. morib⁹ venenatis folijs ei⁹ vna. **Dosse.** occurrit: sz z manducata z bibita z collo ligata vñ venēoz n̄ admittit. ei⁹ folia si masticata cōspueris serpētē occides. Est altez genus filē supradicte: sz minus semē bz colorē

Dosse. istud filr masticatū z cōfenicē. **Dosse.** spūū celerē serpenūbus infert mortē. Radix ipi⁹ cū cardamō z iſopo bibita mō oxifabi vñ lū. **Sal.** vñ. sim. phar. cap. bicos latos occidit. Anchuse vñ nō eius dē oēs sunt vñtis. nā ea gdez q̄ anomachia appellat. stipticantē simul z subamarā bz radice sufficite qdē corporū cōdensare ac mediocriter subtiliare z abstergere z lauare cholericos et subtiles humores. dictū est aut in priorib⁹ qz pontica qualitas admixta amare nata est hoc facere.

Dosse. valet ad ictericiā splenticis z nefreticis vñtis est. Est aut sufficēs infrigidare: cataplasmata quoqz cū farina ordea cea berisipillatis cōferre. Abstergit aut nō solum bibita: sz defozis apposita. q̄obzē morpheas z lepras sanat cū aceto. Radicis quidē opa sūt beccet virtutes opationū he gdez dicte sunt. frondes vō plante debiliores radice sunt: nō tñ excludunt ab actu stipticandi z siccandi. vñ z diariā sanare cuz vino bibite. ea etiā q̄ appellat anchusa berisipillatib⁹ vñtis. filr z radice bz stipticiorē. anomachie eius vō q̄ anothali z alcibiato vocat: vñtis quidez est pharmacosior: z mor igit z plus bz acredinis q̄ ad gustū. z serpentib⁹ z moris sufficit. cōpetit cataplasmati apposita z comesta. R. eli q̄ vō q̄ q̄rta est z parua z fere innotata gdez filis est altibidion: maior aut z pharmacosior: q̄zprop z ad

latos lūbricos idonea in multitudine oxifabi cūz iſopo z nasturcio bibitur.

- Lac quid est lege lelen.
- Lac papaueris .i. opium.
- Lac fisticule tarmini. i. semen croci hortulani.
- Ladaer .i. bdellium.
- Ladarf .i. bypoquistidos.
- Ladar basach. i. infquiamus. Ladil. i. trifolium.
- Ladili idē qd supra. Ladri. i. variole.
- Lagana fit ex pasta azima: z ē lata: p q̄. l. benda.
- Lagazaz. i. alexandrū. Lagoos. i. lepus.
- Lagia. i. lepozina. Lagiasir. i. pyretrū.
- Lagiasich. i. pip albū. Lagocecos. i. talpa.
- Lagoceros .i. trifoliū lepozinnz.
- Lagos .i. lepus.
- Lagopos .i. pes lepozinnz.
- Lagnoptalia: hāc habentes sunt qui cōducta palpebra superiorū oculū regere minime possunt.
- Lagustu. i. cyperū. Lagus. i. lepus.
- Laguston .i. scordeon.
- Labana vocant grece omnia olera.
- Labanon idē qd supra. Labadrol. i. cicuta.
- Laieralmanaz quid est lege libanotides.
- Laieralmanaci idē qd sup. Lalafa. i. trifolium.
- Lalaf idē qd supra. Lalafoz. i. arsenicū.
- Lama: Pl. lamā inquit vocant arborē spāsam in india z in arabia nascētē in q̄ sit mastic: sz infra.
- Lamil. i. vñec. Lamili idē qd sup.
- Lamuli .i. iuniperus.
- Lanaria. i. structium vel condes.
- Lana succida. i. nō lota: bona est de collo nō mollis z femoz z bñ lota: p qua. l. mufi.
- Lanam .i. auripigmentum
- Lanadachis. i. fructus mandragore femine.
- Lneabellafesin .i. rilobalfamū.
- Landeabellafesin idem quod supra.
- Lansea. i. scordeon. Lazeden. i. lazeden.
- Lanu .i. cartafilago.
- Lambusca. i. vias agrestis: p qua lege enantiuz.
- Landune .i. semperniua.
- Landrus quid est lege nerion.

Lapaciū la. vel parella: z est aliū qz lappago: c̄ due st spēs acutū. s. z rotundū qd sic of: qz rotūda bz folia: z acutū acuta: cū simplr ponit p rotūdo in **Dias.** ca. de lapacio. ponit q̄moz telligir. ei⁹ gñā dicens: lapaciū q̄tuoz sunt genera vel species. vñm quod manducatur: z est illud quod vocatur insipidum. alterum quod dicitur oxilapacium z acetosum lapaciū: et illa ē herba q̄ vocat acetosa: q̄ i loci hūidīs nascit z in sūmitate ei⁹ sūt folia acuta z dura. Uez meli⁹ ē qd i hortū nascit. Est at gen⁹ lapaciū qd ē agreste: z bonū min⁹ filē plātagi sup trā spāsu: z molle. ē aliū gen⁹ qd multi zadā dicūt: folia filia lapacio agrestis bñs: z virgā minorē. semen ei est acutū z rufū siue subnigrū z triāgulatū z viscidū: super virgā bñs semen: z latine dī lapaciū acutuz. valet cōtra scabic empētigenē z serpigine: si accipiatur

succus eius et oleum nucis et pix liquida: et simul bulliant et coletur: et colature addatur pulvis tartari et sulphuris: et fiat unguentum. ad apostemata maturanda lapacium acutum tritum et in oleo decoctum et arugia: supponatur. contra splenis duriciam succus lapacii acuti cum storace liquida et armoniaco et aceto conficitur: et dimittatur tribus diebus: postea fiat decoctio: et coletur: et colature addatur cera et oleum: et fiat unguentum. aqua vel vinum decoctionis eius soluit opilationem splenis vel epatis. Contra scrofulas nouellas fiat emplastrum ex lapacio acuto et arugia simul commixtis. crispelle facte ex lapacio acuto valent asmatibus ex frigore. **Gal.** vi. sim. pbar. ca. de lapacio. gida ca. Lapacium diaphoretice moderate virtutis est. Acutum vero lapacium mixte simul cum diaphoretica et repulsiva participat quendam qualitate. Semen vero eius habet quidam stipitium manifeste ut dysenterias et oiarial sanat: et maxime id quod est acutum lapacium. Equinum autem lapacium in nemoribus quidem generatur: ut plurimum autem est eiusdem quod cum predictis: debet **Dias.** virtus lapacii: vna huiusmodi virtutis. est que ventre molli crudum: et tunc sum: et cataplasmatibus adhibetur cum oleo rosarum duricias spargit. Lapaciolum. i. lapacium acutum: et est species lapacii. Lapagione .i. lappago. Lapatum .i. lapp.

Lappa .i. menta secundum quosdam: sed falso: nam lappa maior est bardana. et est alia lappa dicta inuersa que habet caudam ingentem per terram dispersam. hec herba a grecis philotropos vocatur: eo quod vestibus hominum adhaereat ob asperitatem suam. nascitur iuxta muros: et est bardana. **Pli.** ca. de lappa. Lappa est duplex que adhaereat quod in ipsa flos nascitur non enim dens: sed occultus intus et intra se semina velut aialia que intra se pariunt. **Dau.** ca. de lappa. Lappa est duplex. ex ea est maior et minor. maior vocatur bardana: latine et grece biopis: et est masculus: carcer semine. minor vocatur bardana: et est feia facies lappas: et feia adhaerentia pannis: et vocatur lappa inuersa. **Gal.** vi. sim. pbar. ca. de lappa arstrum siue perfonatia. vel lappa: quod quidam psepitam vocant. folia eius sunt cucurbitae filia: nisi quatenus sunt duriora et minora. diaphoreticum est et siccatum. habet autem et quidam stipititatis mediocritas: iccirco et folia eius veterum vulnere sunt sanantia. Lappago est aliud quod lapacium: et vocatur perfonatia: et est herba habens folia magna: quam **Dias.** vocat apparme: quia greci philoantropo vocant. unde **Dias.** facit unum capitulum de apparme. i. lappagine et aliud de lapacio. nam primum scribitur per binum. per et aliud per unum. et istius quatuor sunt genera intra quod est herba que vocatur acetosa: ut apparet si leges lapacium: et quid est lappago lege apparme.

Lappa est quedam herba que assumilat rapeste: que grece vocatur lepidum vel gingic: que secundum

Dias. capitulo de lappana est herba omnibus nota. virtutem habet viscidam. sciaticis medetur. splenicis opitulatur. lepras mundat. Radix eius collo suspensa dolorum venarum tollit. **Gal.** vi. sim. pbar. ca. de lappana. Lappana comesta cathochima est. cataplasmata vero absterfuit quidem habet et diaphoreticum. Lappa inuersa quid est lege lappa.

Lapis ematites latine: grece lithos ematitos: ara. sedeneg. **Sera.** li. aggre. ca. sedeneg. ara. **Dias.** ematites est lapis sanguineus: cuius color est similis coloris sanguinis aut ferruginis. et melior est ille qui cito frangitur copatione alicuius lapidis qui non est sedeneg: sed species eius. et qui est durus nimis: coloris ferruginis: equalium parium: mundus a sordibus: habens venas cum quo pictores limpidant aurum et argentum. Adulteratur autem cum lapide scisso sed discernitur: quia lapis scissus separat in venas rectas: sed non est lapis scissus: qui quando fricat super cotem egreditur ex frictione eius color bonus: sed sedeneg est magis tincta rubore. Et idem ara. **Gal.** sedeneg quando fricat super cotem dissoluitur. et sapor eius est stipiticus. et virtus eius est de siccatina. et infrigidat in quietate in qua est stipiticus conuenit asperitatem oculi et palpebrarum: et quando asperitas fuerit cum apostemate ca. habet fricari cum albumine oui: aut decoctione fenugreci. et quando fricatur super cotem conuenit sputo sanguinis iuuamento maximo. et conuenit omnibus vlcibus quando limuntur cum eo. puluis subtilissimus pulverizat in vlcibus: et auferit carnem superflua: et solidat vlcera oculi et curat. et quando fricat cum aqua in cote sicut diximus et dat in potum stringit menstrua. et quando bibitur cum vino antiquo stringit ventrem et fluxum vesice. puluis expertus contra immoderatum fluxum: et potissime post purificationem fluxum: Recipe lapidis ematitidis .i. karabe coralli rubei pillulij assati et ossis de cor de cervi ana. .i. electuarij atbanasie. .i. distilati cum succo plantaginis.

Dosse. **Sera.** **Lapis** piritides grece. ara. bageral marchasita: la. copa rosea **Sera.** li. ag. ca. bageral. marchasita est lapis ex quo extrahitur es. et oz quod eligatur ex illius coloris sillis erit: quando ponitur in igne salit ex eo sintille facile. Comburit in hunc modum: limitum pone in igne leui: et euicta donec fiat ruber: deum erit ab igne. quidam ponunt eum in igne magnum ex prunis: deum limitum melle: et iterum ponunt in igne donec oes partes eius sint equaliter combuste: quod fortasse per aduritur et non iterum: deum exsufflat cinis ab eo: et reponit. et si idiger ablutio: lana eam sic lanat. **Dias.** ca. de lapide piritide. lapis piritides. i. marchasita ex qua eramen fit eligendus est: colorem habens eraminis qui in foco missus frangitur. Comburit vero sic melle vinctus in viuis carbonibus mittitur: et flagellatur quodam

colore rufus faciat. Alij vo in multis carbonibus igneis coctū: r secundo melle vnctū reuocant igni q̄dū se frerit: postea extrimunt illum: r lauant sicut cadimā: r reponunt.

Posse. Sera.

adusti r nō adusti est vrens r abster sua vleez. r abstergit obscuritatē visus. r resoluit r maturat apostema ta durā r q̄n resoluit r misceat cū resina pini r sol uit sanguine cōgelatū. r auferit carnē supflūā cuz pauca calefactione r stipicitate. r quidā nomināt hunc lapidē postq̄s adurit dīcidas vel disfriges. Et idē auc. Hal. hic lapis est vnus de lapidib⁹ habentib⁹ virtutē fortē. r nos administramus eū cū resoluūtis: r miscemus cū eo lapidē saccharos: et resoluimus sepe cū hoc vnguento humiditatē ml tā: q̄ est cōgregata in cōcavitatib⁹ r cauernis mu sculoz. r q̄n administrat hic lapis oz q̄ multū te ratur: r resoluit humiditates coaruptā que est sub cute. r ideo q̄n teritur vltima cōtriūone: r cōficiē cū aceto abstergit baras: r morpheaz: r lentigines faciei. r hz virtutē magnā in abstergendo oculuz. r cōfortat substantiā eius: r acuit visuz. r ideo no minatur i terris per se lapis luminaris: r facit ca pillos tenues.

Dias.

virtus ē illi cocto r cru do termantica: r asmi cica. caligines oculis purgat. duricieb⁹ diaphoze sim r digestionē facit. addita resina carnes peēt. lapis iste cōbustus a multis disfriges dī. lapis iste est species vitrioli: sicut apparet si leges zeg: q̄ nō cōbustus si puluerizet r distemper: vel misceatur cū vino r gallis triūs est optimuz encaustrum ad scribendum.

- Lapis luminis idem quod supra.
- Lapis marchasita idem quod supra.
- Lapis senadeg .i. lapis ematites.

Cap. 39.

Alpis

smaraldus latine: vel la pis stellatus: grece ormi scus: ara. feruzegi est lapis pulchre r a lude viriditatis: imo color eius est viridissim⁹ tras lucens: ita q̄ vicinū aerē sua videt tingere viridi tate. figura sua melior est planicies: quia tunc vna pars nō cōtumbat aliaz. melior est qui nō vmbra nec lumine variatur.

Sera.

Et idē auc. R. asis in libro mineraz: generatio smaraldī vl tabarzet est sicut generatio iacoth. r viriditas corporis eius nascit a virtute minere. iste smaraldus defertur a terris nigroz. r lapis tabarzet est similis ei: nisi quia nō est diaphanus sicut smaraldus. est alius lapis qui vocat dabagreg: r est similis tabarzet. Et idēz sūt duo lapides similes: quoz vnus noīat tabarzet r amozad. r alius speciei noīatur smaraldus: r sunt vnus fere. r est vterq; lapis qui congelatur in mi neris auri in terris garbi. r est viridis fortis viridi tatis splendens. r ille qui ex eo est viridior est me lior. r magis diaphanus melior est obruso. Alber tus i lapidario suo ca. de smaraldo. Smarald⁹ la pis est preciosior multis alijs: r nō rarus. Et color eius est viridissimus translucent: ita q̄ vicinū

aerē sua viriditate figurare videat. r melior ē pla nicies superficiē: qz tunc vna pars nō obumbrat aliam: melior tñ est qui nec lumine nec vmbra va riatur hui⁹ planicies. r colorz varietatē dicunt esse diuersitates. rj. eo q̄ aliqui fel nigrū per modum virgularū admixtū hz. hi sunt a locis scotici r bri tanici r biliaci: r qui in venis eris nascunt r macu losi quidā: r quidā calcedonici eo q̄ admixturaz habent cū illo lapide. meliores autē sunt scotici. r ferunt quidā q̄ illi de nidis griffonū asserunt qui lapidē hunc cū crudelitate magna custodiunt. di xit aut vnus de grecia veniens veridicus r curio sus expimentator: q̄ hic lapis nascit in rupib⁹ que sunt sub aqua maris: r ibi inuenit. rōnale etiā est q̄ in venis eris: in perspicuo quidē ad eris substā tiā nō veniens nascit: eo q̄ rubigis eris hz viridi tā.

Posse. Sera.

i potu cōuenit ve nenis mortiferis: r mortibus venenosis: r puncti onibus habentibus aculeū. qui ergo dederit i po tu de limatura eius pondus. viij. granoz oz dei il li qui sumpsit venenū añq̄ fecerit impressionē li berat eū a morte: r nō cadēt capilli eius: neq; exco riet: r ē sua euasio. r ille qui assiduat aspicerē ipz preseruat eius visum a nocuentis: r cōseruat eū incolumē. r qui defert ipsum in anulo pseruat ipz ab epilepsia: q̄n ducit eū in digito antequā supue niat. r ppter hanc cām docemus reges q̄ suspen dant eos in collo filioz q̄n nascunt statim ne sup ueniat eis epilepsia. Et idē auc. R. asis tabarzet vl feruzegi cōuenit leprosis q̄n sumit in potu limatu ra eius: r si cadat aspectus tyri sup lapidē smaral dī dissoluunt ocu

Dias.

ca. de smaraldo. li eius r liquecūt. Smaraldus poztatus auget substantiā habens persuasione in om ni negocio corpe r sermone castos latos facit. sub uenit r in tēpestatibus. sculpit in eo scarabē: r p tundit aurea fibula. Albertus in lapidario suo cō de smaraldo. expertū est nostris tpiibus q̄ hic la pis si vere viridis r bonus est retinet coitū: ppter qd rex vngarie qui nostris regnabat tpiibus eunt in digito in hora coitus cū vxore sua habebat i co itū in tres partes diuisus est. r iō pbabile est q̄ dī q̄ hic lapis gestantē se ad castitate inclināt. vñ au get opes: r incantatus dat verba pnaforia. r q̄ col lo suspensus curat emittitē: r caducos morbos. expertū autē est q̄ visum debile cōfortat. r oculos cōseruat. r bonā facit memoriaz. r tēpestatē auer tit. r valet diuinatib⁹. ppter qd querit a magis. Lapis tabarzet quid est lege lapis smaraldus.

Cap. 39z.

Alpis

lazuli latine: ara. bager al zenard siue alezanard. li⁹ aggre. cap⁹ bager alze nard. oz q̄ eligat ex eo est color celestis multū cū corpulculis aureis: r le nis est sine aspitare r sine admixtione alteri⁹ lapi dis: r nō fragit facile: r cui⁹ frustra sunt magna. cōd lapi. lazuli. lapis iacul⁹ vl stel Jo. me. lat⁹ ē de gūe marinoz hñs macu

las ex auro: et est eius alius albus: et dicitur lapis
marbasita: et alius idus clarus celestis: et dicitur
lazuli: et quadoq; miera fert vtrūq; simul. Et meli
or est cui color est viridior in colore azuli: et habz
maculas aureas: et mixt' cū marbasita est nō bo
nus et nō maculans: et silr leuis. calidus est i secu
do: et sicus in tertio. Et dixit humay in vtroq; ec
in ter

Dosse. Sera. virtus eius est si
tio. milis glucini au
ri: nisi quia est debilioz eo: et facit nasci pilos i pal
pebris. Et idē anc. Hal. est in eo stipticitas cū acui
tate panca. Et virtus eius est que desiccat et infri
gidat etiā palpebras que depilatur ppter aliquos
humores acutos: et remanet q; in eis nō augēt pili
nec multiplicant: et sunt subtiles et debiles: et hoc
quia lapis lazuli in his locis destruit humiditatē
ipsoz humorz: et imutat supfluitatē ad cōplexioz
suā radicalē cū qua fit generatio piloz palpebra
rū. Et o3 q; ad hoc terat' multā: et administret' in
pulvere. Et idē auct. Linacoj in li. lapidū: qñ su
spendit ad collū infantis remouet ab eis timores
et facit birtos capillos. Et si terit' cū aceto: et limet'
sup morpheā et albarā curat. Et idē anc. Alcauzi
bz virtutē adustiuā putrefactiuā: et iō aufert ver
rucas. et qñ sumit' interius laxat humorē melanco
licū. et mundificat sanguinē ab humoribus grossis
Et dosis eius est a. iij. kirath. vsq; ad. 3. i. qñ misce
tur cū alijs medicinis laxatiuis. et cōuenit plus do
lozi renū: et asmaū. et qñ sumit' i potu aut sit nasci
le cū eo puocat menstrua. et potus eius cōmouet
nauseā et vomitū: s; ablutio ei' remouet hoc ab eo

Anic. de virib' cordis di
cit q; cōfortat cor.

Jo. mes.
est in eo acuitas nō euacuata a stipticitate. et est ex
parte acuitatis eius adustiuus: vlcerauius: putre
factiuus: absterfius: et incisiuus. et in nō loto est p
prietas abraadendi pilos: lotus aut' plongat et con
fortat eos: et generat pilos in palpebris. Sunt i eo
nocumenta que diximus in lapide armeno: et ex
pedit tollere nocumenta eius: et silr cū abluione
sicut diximus. de trituratione aut' sustinet plus
q; lapis armenicus. Quidā aut' ex sapientib' posu
erunt ipz post eius abluionē in cōfectionib' leti
cier: ppue. 3. viij. ex eo ad lib. i. ex cōfectione: et da
bant cū succo buglosse depurato: et vino subtili an
tiquo. et est medicamen solēne ad egritudines me
lancolicas: dilatat enim aiaz: et facit in ea mineras
gandij. Cōfectio lapidis lazuli ex inuentione nra:
Accipe ex seta tincta in kemes sicut li. i. et submer
ge eā in succo pomoz dulciū et aqua ro. ana lib. 5
et dimitte die vno: deinde fac modicū bulire dum
aqua rubeat: deinde extrabe ab ea setā: et pone zu
carū tabarzet. 3. c. l. coque vsq; dñ spissitudinē mel
lis habeat: et remone ab igne: et pūce in eo calido
ambre crude frustatim incise. 3. vi. et dimitte lique
fieri in eo: deinde pūce sup ipsum puluerē haruz
speciez: Accipe lignialoes crudi et darseni ana. 3.
iij. lapidis lazuli abluti et ppati. 3. xij. margaritaz
3. ij. auri boni. 3. i. musci. 3. vni' tertū: cōfice cū pdi
ctis: hoc est enim maximū inuamentū ad pulsū cor

dis et syncopim: et alguesque: et tristitiā sine causa
Et est ex rebus confortantibus animā confortatō
ne mirabili. lapis lazuli solutione educit melanco
liam: et humores adustas: et mundificat venas et sū
guinē ab eis. et nō lotus educit per vomitū: et per
ventrem humores grossos melancolicos. et conue
nit ad egritudines cordis et cerebri: sicut epilepsia
mania: et melancolia: quarū materia ē humor me
lancolicus. et conuenit inuamentū sublime egritu
dinibus timoz: et tremoz cordis et syncopi: et cō
fortat cor: et aufert nocumenta eius: et dilatat aiaz
et mundificat pectus et pulmonē. et conuenit asma
ti: et humoribus grossis: et egritudinibus splenis. et
est ex rebus cōferantib' inuentū: et beatificanti
bus vitam. et pferuat a lepra. et suppositus edu
cit menstrua. et datur patientibus se. melancolicis
et curat eos. et confert vsus eius ad emozoidas. do
sis eius est a. 3. i. vsq; ad. 3. i. 5.

Lap. 393.
Apis iudaeicus latine: arab. ba
ger aliendi.
Sera. lib. aggrega. capitulo hager
aliendi est lapis similis la

pidi habet: et est in palestina in oriente: et in figu
ra sua similis glandi: albus bone figure: habens
multas lineas angulatas i longitudine protenden
tes: et nominantur summitates lacerate. et est lapis
qui dissoluitur i aqua: et nō habet saporem. Et idē
anc. Hal. ille lapis est in palestina in terris sen. ha
bet colorem album vel purulentum. et est pulchre
figure. nam sunt ibi linee spōdose. et dicitur lapis
iudaeicus: quia inuenitur in terris iudeoz. Alber
tus in suo lapidario dicit de mente Isidori q; iste
lapis est albus ad modum glandis in q̄sitate scri
pturis quibusdā insertus: q̄s greci gramas vocat

Dosse. Sera. auctoritate Hal. me
dici vntur eo i ha
benibus lapidem in vesica: nam fricant eum sup
cotem: et dant in potu fricaturam illam cas. 3. iij.
aque cal. Et ego sum expertus bec in habentibus
lapidem in vesica. et nō inueni magnum inuamē
tum: sed in lapide qui generatur in rebus est mul
tum fortis o

Dias. quando accipitur ex eo
perationis. in q̄sitate cicris: et frica
tur in cote cum aqua sicut sief. et sumitur in potu
q̄sitas duoz onolosach ex eo cum aqua calida cō
uenit strangurie: et lapidi renum: et vesice: et ppter
hanc causam nō minant ipsum dissolutiū lapidis
Et idem anc. Alben mesuay. debilitat appetitum.
et frāgū lapidē renū. et abstergit fluxū emozoidaz
Lapis dissolutius idem quod supra.
Lapis delat' de regiōe macedonie idē qd supra.
Lapis agapis idem quod supra.

Lap. 394.
Apis adamas latine: arabice ha
ger subedbig.

Sera. libro aggrega. capitulo hager subed
big est mes fluminis in quo est lapis
de mes: et est flumen ad quod nunquam inuit ali
quis nisi Alexander: et est in finibus corasceni:

et color eius approximat coloris salis armoniaci. et est fri. et sic. i quarto gradu. Et idem auct. Dial. est lapis quo vtunt aurifices ponentes in sale ad sculpendos lapides. Enax in lapidario suo: adamas est lapis durissimus pax crystallo obscurior: coloris in limidi fulgētis: adeo solidus: et nec igne nec aliqua re frangat mollescat et soluat: soluit tñ et mollescit sanguine et carne hirci: p̄cipue si hircus añ aliquā diu biberit vinū vel sileleos comederit montanū vñ petroselinū: q̄ talis hirci sanguis eū am ad frangendū lapidē in vesica valet. soluit etiā lapis ille a plūbo. et nō trahit ferrū eo q̄ nō sit p̄cipuus locus generationis eius in minera ferrea vt quidā mendosi dixerunt. maior autē q̄ntitas est inuenta ad magnitudinē auellane. nascit autē in arabia et in cypro. sed cyprū est magis molle et obscurū. et hic lapis q̄ magnētū supponit ligat magnētū: et nō p̄mittit eū ferrū trahere. Maior autē virtus eius est in auro et argento et calibe. vñ lacerto sinistro alligatus valet 3 hostes: et insaniā: et indomitas bestias: et 3 iurgia et rixas: et venena: et incurSIONES fantasmata: et incubos: et succubos. hunc autē lapidē quidā magnētū vocauerunt. et quidā eū dē ferrū attrahere.

Dosie. Sera. iste lapis h̄ duas virtutes que raro aggregant in alio lapide vna eaz est q̄ nō cōiūgit alicui lapidē qui nō frangat: p̄pter hoc coaptant fragmenta eius in sumitibus ferri aspsi ad p̄forandū: et p̄forant eū eo lapides alij: sicut sinardus tabar: et zaphirus et alicie gēme. Alia virtus est q̄ si accipiat granulum vñ ex fragmentis eius: et glucinet in sumitate ferri cū glucine romano: et iutromitat i vesica perforamen virge frangit lapidē. h̄z s̄t alia p̄prietates: q̄ nihil frangit lapidē hunc nisi plūbū: na ipsū r̄p̄it et cōterit. Et idē auct. Dial. est lapis quo vtunt aurifices ponentes in stilis ad sculpendos lapides. et cōfert gingine fluxe. et purificat dentes. et idē auct. Dial. virtus eius est que abstergit absterfione forti. et signū i hoc est q̄ aurifices vtunt in h̄ q̄ indigent absterfione. et nos iaz exp̄t sumus q̄ mundificat dentes: et abstergit. et in eo ē virtus calida. et p̄pter hanc cām admiscet in medicinis cōburentibus: et in aliquibus de siccatis que curant ginginas fluxas.

Lap. 395.

Lapis cos gre. ara. bager alma- sem siue amensē: latine lapis quo acuit ferrū vel olearola. **Sera.** li. aggreg. ca. bager. almasēm est lapis quo acuit ferrū.

Dosie. fricatio almasēm que accipitur ex lapide qui dicitur hysachsen: prohibet augmentari māmillas puellaz ante tempus et testiculos puerozum: et est quia virtus eius infrigidat. Et idem aucto. Dial. q̄ acuit sup ipsū ferrū aliq̄ et limat q̄ aggregat sup allopiciam: facit in ea nasci pilos. et liniunt cū eo māmille puellaz: et testiculi puerozum: et p̄hibz eos augeri. et cōuenit a postemaubus eoz amboz. et q̄ sumit in

potū cū aceto cōuenit dolozi splenis. et cōuenit epi lepsie. et fricatio eius cōuenit allopicie. vbi sciendū q̄ iste lapis vocat s̄t cos olearia: q̄ in ea fricatur sicut oculoꝝ vel cos olearia: q̄ cū acuit in ea instrumenta ferrea aspargit sup ipsa oleuz. lege p̄ isto lapide similiter cos.

Lap. 396.

Lapis asius latine: ara. Ser. bager asios.

li. aggreg. ca. bager asios auct. Dial. lapis asius est lapis qui inuenit in alexadria: et flos eius lapidis noiat fuca: et est lapis asius. et est q̄ dā q̄ apparet sup substantiā eius simile pulueri molendini: et reperitur etiā sub eo et circa eū: et est lapis albus. et oz q̄ eligatur ex eo ille qui est albus leuis similis punici: subtilis: cito frangibilis: i quo sunt vene occultate: et sup que est flos vt sal rubeū et est h̄ lapis sicus similis spongie: et ḡnat super eū farina: ex qua quedā est alba: quedāz rubea si milis punici declinans ad croccitatem. et q̄ applicatur lingue mordicat mordicatione pauca. Et idēz auct. Dial. noiat. hic lapis noie acquisito a loco. i. asia. et nō est oso durus sicut lapis: sed assimilatur in colore suo: et substantia sua lapidibus qui reperiunt in lauellis balnei. et est tener: et frangit cito. et super ipsū est simile pulueri molendini repertū super parietes molendini. et hec medicina nominatur flos lapidis asios: et est subtilis: propter suaz subtilitatem dissoluit carnem sine mordicatione. Et idem aucto. Dial. virtus huius lapidis et flozis eius est q̄ curat vlcera profunda que sunt difficilis sanationis quando est sicus: et aufert carnē superfluam que fit in eis que est similis fungi. et curat vlcera fraudulenta: et replet ea carne: et mundificat ea. et quando admiscetur cum melle et aceto: conuenit vlcibus fraudulentis: et nō sinit ea augeri in corpore. et quando admiscetur cum farina fabarum: et fit inde emplastrūz podagre conuenit multum. et conuenit duricie splenis. et quando cū eo fit hoc cum melle conuenit vlcibus pulmōnis. et cūz ponitur ex hoc lapide super scabello super quod tenent podagrici semper pedes: oiciunt conferre eis. et quando puluis eius asp̄rgitur super corpora pingua in balneo loco nitri extenuat ea. et qui vult abluere lapidem hunc aut flozē eius abluat sicut lauatur elimia.

Lap. 397.

Lapis magneo latine: a. Se. ra. bager abnātes

libro aggreg. ca. bager abnātes siue almagritos. minera huius lapidis est in maritimis p̄pe terras indie. et quando naues appropinquāt monti minere ipsius non remanet in eis aliquod ferrum quod non egrediatur a nati: et volet sicut auis vsq; ad montem: et non est aliquis clauis in fixis taliter q̄ possit euelli quin euellatur: et saluat vsq; ad illum montem. et propter hoc naues illarum partium non clauantur cum clauis ferreis: sed cū clauis ligneis. nā si forent clauate clauis ferreis q̄ appropinquarent illi monti dilaminarent

tote. Melior ex isto lapide e ille qui attrahit ferru
 fortiter. et color ei⁹ est vergens ad colore celestem
 no multu gra. **Dias** lapis magnes gignitur
 nis ponderis. atq; inuenit circa littus
 oceani apud rogotidas: et in india ab inuente
 sic vocatus. est aut colore ferrugineus. Albertus
 in lapidario suo: magnes est ferruginei coloris: q
 fm Pliniu inuenit in mari indico in quo intatus
 abundare d^r q piculose in eo cu nauib⁹ que fer
 reos clauos habent nauiget. inuenit etia in trago
 nitidis regionibus. et ego vidi et reperi in partib⁹
 teothonie in puincia que francia orientalis dicit^r
 vnu magne qstatis: et maxie efficacie: et fuit vald
 niger ac si esset ferru eruginosu et cobustu cu pice
Dosse. Sera. virtus huius lapidis
 est q qn dat i potu
 ex eo laxat ventre cu melicrato: et potissime hno
 res grossos. et quida sunt qui adurunt istu lapide
 et vtunt sicut subeith. i. adamas. Et idē auc. Bal. v
 tus eius est sicut virtus subeith. i. adamantis. et est
 bonus illis qui transglutiant acu vel aliud ferru:
 et est ille qui hz fluxu ventris eo q sumpsit scoziaz
 ferri. et d^r de eo q si accipias eu et ponas ipz i va
 se terreo: et linat caput vasis cu creta postq po
 fueris sup lapide calcē vna qua non tetigit aqua
 donec repleat vas calce: et accendas magnu ignez
 sub vase donec ingrediat per ozificiu vasis: dein
 de ponat vas i fornace figuli: et dimitte ibi donec
 lutatio eius coquat et fiat testa: deinde extrabe la
 pide a vase: et dimitte infrigidari: et pone iteruz in
 in vase nouo: et pone in fornace secundo: et fac vt
 prius ter aut quater: qn vo extraxeris vice quarta
 dimitte ipsam lapide vbi no tangat a vento vel a
 qua vel roze: vel ab humiditate aliqua donec ifri
 gidef: deinde frange ipsum in frusta minuta: sic
 q sit vnuq; frustum. 3. x. aut plus aut minus ex
 3. grecoz. qn ergo volueris operationē cu eo face
 re: pone iuxta lapide pondus eius ex sulfure: dein
 de roza super eu aqua: et egrediet ex eo ignis ma
 gnus ascendens circa mensura brachij vnus for
 tissimus qui no tanget aliquid qd non coburat. et
 qn lapides magnetis no ita ppant vt dixi: sed cru
 dus sicut est madefit cu succo allij aut cepe ab at
 tractione ferri pbibet. s. si vis q reuertat ad vir
 tute sua: infunde ipsum vna die in sanguine birci
 no: et fiet virtus eius sicut prius. et accipit frustum
 magnu istius lapidis qd est ex bono et electo et ap
 proximat clauature alicuius et aperit ea cito. nam
 lapis iste attrahit ad se ferru. et qn aligo vulnerat
 cu ferro venenato: et terit iste lapis: et misceat euz
 cu aliquib⁹ vnguentis: et dat de puluere ipsius in
 potu illi qui est vulneratus facit ab eo venenu vt
 toxicu exire per secessum. et si puluerizat sup vul
 nus venena **Dias** lapis magnes magnas
 tu curat idē. hz virtutes veluti spiritus
 in trabendo ferru. hunc lapide quida pbadi amo
 ris ca vrozis supposuerut capiu dormientis vxo
 re latente: et sigde erat casta ab altero viro sic ac
 cedebat ad ppiu viru voluptabunda fomno am
 plexans eu q inde pulsa p aliquē: q si cu altro vi

ro coierat in eu tanq in alicui⁹ odoris fetidissimi
 lapide emittebat vt de lecto caderet mulier. 2002
 dia quoq; secū hz: na multas mulieres ppter ri
 xas disgressas a maritis coegit reuerti: sicut et ma
 ritos mulierib⁹ gratiosos: et obsequentes et iocun
 di sermonis facit portantes secū. fures aut cu vo
 luerint preciosa diripe intrant domu: et inter qua
 tuor angulos domus carbones arduentes ponunt:
 et submitunt lapide minutim incisum: et sic tran
 uertant mente et oculos eoz qui adsunt: vt timo
 re fugiant putantes rueri domu. vires hz purga
 torias: et ideo hydropicis cu mulla dat. 3. 5. grossi
 tudine deducit: et omnes humores qui per ventre
 ministrat. trit^r et supasperus cobusta sanat. Enax
 in magicis: hic lapis fantasias mirabilr comouet
 et precipue cu cosequit cosecrationē et caracteres
 sicut in magicis docet. perbibet etia cu mulla ac
 ceptu hydropisiz curare. et est alia species magne
 tis: cui⁹ virtus est attrahere carne bois. Albertus
 in lapidario suo: virtus eius est mirabilis in attra
 ctione ferri: ita vt virtus eius transmutet ferru sic
 vt illud etia ferru aliud trahat: et multe acus ad se
 trahit suspense sic vident. vinctus aut alio no tra
 hit. et paruus adamas magnu ligat magnetē. inue
 nit aut est tpib⁹ nostris magnes qui ab vno angu
 lo trahit ferru: et ab alio fugauit: et hunc Arist. po
 nit a genere magnetis. narrauit quoq; mibi vnus
 de socijs nostris curiosus experimentator qui vidit
 Fredericu imperatoze habere magnetē qui si tra
 xit ferru: sed viceversa ferru traxit lapide. Et Ari
 sto. dixit q est aliud genus magnetis quod trahit
 carnes bois. in magicis aut tradit q fantasias mi
 rabiliter comouet: precipue si cosecramus cosecra
 tione et caractere fuerit qd in magicis docet. serf
 etia hunc mlla sumptu hydropisim curare. Aliut
 etia quida hunc capiu mulieris suppositu stati cu
 incitare ad amplexu mariti si casta est ipa domi
 ente. si aut est adultera pre nimio timore et tremo
 re fantasmatu d^r cadere de lecto mariti. d^r etiam
 q fures in domu intrantes positus carbonibus in
 quatuor angulis domus lapide hunc cotritu sup
 aspargit: et tunc dormientes in domo ita fantasma
 tibus terrent q fugientes edes relinquunt: et tunc
 rapiunt quicquid volunt.

Lapis eradius. idem quod supra.
 Cap. 398.
Lapis Sera. bezaar latine vel lapis li
 berans a venenis: ara. ha
 li: aggre. ca. hager beza
 ar est nomen persicu: et e
 expellens nocumentuz. et hoc nomen cadit super
 duo. vnu est qd cadit super omne medicinā coue
 nientē alicui veneno: eo q resistit virtuti eius: et ex
 pellit nocumentu eius ppter proprietate que est i
 eo: et secundu q cadit super lapide notu qui con
 tenit omnibus venenis calidis et frigidis euz tota
 sua substantia. et resistit ei bibitus aut suspensus su
 per patientē. Colores huius lapidis sunt multi. na
 ex eo est citrinus velut purulentus et machachi si
 ue manibatu: et ille qui participat viriditate: et ille

qui participat albedine. Melior vero omnibus est citrinus: et post ipsum purulentus: et in hoc differt excrescens cum bezaar: et expositio eius contra venenis orientis, et multi lapides assimilant ei qui non habent suam proprietatem: neque approximant ei in operationibus aliquibus. et quidam est qui dicitur cobobou et marian: et est lapis in quo nullus errat: sed multi errant in alio qui dicitur chindos. et est lapis multe bonitatis mollis tactu. Et idem auctor. Rasis bezaar est lapis citrinus mollis non habens saporis. unde lapis est vegetus ad citrinitatem et albedinem habens coloris vini: et est levis splendens.

Dosse. Sera.

bezaar convenit venenis. et qui bibit ex eo pondus. xij. granorum ordeis: aut linimentum fit cum eo super locum morfus liberat naturam a morte: et expellit venenum per sudorem. et qui ponit lapis in anulo: et ponit in ore ipsius qui sumpsit venenum: et fugit id: et aliquid convenit ei. et qui tangit cum illo aculeus scorpionis prohibet ab eo postmodum potentiam pungendi. et si terit de eo pondus duorum granorum ordeis dissolvitur in aqua: et ponit in ore serpentis: suffocatur enim statim et occidit. Idem auctor. Rasis. et ego vidi in ipso sufficientiam ad auferendum nocentium: et erat lapis ille quem vidi vergens ad citrinitatem et ad albedinem habens coloris vini: et cum hoc erat levis splendens sicut lumen. et iam vidi in eodem sufficientiam illam quam non vidi in alia medicina simpliciter: imo etiam quod non vidi in tyriacis compositis. Idem auctor. habamed. lapis iste bezaar convenit veneno scorpionis. et qui portatur in anulo: et sculpe in eo imaginez scorpionis luna existente in scorpionis signo: et aspiciet ascendens deinde sigilla cum eo olivani luna existente in scorpione: quod tritum exhibet patienti ad potandum: et evadit. Et inquit auctor. abdallaanarab. vidi lapidem bezaar filij amari custoditione legis dei: et est vix quod ipse emit hunc lapidem: et dedit pro precio ipsius palatium cordube in principio guerre.

Cap. 399.

Lapis fri Dias.

ca. de la pida fri. Tres huiusmodi species. una est metallica: que in cypro nascitur: et de profundo lacu ascendit que est terrosa: et post hoc sole siccatur: postea vero ponit in medio: et circumitur sarmento et comburitur. unde disfriges dicitur: quia in sole siccatur et sarmento: ut apparet si leges disfriges. Altera vero species est feces eriminis: sicut sicut feces eraminis sic et hec colligit: gustum habet eris vltimo sicut. tertia species conficitur sic: lapis qui dicitur peritides colligit et in fornace ponit: et ut calx oburit quod diu coloris sanguineum faciat: et collectus reponit. utilis est vero qui gustu stipticus est: eris vltimo habet saporis: et lingua fortius siccans velut alumen. unde si comburat pro disfriges vendit. virtus est ei stiptica et seratica: purgatoria: et lipidatoria: et in modum nimis refrigeratoria.

Sera. li. aggre. ca. de frigio lapide. frigus lapis sunt eius tres species. una in cypro nascitur solum: et est substantia ex gleba terrea

nascitur sub petris et in aqua: et in illa insula: que per usque extrahit de sub aqua desiccatur in sole: et postquam adurit desiccatur super terram circumpositis lignis. Species vero alia est feris: que colligitur quando purgatur es: et hoc quando refusum est es: et purgatur aqua super ipsum donec infrigidatur: et extrahit a bosci et est formula in qua purgatur et repitur sub eo hec species: et huiusmodi stipticitate eris in sapore suo. Tertia vero species fit ex marchasita: quoniam pluribus rebus coquitur ut calx: et quando fit color eius sicut color magre: et extrahitur a fornace et reponit: et quidam putant quod fit species quarta: ex eo que est ex lapidibus ex quibus trahitur es. nam quando incidunt in crucibulo in quo inflatur es: extrahunt post lapides: reperitur ex eo postea satis. Melius autem et electius est ille in cuius sapore reperitur sapor eris et zinniar. et est stipticus desiccans lingua fortiter sicut alumine. virtus eius est composita: quia est virtus stiptica et calida.

Dosse. Dias.

lapis frigidus crescit res supflue carnes vulneribus equat. cicatrice ducit. fluores vlcery cohibet. vulnera maligna et pascencia curat. apostemata spargit: cera et resina addita oia sicut facit potest. Et idem auctor. Hal. virtus eius est que incarnat et consolidat incarnatione et consolidatione bona. et confert vlcerybus corosis. et convenit speciebus squinancie: et vlcerybus oris postquam ablatis est. et prohibet cursus humorum ventium ad aliquod membrum et ego iam administraui ipsius post incisionem vulnere statim: et vltus sui in ipsa donec fuit solidata et curata. et convenit vlcerybus que sunt in pectine et ano. Et idem Sera. ego reperi ex ea multum in spelunca que est extra civitatem cordube.

Cap. 400.

Lapis margarite latine: arab. bager allulo siue albalo margarita: vel perna est que in ostreis reperitur. alie sunt perforate: et alie non perforate. et perforate sunt artificiose facte et non naturaliter. sed non perforate que naturales sunt meliores sunt perforate: et ideo quando in medicinis ponunt non perforate intelligunt. sed sunt aliquae obscure ad citrinitatem tendentes non perforate que perforatis equipolent: et ideo eligende sunt clare et albe. que vero obscura et quasi albida est: non est ponenda in medicinis.

Sera. libro aggre. capitulo bager albalo aucto. Rasis. margarite deferunt a maritimis. et sunt fri. et sic. in secundo gradu. Et idem auctor. Isaac ex eis sunt grossiores et parve. sed grossiores ex eis sunt meliores parvis. et clare meliores obscuris. et equalis superficiei meliores angulosis in figura sua. Albertus in lapidario suo capitulo de margaritis. et margarita lapis est in ostreis inventus. melior autem ex india venit. multi autem de britannio mari quod nunc anglicum dicitur: et versus flandriam et theotonia inveniuntur: ita quod ego in ore meo decem in mensa inveni. invenes autem conculc habent meliores. coloris autem sunt ac si parna lux penetraret in multum album: et ideo nitentes: cum tamen sint albe ferunt propter tonitrua quasi aboruedo eas ostrea

etiam in fluminibus inueniunt in mesella: et in quibusdam gallie. **Dosse.** Alber. eius fluuijs inter arenas. carū est exp ta in cōfortatione spiritū: et cōtra cardiacā et syn copim. valent etiā cōtra fluxum sanguinis lientri cum et diaria. et habent virtutē cōfortatiuā. Repa rant enim spiritus subtile ut quidā dicit: sed sal so: imo mēbra eaz asperitate a superfluis abster gunt: et ea quasi cōstringunt: et coartando ad vnu ducunt: et ita **Sera** margarite sunt desiccati cōfortant. ne humiditātū. cōueniūt debilitati cordis. et sunt cōuenientes in cobol. et sūt fri. et sic in 2° gradu. Et idē auc. Arabari: cōferūt obscuritati visus: et albedini oculi: et sordicieb^o ei^o. et retinent menstrua. et abstergunt dentes. et desic cant humiditates. Et idē auc. Isaac: cōferunt car diace: tremori cordis: et accidenibus a melācolia adueniētibz ex malicia humorū: et hoc ideo: quia clarificat sanguinē cordis qm est ingrossatus i cor de. et desiccant humiditātē que est in oculo: ppte rea quia fortificant neruos oculorū. et qm dissoluūt tur margarite: et linis cū eo baras aufert eā postq̄ linis **Anic.** de viribus cordis dicit q̄ cōfor statiz. tant cor.

Lap. 401.
Lapis Sera. biacynthus latine: ara. ba ger biacynthos. li: aggre. ca: bager biacyn thos: sūt eius tres species vna est coloris rubei. secūda est coloris citrini. ter tia est coloris cabali: et coloris antimoniij. et rubeus est melior alijs: et qm incendit super eū ignis rube scit multū: citrinus vō pōt stare sup ignē minus: s; cabali nō pōt stare super ignē quin destruat statū **Alberus** in suo lapidario. biacynthorū duo sunt genera: aquaticus. i. et saphyrinus. aquaticus ē fla uus albescēs ac si peruiū aque desuper flano per spicno erūpat: et supare cōtendat: et hic est vilior. et inuenit in illo genere ru. aquescens: in quo etiā si perat puitas aque. Saphyrinus autē est flau^o val de perlucidus quasi nihil habēs aqueitatis. et hic est melior: et iō hz tria noia. vō eniz aliquis biacyn thus saphyrinus: et in ethiopia fm plurimum sui repitur. et dicunt quidā aquaticū esse qd est aqua ticū ceruleū. Est autē generaliter durissim^o vt se vix sculpi p̄. **Dosse.** **Alberus:** d̄ expertis est q̄ mutar. est frigidus: et cōfortat cor pora sicut omne frigidū qd stringit virtutē corpo rū int^o. In de at ligatur | physiel d̄ q̄ collo suspē sus vel digito portatus tutū reddit pegrinū et gra tū hospitiū. et valet cōtra pestiferas regiones. et expertū est q̄ somnū puocat ppter suā frigidā cō plexionē. Saphyrinus autē specialiter hoc habere d̄: q̄ virtus eius est cōtra toxicū. aiunt etiā q̄ cō fert diuitias: et naturale ingciū bonū reddit: et leti ciā cor **Sera** est autē virtus biacynthi q̄ qui dis. portauerit secū ipsum ante si gillationē factā cū eo sit tutus a fulgore: ita q̄ nō cadit super eū. virtus bec est multū dimulgata in ter ho **Anic.** de viribus cordis dicit q̄ con mines. fortat cor.

Lap. 402.
Lapis Sera. cornelius latine: arabi. ba ger albatbeth siue salacbil libro aggre. e. bager alba beth. sunt eius multe spe cies et multe minere. deserf enim ex terris iamēni et ex mariinis romanoz. et melior ex cis est q̄ est plus trabens ad rubedinē. est autē ex cornelio spe cies alia similis in colore suo aque: que distillat a carnibus salis: in quo sūt linee albe infixe. **Alber ius** in suo lapidario. **Cornelius** quā quidā come liū vocat: lapis est coloris carnei: hoc est ru. obscu ri: sic carnis lotura. h apō renū fluuiū inuenit fre quētissime: et est valde ru. colorē hns fere sicut mi niū. et qm polif **Dosse.** expertū est q̄ stri mulū nitet. git sanguinē: et p̄c pue menstruo: et emoroidaz. fert etiā iras miti ga **Sera.** virtus istius lapidis est: q̄ qm d̄fer re. tur in anulo repimit iracundiam et cām litis ante iudicē. et repimit fluxū sanguinis vnde cūq̄ exeat pp̄ie et sanguinis menstrui. et quā do fit ex eo dentifrigiū abstergit sordes dentium et dealbat eos: et facit eos pulchros.

Lap. 403.
Lapis Sera. rubeus minus q̄ biacyn thus: q̄ arabice vocat ba li: aggre. ca: bager albi gedi sine albuze di. biacynthi rubedo est magis placabilis hoib^o eo q̄ si sit in eo obscuritas aliqua. minera autē huius lapi dis est in terris orientis: et qm deserf a minera sua est obscurus: sed qm excoiat eū aurifex detergit bonitas eius: et ap paret et clarificat. **Dosse.** **Sera** liga uerit nō videbit portans in nocte somnia mala ne q̄ timorosa. et si ille qui aspexerit in sole tantū q̄ visus eius est debilitans tergerit eū eo oculos su os cōuenit ei. qm ille lapis fricat ad capillos capi tis attrahit festucas sicut magnes ferrum.

Lap. 404.
Lapis Sera. ziazaa latine: ara. ba ger aliazaa li: aggre. ca: bager aliazaa. Aliazaa se multe species. est lapis qui d̄ferf ex iamē: et ex ter ris syri. et melior est ille q̄ deserf ex iamē: et est la pis in quo sunt colores multi diuersi: vt albedo et nigredo et alij: et nūq̄ est coloris sinceri. et nō est vi sum hominibus de iamē nec de regionibus coz q̄ aliquis portauerit secū: aut ponat in domo sua hunc lapidē quin viderit in somnijs mirabilia: et cū hoc facit portantē se esse litigiosū inter homi nes. et qm suspendit super infātes auget dauas eo rū. et si fiat vas intus ad comedendū vel bibendū quicūq̄ comederit vel biberit in eo nō pōt dormi re. et qm puluerizat et aspargitur biacynth^o cū pul uere ipsius meliorat colorē eius multū. et est lapis qui est durior inter omnes lapides.

Lap. 405.
Lapis Sera. aquile latine: ara. bager a thamach vel echites.

Sera libro aggre. capitulo hager athamach
Lapis est indus: qui cum agitur audit
intra ipsum lapis alius. et minera eius est in mon-
tibus indie inter chimoas et sarandi iuxta littora
oceanii. et vocat a grecis alleuians partu: et hec pro-
prietate est inuenta in h lapide aqle. Et idem auc. Ra-
fis: athamach est medicina in die. et est lapis similis
castanee: nisi quia habet colore velleru. et quoniam agi-
tas ipsum auditur intra ipsum lapillus. et quoniam fran-
gis eum egreditur ille lapillus: et est sicut auellana ver-
gens ad albedinem. Et idem R. asis libro de pprie-
tatis dixit quod est lapis similis ouo: et habet intra
se lapillum. Albertus in lapidario suo: echites lapis
gemarum optima est: coloris punice. et vocat a g
busdam aquileus: et ab alijs erodialis: eo quod aquil-
le hunc ducunt ad nidum suum iuxta oua sua col-
locantes eundem sicut grus inter ouo oua que facit
collocat. hoc enim experti ad sensum in colonia vbi
grues seuis fecerunt multis annis in quoda horto
inuenit aut echites fm generis plurimum iuxta lit-
tora oceanii: vbi est optimu genus ethideoz q sunt
beredes aniu. dicitur aut quod in persia aliquando in-
ueniunt. Est aut modus eius quod in se continet aliud
lapillum qui in ipso sonat quando manu mouet.
Posse. Sera. Dicit lapis aquile dicitur
naz cum aquila vult pa-
rere oua sua defert hunc lapide masculus a parti-
bus indie: et supponit eum aquile: et facit eaz pare-
re facile: et alleuiat eius dolore. et hoc idem facit mu-
lieribus: et omnibus animalibus quando ponitur
sub eis in hora partus. Et idem auc. R. asis: quan-
do ponit in petia: et suspendit mulieri in costa quoniam
debet parere facit accelerare partum cum facilitate. et si
expertus hoc: et inueni sic esse. et omnes concordant
in hoc quod alleuiat partum quando alligat cosse et iu-
uat. quando ponitur loco peonie inuenit ad cura-
dum. iste lapis inuenit apud nos et quod plures. et vi-
ficant de eo multotiens experientia. Enax in lapi-
dario capitulo de lapide aquile ait: quod suspensus in
sinistro brachio conuenit pregnantibus: et concili-
at amorem. diuicias auget vbi fertur. et in pregnan-
tibus impedit abortum. et periculum parturitionis
mitigat. prohibet casum caduorum. similiter si de
administratione veneni aliquis suspectus sit in ci-
bo illo prohibet ne possit ab eo deglutiri cibum ille.
Si lapis subtrahat mor deglutiet. Albertus: fer-
tur aut quod si suspensus in sinistro brachio conuenit
pregnantibus. et conciliat amorem. et diuicias auget
vbi fertur. et in pregnantibus impedit abortum. et
periculum parturitionis mitigat. et ait quod prohibet ca-
sum caduorum. similiter et quod bis mirabilis est tra-
dunt caldei quod si de administratione veneni aliquis
suspectus sit impositus in cibo illo prohibet ne pos-
sit deglutiri cibum: et si lapis subtrahatur mor de-
glutitur. querunt aut aquile hunc lapide et im-
ponunt nido suo: et grues inter oua sua: si in vno an-
no ponunt vnum: et in alio alium. dicunt autem quidam
quod faciunt ad mitigandum calorem ouorum vel corporum
aquile ne oua nimis caleant: et hoc est probabile.
qui dam aut dicunt aliquid conferre ad eorum for-

mationem aut viuificationem. quod aut quidam dicunt quod
lapis ab alijs auibus ouis iterponatur ne oua frangantur
falsum est: quia citius ad lapidem quam ad seipsum
collisa franguntur. Alii autem aliqui quod si aliquis
suspectus de administratione veneni: cum lapis iste
cibo imittitur statim a cibo strangulatur. et quan-
do subtrahit transglutit cibum in quo positus est lapis.
Lapis dabagreg quod est lege lapis smaraldus.

Lap. 406.

Lapis gagates secundum Dioscoridum. ca-
pitulo de lapide gagati. in-
uenitur in lycia circa ripam fluminis qui
gantes appellatur: coloris nigri. et est alius pallidus
et quasi lucidus vel pallidus mediocriter leuis val-
de: et solus super aquam natans inter alios lapi-
des inuenitur: cuius est melior qui facile exarserit
igne: et odorem asphalti habens medicine apus. et
secundum Plinium. optimus est qui ad lucernam accen-
dit. Enax in lapidario suo: gagates et karabe que
quidem dicunt lapidem de genere gemarum: ego
tamen reputo ipsum esse gemam agiros: et inuenitur
in libya et britania iuxta maris litus. et abundanter
inuenitur in mari: quod attingit aquilonare par-
tem theotonie. et in anglia frequenter inuenitur: et
est duplicis coloris: nigrus. et croceus: et est per-
lucidum et glaucum: et declinans ad pallidum est iu-
ctum cum citrino colore. Confricatum autem trahit
paleas: et incensum ardet sicut thus.
Posse. Dias. ga-
tis virtus est diaforetica. venena excludit. emplastris
podagricis miscet. accensus in aqua ardet. et oleo
et extinguitur. solum aqua solutus dentes mobiles
confirmat. et rigores precordiorum: et dolorum eru-
siones facit. incensus serpentes fugat. epilepticos
prodit. incenditur et in aqua mittitur: et per triduum
de eadem aqua datur parturienti et liberatur. de-
monibus et omnibus maleficijs resistit. virginitatez
deprehendit. fictilia ex eo vasa scripta non veni-
mulieribus si desint menstrua hunc lapidem tere
et pone super carbones ardentes ut iterum euapo-
ret. circūtectā panis: et purgabitur sine noxia et do-
lore. Sed sciendum quod Dioscoridus hunc lapide vocat quo-
niam apparet ut lapis: et ideo dicitur est ut gema un-
de gemuli sunt: sed in lycia agiros dicitur quod est lachry-
ma agiros. i. populi arboris. Enax: inuenit hydro-
pici et flumidis. et confirmat dentes: ut aiunt. de ex-
pertis autem est quod lotus aqua pro fumigationibus in-
ferius suppositus prouocat menstrua. fertur etiam
quod fugat serpentes. et valet contra ventris et stoma-
chi subuersionem. et contra fantasinata melancolici-
ca: que quidem demones vocant. Alii autem de ex-
pertis: quod si colatura et lotura eius cum rasura de-
tur virgini bibere quod retinebit eum et non minget. si
autem non est virgo statim mingit: et sic dicunt proba-
ri an aliqua sit virgo. dicunt etiam valde valere con-
tra laborem parturientis. Si vis scire latius gene-
rationem istius lapidis lege electrum.

Lap. 407.

Lapis celidonius secundum Dioscoridum. ca-
pitulo in proprio titulo inueni-
tur in

u z

tur in ventribus hirundinum: cuius gna sunt duo niger et rufus: qui colliguntur captis pullis hirundinum: et scissis eorum ventribus inveniuntur. Albertus rufus involutus panno lineo vel corio vitulino: et sub sinistra asella gestatus dicitur valere contra insaniam et antiquos languores: et lunaticam passionem et epilepsiam eodem modo portatus. Enax autem dicitur quod facundum gratum et placentem reddit gestantem se. niger autem ut Joseph dicit contra nocivos humores et febres et iras operatur. et lotus aqua sanat oculos. et ad finem inceptum perducit negotium et si involuitur solis herbe celidonie dicitur obfuscare visum. Sunt autem hi lapides parvi valde: tales vidimus per socios nostros de stomacho hirundinum extractos de mense augusti: tunc enim extracti magis valere dicuntur. ut frequenter autem duo simul in una hirundine inveniuntur. **Posse. Dias.** rufus quidem sanat lunaticos et languidos et insanos in panno mundo ligatus: et in sinistro brachio egroti circumligatus. preterea facit gratissimos portantes se facundos: et amabiles: et idoneos. Niger gestatus similiter optimum finem imponit. ad omnes iras regum et dominorum idoneus est. nam qui eum habuerit omnibus placebit: et ad arbitrium suum cuncta perducet. sed cui dolent oculi teris cum aqua et inunguntur et sanabuntur. sed cum tollunt lapides cavendum ne pater aut mater prope sit: quia meliorem effectum habebunt. niger autem in panno lineo croco tincto missus tertianas: et quotidianas: et quartanas coepescit. ad nervos omnem humorum aptus est excellenter: et contra iras et minas. et lotus aqua sanat oculos dolores. et ad finem inceptum ducit negotium. sed si voluitur in solis celidonie obfuscat visum. Sunt autem lapides parvi valde: tales vidimus per socios nostros extractos de stomacho hirundinum in mense augusti. **Cap. 408.**

Lapis allectorius secundum Dias. in proprio capitulo inveniuntur in ventribus galloz gallinaceorum crystallo similis vel aque limpide. et ait Albertus quod iste lapis est nitens crystallo obscuro similis. extrahitur autem ex ventriculo galli gallinacci postquam castratur ultra quartum annum. et quidam dicunt quod post nonum extrahitur: et est melior de gallo decrepito. maxima autem huius quantitas est inuncta ad quanta. **Posse. Dias.** qui secus habet fabe. buerit iuicem erit ut a multis probatum est. nam gladiator habet eum in ore inimicus permanet: et sine siti. similiter et reges eum habentes fortiter belabantur: et expulsi a regno non solum propriam dominationem: verum etiam alienam receperunt. mulieribus proderit portatus qui volunt placere viro: nam probos et speciosos reddit portantes se. **Cap. 409.**

Lapis chrysolitus secundum Dias. in proprio capitulo lucidissimus est et similis auro. Albertus lapis chrysolitus est in colore habens tenuem vi-

riditate lucidam: in qua ad oculum solis micat ut stella aurea: et **Posse.** dicitur quod spiritualia non est rarus. confortat: propter quod tritus asmaticis datur. fert etiam quod perforatus: et seris asini in foramen repletus: ac sinistro brachio alligatus fugat timores melancholicos pessimos: et hoc dicitur in physicis ligaturis. In auro etiam positus et gestatus fugat fantasmatas. et dicunt quidam ipsum stulticiam pellere et sapientiam adducere. **Dias.** hic applicatus rasus auriflaterium est: et utitur adversus nocturnos timores. pertusus et traiectus cum seris asini: et in brachio sinistro ligatus omnia demonia vincit.

Cap. 410.

Lapis exebenos secundum Dias. in proprio capitulo: albus est et speciosus: quo solent aurifices aurum linere. **Posse. Dias.** curat stomachos potatus cum passo et aqua. similiter amentes sanat potatus ad venereas voluptates mirifice facit bibitus: gaudio non patitur diu eos fatigari. soluit etiam vesicam dolentem: nam portatus partum sine egritudine cohercet: et velocitate parturientis facit circumligatus femori. **Cap. 411.**

Lapis agathes sine agapis secundum Dias. in proprio capitulo: habet maximam virtutem. qui coloris habet similem pelli leonis. Isaac beniamin. agathes autem lapis niger est albus venis in quodam modo speciei lapidis albesten. et inveniuntur alius modus eiusdem speciei: qui similis est corallo. et tertium genus plurimum sui in creta insula nascitur: quod habet in nigro venas croceas. est quartum genus indicum et varium quasi sanguine sit. **Posse. Dias.** valet ad morbum scorpionis alligatus vel illinitus cum aqua statim tollit dolorem tritus: et vulnere aspersus: vel in portione cum vino datus viparum sanat morbum. portatus facundum suadentem amabilem: et gratum portantem facit. Isaac beniamin. primum quidem genus aptum est ad regum formas: que lapidibus insculpuntur. et plurimi lapides habent capita regum insculpta: et cum iacent ad caput dormientis fertur omnem multa simulacra somniorum. Tertium autem genus quod creticum est facit ut adiuvet vincere pericula. et viribus convenit cordis. gratum: et placentem facit: ut dicitur enax. et coloris facit hominem boni et facundum: et inuat eum contra adversa. genus autem indicum visum fouet. et valet contra sitim: et venenum. Cum autem accendit odoriferus est valde. **Cap. 412.**

Lapis galactides secundum Dias. in proprio capitulo: coloris est cinereus: gustu dulcis: qui tritus lactem colorem emitit. Albertus: lapis galactides quem quidem galactidem vocant lapis est similis cineri: et secundum plurimum inveniuntur in nilo: et ab eloo flumine.

contra lites et reddere innictum. et in moribus di-
citur efficere: et ingenium bonum dare. medicorum
quidam dicunt quod valet et contra pigrum: et con-
tra suspiria: et eructationes. et quod valet oculis humi-
dis. Expertum est autem quod quando rotundatur et
oculo solis apponitur quod adurit: et ignem accen-
dit. dicunt autem quod coniugium conciliat inter vi-
rum et uxorem.

Cap. 416.

Lapis alabastrides secundum Di-
oscoridum in proprio capitulo est satis
manifestus. **Diosc.** est laxati-
uus: mol-
lit denique durities: et stomachi dolorem ceroto ad-
mixtus.
Lapis corallus secundum Dioscoridum proprio capitulo ma-
ximas habet virtutes: pro qua lege bassad.

Cap. 417.

Lapis lacteus est lapis secundum
Auienum libro secundo ca-
pitulo proprio: qui cum fricatur aqua
egreditur ex eo quoddam sicut lac. et hic quidem
lapis est cinerei coloris: dulcis saporis.

Diosc. Auienum teritur cum aqua et ser-
uatur quod resolu-
it ex eo in pixide plumbi: et conuenit initio apostema-
tum. et fit ex eius frictione albobolus: et prohibet cur-
sum superfluitatum ad oculos: et vlcera in ipso ac-
cidentia.
Lapis galactides idem quod supra.

Cap. 418.

Lapis vesice est qui in vesica ge-
neratur.
Auienum libro secundo in proprio ca-
pitulo: dixerunt quidam
quod frangit lapidem renum et vesice: sed Galenus dixit
quod nihil horum est.
Lapis molaris secundum Auienum in proprio capi-
tulo omnibus est notus: et est stipticus.

Cap. 419.

Lapis piritis Plinius in proprio ca-
pitulo: Lapis piritis ou-
rissimus est: qui et si ferro percutiatur:
scintillas emittit et ignem. Cassius Felix in proprio
capitulo: lapis piritis id est focaria: a quo per al-
lisionem calidis vel alterius rei dure ignis enolat
sed Galenus in epistola ad Glaucum exponit lapis
piritis id est lapis militaris: quod quidam intelli-
gunt de lapide lato super quem solent ignem ferre.
Diosc. Plinius vires habet in similitudine ca-
dimie. facit proprie ad oculos cla-
ritatem.

Lapis vocarius idem quod supra.
Lapis militaris idem quod supra.
Lapis lagia est similis ossibus elephantis: est fu-
sci coloris et quasi subrufus.

Cap. 420.

Lapis lincis: Enax in proprio ca-
pitulo: fit de urina lupi cer-
uari micta: et in montibus coagulata:

qui in domo seruatus generat optimos fugos su-
pra se quolibet anno. dicitur valere contra dolore
stomachi: et ictericam: et fluxum ventris.

Cap. 421.

Lapis fistosus: Enax in proprio ca-
pitulo: est fusci coloris et
subtus: oblongas arestas sine pinulas
non habens erectas: ut alumen scissum Enax.
Diosc. vires habet fortiter costringentes.

Lapis spongie est lapis inuentus et ortus in corpo-
re spongie: et ad quid valet lege affegi albach.
Lapis de barchin quid est lege famechi.

Cap. 422.

Lapis stellatus: Enax in proprio
capitulo: est de genere mar-
morum habens maculas ex auro. et ei-
us est alius albus qui dicitur lapis marchasita. alius
indus clarus celestis: et vocatur lapis lazuli: pro quo
lege lapis lazuli. et quandoque est alius coloris viridis: et voca-
tur lapis chrysopterus: ut apparet si lege lapis
chrysopterus.

Lapis sidricus .i. scoria ferri.
Lapis hydras .i. lapis ex nostris aquis generatus

Cap. 423.

Lapis trachinus: Enax in proprio
capitulo: est lapis niger: na-
scitur in ponto amne qui est in egypto
Diosc. Enax habet vires sicut gagates: et
dicitur accendi parum ab aqua:
sed extinguitur ab oleo.

Cap. 424.

Lapis quadratus secundum Plinius
in egypto inuenitur: simi-
liter et in ethiopia: et exalbidus est.
Diosc. Plinius vires habet stringentes:
unde necare dicitur conceptum.

Cap. 425.

Lapis glaucus: Plinius in proprio
capitulo: velut cineris est
Diosc. Plinius: latenter hu-
mectat et leniter stri-
git: et ideo facit ad lachrymas oclorum.
Lapis moroebus secundum Plinius in proprio capi-
tulo inuenitur in egypto: et est pallidus.

Cap. 426.

Lapis flogmus secundum Plinius
in egypto inuenitur au-
rosus: et flamineum habet colorem
Diosc. Plinius: illinius fronti somnum
inducit.

Lapis preparatorius corij .i. pumex: pro quo lege
famechi.

Lapis vlcam idem quod supra.
Lapis archadi .i. lapis gagatis.
Lapis lincarius .i. lapis lincis.
Lapis discalis .i. scoria cris.
Lapis litarmenum .i. lapis lazuli.
Lapis keme quid est lege keme.

Lapis berzat

idem quod supra

Cap. 427.

Lapis albeston secundum Alb. in lapidario suo est coloris ferri: qui secundum Plinium in arabia inuenitur. **Posse.** Albertus: virtus mirabilis eius in templis deorum est manifesta: eo quod semel accensus vix aut nunquam poterit extinguere: eo quod naturam habet animalis quod salamandra vocatur cum modico humidi vinctio si pinguis inseparabilis.

Cap. 428.

Lapis abfinitus secundum Albertum est de genere gemmarum colore vitri rubeis virgulis. **Posse.** Albertus: huius virtus fertur esse sicut lapis abescario: licet factis remissior: nam accensus permanet calidus per septem dies vel amplius propter eandem causam: que dicitur de lapide abescario. lapidis etiam huius virtus est in prouocando et augmentando fluxum sanguinis: ut experimentatores asserunt.

Cap. 429.

Lapis nigrorum secundum Auicennam libro secundo proprio capitulo: est lapis qui desertur ex nigritate declinans ad citrinitatem. **Posse.** Auicenna: fricatur et ex eo fricatio mordicans lingua similis lacti. mundificat pannum oculi cum non est cum apostemate et ophthalmia: et conuenit vestigijs vlcery in eo et eradicat vngulam.

Cap. 430.

Lapis amandinus secundum Albertum est gemma coloris vari. **Posse.** Albertus: venenum oculi aut extinguit aut reprimunt: et vincere facit aduersarios: et plenam interpretationem somniorum facit intelligi.

Cap. 431.

Lapis cochylii. hoc vocabulum ponitur in quodam electuario Auicennae. quod est contra vitium lapidis. et quidam dicunt quod est coeala marina: que dicitur cochylium: ut apparet si leges ostracorum. et quidam dicunt quod est coeala limaciarum. secundum veritatem lapis cochylii est coeala porphyre maris: et est cochylium marinum purpureum: quod inuenies si leges ostracorum.

Cap. 432.

Lapis amethystus secundum Albertum est gemma multum communis et nota: que est coloris purpurei: et transparentis aliquantulum obscuri. inuenitur in ista specie multe differentie: sed quinque se magis note propter differentias obscuritatis omnes acceptas. nascitur melior in hac specie in india est autem melior ad sculpendum: eo quod alijs est minus. **Posse.** Albertus operatur contra ebrietatem. et facit homines vigilem. et malas reprimunt cogitationes. et bonum in

scibilibus confert intellectum.

Cap. 433.

Lapis andromada secundum Albertum est lapis coloris argentei: et secundum plurimum in mari rubro nascitur. est autem quadratus et durus sicut adamas. **Posse.** Albertus: virtutem habet contra nemem: et tristitiam: et grauitatem: pro quo lege lapis quadratus.

Cap. 434.

Lapis palagijs similiter dicitur secundum Albertum quod est gemma coloris rubei lucide valde. nate et substantie transparentis: et dicitur esse femina carbunculi. et virtutes eiusdem remissas habet sicut femina ad marem se habet. et dicunt quidam quod est domus eius: et ideo palatium carbunculi vocatur. generatur frequenter carbunculus in lapide isto. et iam visum est hoc quod in lapide vno exterior pars fuit palagijs: et interior carbunculus: propter quod huiusmodi genus lapidum dicitur esse de genere carbunculi.

Cap. 435.

Lapis borax secundum Albertum a quodam genere bufonis nominatur: quod sic dicitur quod ipsius in capite portat: et est duorum generum. vnum album aliquid fuscum. et alterum si viuo adhuc palpitate bufone extrahitur in medio habet oculum cece: et temporibus nostris extractus fuit vnus de bufone paruus viridis. aliquos etiam vidimus bufones habentes depictos in se qui de hoc genere dicebantur. vulgariter autem cropodine dicuntur. **Posse.** Albertus: fordes purgant intestinum: et superfluitates.

Cap. 436.

Lapis carbunculus: qui grece antrax dicitur: hic non naturalis rubinus vocatur secundum Albertum lapis placidissimus et rubicundissimus et solidissimus: habet se ad alios lapides sicut aurum ad cetera metalla. et quando vere est bonus lucet in tenebris sicut carbo: et talem iam vidi ego. quando tamen iam bonus et verus est emicat in tenebris si perfusa aqua clara et limpida in vase vitreo mundo polito. qui autem neutro modo lucet: hic non habet nobilitatem perfectam. secundum autem plurimum sui inuenitur in lybia. et licet habet differentias plurimas: ut ait Enax qui dicit eum habere. xi. omnes tamen dicuntur esse eadem. et sic secundum plus et minus. **Posse.** Albertus: hic solus omnium aliorum lapidum virtutes habere dicitur: specialis tamen eius effectus est venenum fugare. Lapis erarius est lapis marchasita: et dicitur erarius: quia ex eo tingitur es.

Cap. 437.

Lapis calcedonius secundum Albertum est pallidus et su-

scus aliquantulum obscurus. **Posse.** Albertus: hic si p
foratur: et collo su
spendatur dicitur valere contra fantasticas illusi
ones ex melancolia ortas. etiam facit evincere can
sas: et virtutes corporis conseruat. et hoc vltimū ex
pertum est multum.

Cap. 438.

Lapis calefarios siue calcofanos
secundum Albertum ē ni
Posse. Albertus: virtus eius
est vocem clarificare
ger.
et rancedinem mederi.

Cap. 439.

Lapis coranticas vel corauiz se
cundum Albertum est la
pis crystallo similis infecto colore ce
ruleo: qui dicitur cadere aliquādo de nube cū to
nitruo. et inuenitur in grania et hispania: sed hispa
nus est can
des vt ignis. **Posse.** prouocat dulces som
nos. et ad prelia et cau
sas vincendas: et contra periculu: tonitruū dicitur
operari. hoc similiter ait Enax.

Cap. 440.

Lapis celonites secundum Al
bertum est purpurei colo
ris et vari. dicitur in corde testudinis i
ueniri: quia quedam sunt maxime testudines: habē
tes domos que sunt vt vere margarite: et nūentes.
Posse. dicitur q̄ diminutores facit euz qui
gestat sub lingua. hanc autem vir
tutem non dicitur habere nisi quando luna est p̄
mo accensa et crescens et monoides vltima decre
scens. et dicitur hic lapis ab igne nō corrupi.
Lapis cogolites dicitur secundum Albertū esse
in quantitate et colore similis ossis oliue. et alio no
mine vocatur lapis iudaicus: pro quo lege. l. lapis
iudaicus.

Cap. 441.

Lapis chryso passus secundū Al
bertum est lapis qui ab in
dia venit: et raro inuenitur: propter q̄
et carior estimatur: in colore etiam est quasi sit ex
succe porri vel prassij coagulato: habens etiam au
ri guttas: propter quod et tale nomen accepit: ga
chryso aurum sonat in greco: prassius idest viride
viriditate porri. vnde versus: Arabij folia sunt
prassia prassij. **Posse.** vires hz lapidis pra
sij: etiā ad omnes cor
dis passiones efficaciter reperitur.

Cap. 442.

Lapis chrysolitus secundum Al
bertum est lapis in colore
tenens viriditatem lucidam: in qua ad
ad oculum solis micat vt stella aurea: et non est ra
rus. dicitur autem venire de ethiopia.
Posse. Expertum autem est q̄ spiritua
lia confortat: propter quod tritus

asmetis datur. fertur etiam q̄ perforatur: et scit
asini in foramine repletus: et sinistro brachio alli
gatus fugat timores et melancolicas passiones. et
am dicitur in phisicis ligaturis in auro etiam po
situs et gestatus fugat fantasmatas. et pellit stuliciā
et sapientiam proferre perhibetur.

Cap. 443.

Lapis crystallus secundum Al
bertus est lapis qui aliquā
fit ex frigore: aliquādo autem ex niue:
sicut sepe experti fuimus: et in germania vbi mul
ti inueniuntur. vterq̄ autem modus generationis
facilis ex superioribus erat manifestus.
Posse. hic frigidus oculo solis oppositus
ignem eijcit: si calidus sit hoc per
ficere non potest. huius ratio posita est in libro d
proprietatibus elementorum et planetarum. et dicit
tur etiam situm restringere sub lingua positus. Et
expertum est q̄ tritus cum melle mixtus accept
a mulieribus repleat vbera lacte.

Cap. 444.

Lapis chrysolitus secundū Al
bertum est gemma colo
ris aurei in hoxis matutinis visu pul
cherrimus est. in alijs autem hoxis dissimilis. ab
igne autem corumpitur et fugatur: et vt quidam di
cunt inflammatur: et ideo timere ignes dicitur. di
cunt autem alij q̄ est aliud genus istius lapidis: q̄
est lapis ignobilis substantie: et est marchasita au
rea: que medium quoddam est inter metalla et la
pides. dicitur autem tertium genus istius lapidis
esse coloris medij inter ceruleum et rubeum.
Posse. virtus huius lapidis est curare sca
biem et vlcera. et in manu gestat
calorem febris mitigare dicitur.

Cap. 445.

Lapis chryso passus secundum
Albertum gemma est ab
ethiopia. **Posse.** dicitur lucere in
pia veniens. tenet in tenebris et euane
scere lumine superueniente: ita q̄ colorem non re
tinet quem habet in obscuro: et sit in ipso secundū
diuersitatem luminis et tenebrarum reciprocatio
colorum velut in quercu putrefacta et noctiluca.
et de omnibus his in libro de anima dedimus ra
tionem perfectam: et vide.

Cap. 446.

Lapis deimonis fm Albertū est
quidā lapis bicolor: vt arcus
deimonis: q̄ iris vocat. est aut deimon
dicitur q̄ grece intellectū vel stellam claram sil
lantem. **Posse.** dicitur conferre febricitā
sonat. tibus: venenosa pellere: et
tutum et victorem reddere.

Cap. 447.

Lapis diadochos secundus Albertum est lapis pallidus dicitur aliquantulum berillo similis. **Dosse.** dicitur fantasmata in tantum excitare q̄ magi maxime hoc vtuntur: tamen applicatus defuncto vires amittit: q̄a mortem odire perhibetur. horum autem ratio haberi potest in libris magorum: hoc est hermetis: tebit: benecorat: et ptolemei: de quibus non est presentis intentionis.

Lapis Dionysia secundus Albertum est niger guttatus rubris guttis. **Dosse.** expirat vinum: et odor ipius vini fugat ebrietates: quod mirabile apparet. causa est autem q̄ vinum non odore sed vapore opilado inducit ebrietatem. lapis autem huius odor simpliciter aperit: et expulsivus vaporum.

Lapis draconites secundum Albertum est lapis a capite draconis extractus. et fertur ab oriente ubi sunt dracones magni. virtus eius efficax sicut lapis qui vocatur borax: quando de dracone extrahitur adhuc vivo palpitante. insidiantur autem draconibus dormientibus: et subito scisso capite draconis adhuc palpitante euellunt lapidem. anime eius actus multa confert his etiam superfluitantibus q̄ generantur in animalibus: et mortis corruptio alterat ea quando naturali morte corruptis humoribus moriunt: et quando mortua vel corrupta occisa iacuerunt. Ego autem in partibus alamanie in suenia vidi lapidem super quem conuenerant plus q̄. xx. serpentes inter montes in quodam praetorio: et cum transitum faceret inde dominus terre: milites euaginati gladijs sciderunt serpentes in multa frustra: et in fundo tamen quidam magnus iacuit serpens in multas partes incisus: et sub capite serpentis inuentus est lapis niger formatus vt paramis abscissa non per lucidus in circuito: coloris pallidi: pulcherrimum habens descriptus serpentem: et hunc lapidem ab vxore eiusdem nobilis mihi presentatum cum capite eiusdem serpentis.

Dosse. dicitur venena fugare: que sunt a moribus animalium venenatorum. victores dicitur etiam efficere.

Lapis elitropia secundus Albertum est lapis viridis fere smaraldo similis asperus sanguineis guttis. hunc elitropiam dicunt esse vocatum nigromantici et gemma. **Dosse.** si lapis iste vngatur succo herbe eiusdem nominis: et in vas aque plenum immisus facit sanguinem soles videri sicut si pateretur celi

psim: cuius causa est: quia totam aquam ebullire facit in nebula: que inspissando aerem impedit solem videri: sicut quando est cum rubore in spissa nube: postmodum autem descendit rotando illa nebula sicut per guttas pluuie. oportet autem ad hoc quod quodam carmine sacratum sit: et quibusdam characteribus mixtus: et sicut arrepticij presentes sunt diuinando quedam predicunt: propter quod templorum pontifices illo lapide utebantur maxime in seculis idolorum. dicitur autem reddere hominem bone fame: et large vite. et contra fluxum sanguinis: et venena valere. dicitur autem quod vinctus herba sui nominis vt predictimus fallit visus ita vt homines prohibeat videri. inuenitur autem pluries in ethiopia: et cypro et india.

Lapis crydros secundus Albertum est lapis in colore crystallo similis: q̄ ppetuis guttis distillat et tamen lapis non minoratur nec corrumpitur. cum in hoc profecto est: quia ex substantia lapidis gutte ille nequaquam distillant: sed propter nimiam frigiditatem aerem se tangentem continue se mutat in aquam: sicut faciunt lapides duri et politij resolutionem frigiditatis. hoc similiter ait Enax capitulo de lapide crydros.

Lapis epulites secundus Albertum est lapis in mari natus rutilans et rubicundus. **Dosse.** incantationibus et physicis ligaturis dicitur valere. et q̄ gestat tutum hominem seruat. et compescit seditiones. et compescere etiam dicitur locustas et volucres: et nebulas: et gradines: et tempestates a fructibus terre. Expertum autem est quod oppositus oculo solis ignem et radios ignis emittit. dicitur autem quod hic lapis si in aqua feruente projicitur cessat ebullitio eius: et post modicum frigescit. causa autem huius alia esse non posset nisi pro certo: quod frigidissimus est et motus a calore bulientis aque frigiditas sue complexione agere incipit.

Lapis exacolithus secundus Albertum est lapis varius dissolutus: vt dicunt periti medicorum. **Dosse.** vino permixtus et potatus valet contra colicam et iliacam passionem.

Lapis exacantalitus est lapis secundum Albertum. lx. coloribus distinctus: parue quantitas valde: qui frequentius in lilia inuenitur: et apud trogotidas inuenitur et mouetur sepius: propter hoc etiam oculos hominis dicitur efficere tremulos.

Lapis eracolicus idem quod supra
Lapis falcanos i. arsenicum.
Lapis filatius est eadem gemma que chrysolitū
et est eiusdem virtutis vt ferunt gemmarij.

Cap. 455.

Lapis gagacromeon secundum
Albertum est lapis diuer
si coloris sicut pellis capreoli.

Dosse. victores reddit se gestantes. Ex
pertum autem dicunt esse ab Al
chite principe quodam: qui quotiens hunc lapidē
secum habebat semper vincebat in terra et in ma
ri: quotiens autem caruit fertur hostibus succu
buisse.

Lapis berzath quid est lege kenne.

Lapis kenne quid est lege quod supra.

Lapis qui inuenitur in oculis ceruorum idēz qd
supra.

Lapis archadie est lapis qui cum accenditur nō
extinguitur.

Cap. 456.

Lapis garatiden secundum Al
bertum est lapis qui fert
esse nigri coloris. probatur autem ve
ritas huius lapidis sic: si gestans lapidem totum
corpus suūz vngatur melle muscis et vespis expo
nitur: et si intactus manet ab eis lapis est verus: et
si deponit lapides musce et vespe super mel cadūt
et super.

Dosse. aiunt qd in ore portatus facit
gūt. bene iudicare opinionēs et co
gitationes. fertur etiā qd gestantem gratiosum
reddit hominibus: ita similiter asserit Enax.

Lapis getolidus i. lapis aquile.

Cap. 457.

Lapis granatus vt constantinus
ait in proprio capitulo et

Albertus: est de genere carbunculi. est
antez lapis rubeus et perlucidus in colore similis
balaustis. est autem rubeus aliquantulum obscu
rior carbunculo: et cum subijciat ei in sigillis ni
ger color tunc magis rutilat. et in hoc genere inue
nitur quidam modus: qui intra ruborem sperfus
habet viole colorem: propter hoc genus violatus
dicitur: et preciosior. **D**osse. dicitur letifica
est alijs granatis. re cor et pellere
tristitiam. et est ca. et sic. et qd quidam dicunt hūc eē
de genere hiacynthi est falsum. inuenitur enim la
pis hic secundum plurimos in ethiopia: et aliquo
tiens intra tyrum iuxta arenas maris.

Cap. 458.

Lapis iaspis secundum Albertū
est lapis multorum colorū
et habet species decem. melior tamē est
viridis transparens habēs in se venas rubeas. de
bet autem in argento proprie ligari. hic in multis
partibus.

Dosse. expertum est contra san
struorum. Aiunt autem qd segat conceptum: et in
uat partum. et qd gestantem se a luxuria prohibet.

In magicis etiā legitur qd si incantetur portante
reddit gratum et potentem et tutum. et fugat febrē
et hydropisim.

Cap. 459.

Lapis iena secundum Albertū
est a bestia que iena voca
tur sic dicitur: eo qd oculi eius in lapidē
vertuntur. **D**osse. Aiunt autēz Enax et Alaiē:
totaliter. qd positus sub lingua con
fert diuinando dicere futura.

Cap. 456.

Lapis iris est lapis secundū Al
bertum crystallo similis:
et est vt frequentius exagonus. dicit au
tem Enax qd de arabia venit: et in mari rubro na
scitur. Nos autem inuenimus maximam copiam
horum lapidum in montibus germanie: qui sunt
inter renum fluminiū et treuerensem ciuitatez: et di
uerse quantitatis omnes sunt exagoni. in alijs au
tem lapidibus cum naturaliter sunt rotūdi exago
ni efficiuntur: sicut foramina apum in medio po
sita exagona efficiuntur cum illa que sunt i extre
mis sunt rotunda. est autem lapis siccissimus: qd
sua indicat subtilitas maxima. fit autem ex aqueo
succo qui euadit de materia lapidis qui generat i
luto rubeo. et quia hoc aqueum vehementer sicco
apprehensuz est sicco et durus est lapis valde. cū
autem sub tecto soli eius pars immititur: et pars
eius in umbra tenetur projicit reflectēdo pulber
rimos colores iridis super oppositum parietem:
vel super aliquod corpus propter quod iris voca
tur: cuius causa superius est assignata. aliquid au
tem simile huic nascitur in gypso quod est perspi
cuum in extremis: et scissibile valde: et vitur co
pro vitro quidam in vitris.

Cap. 461.

Lapis iscultos secundū Alber
tum et Isidorum est cro
co similis: lapis in vltimis hispanoz
partibus frequentius inuenitur iuxta gades her
culis in tertio et secundo climatibus iuxta hispani
am illam quam modo hispaniam vocamus. et au
tem lapis filabilis propter viscositatem in eo are
factam. et si de eo fiat vestis non comburitur: si ex
igne purgatur et nitet. et forte illud est quod gemā
vocant salamandre: quia hec lanugo que ide col
ligitur est sicut lanugo lapidis humidī. quare au
tem non crematur in metheozoz expeditum est
huius speciem quandam dicunt esse quendā lapi
dem: quem quidam vocant carbunculum album.
Dosse. imitatur carbunculum in hoc qd
fantasmatibus et presagijs resistit
valet contra dolorem oculoꝝ ex humida cau
sa. et redactus in puluerem sanat scabiem. Sic Isi
dorus dicit de lapide iudaico qd est albus ad mo
dam glandis in quantitate.

Cap. 462.

Lapis kaczabates secundū Alber
tū est lapis filis crystallo.

Dosse, de eo fertur q̄ eloquentiam dat
et honorem et gratiam, valet con-
tra hydropisum.

Lap. 463.

Apis kamam secundum Alber-
tum est lapis frequenter
albus in toto vel in parte; varius est in
colore; et frequentissime inuenitur immixtus on-
ixio: virtusq̄ eius fertur ex imaginibus et scriptu-
ris que inuenitur in ipso: et ex sigillis.
Lapis ligurius quid est lege lapis lincis.

Lap. 464.

Lapis liparis secundum Alber-
tum est lapis qui frequen-
tius in **Dosse** fertur enim vir-
lybia inuenitur. **Dosse** tus huius lapidis
mirabilis esse, omnis enim bestia a venatoibus et
canibus infestata currit ad eum; et ipsum intuetur
quasi patronum: et vt aiunt canes et venatores no-
possunt nocere bestie gladio quamdiu lapidem
hunc habet presentem. hoc idem confirmatur per
Ababari in lapidario suo.

Lap. 465.

Lapis melochites: quem quidam
melonithen dicunt secun-
dum Albertum lapis est arabicus grol-
se viriditatis: sed no translucentis sicut smaragdus
et e mol. **Dosse** fertur q̄ virtutem habe-
lis. **Dosse** at custodiendi gestantem
se a nocius casibus: et super amabula infantium.
hoc autem ait in lapidario suo Enax.

Lap. 466.

Lapis mēphithes secundum Al-
bertum est lapis a ciuitate
te egypti: que mensis vocatur: qui dicitur
vt ignis calere: virute quidem no actu.
Dosse hic trias et in aqua mixtus in po-
tu detur vrendis vel secundis: qz
inducit insensibilitatem ne sentiat cruciandus. hoc
idem ait Enax in lapidario suo.

Lap. 467.

Lapis magnesia: quem quidam
magnosiam dicunt secun-
dum Albertum lapis est niger: et ipso
frequenter vtuntur. **Dosse** hic lapis distillat
tur vitrearum. **Dosse** et fluit in magno
et forti igne et non aliter: et tunc immixtus vitro ad
purpureitatem ducit vitri substantiam. hoc idem
Ababari dicit in lapidario suo.

Lap. 468.

Lapis mandasida vel marchas-
ita secundum Albertum
est lapis habens multas species colo-
rum: quia colorem accipit cuiuslibet metalli: et
dicitur marchasita argentea et aurea: et sic de alijs
metallis. metallum tamen quod colorat eum no
distillat ab ipso: sed enapozat in igne: et relinquē
cinis subtilis: et hic lapis notus est apud alchymicos
et in multis locis inuenitur. hoc similiter Enax in
lapidario suo dicit.

Lap. 469.

Lapis nise Albi. dicitur aliqui hanc
esse de genere lapidum: et
inuenitur in capite bufonis: et sunt
duo genera. vnus subalbidus: sicut si lac intrane-
rit in sanguine et vincit eum: et ideo sanguinis ob-
scuras vias i eo dicunt apparere. et alius est niger
et aliqui pingitur in eo bufo sparsis pedibus et an-
te et post. dicunt etiam q̄ si ambo simul includan-
tur presente veneno eos adurere manu tangentis.
probatione aut lapidis esse dicunt: q̄ exhibitus bu-
foni viuo bufo eleuat contra eum et tagit ore si po-
test. dicit etiam q̄ pite veneno varius efficit qui
subalbidus est. hoc similiter Enax dicit.

Lap. 470.

Lapis onyx fm Alber. gema p-
hibet nigri coloris: inuenit
melius genus esse nigri albi venis va-
riatis: venit aut de india et arabia. Inuenit aut qn
q̄ diuersitatis ppter varietate venarum et colorum. se-
runt si sardius sit pns ligat onix: et etiaz suspendi-
tur a nocumento. hoc aut oia si hz pfecto ideo ha-
bet: quia hz virtutes mouendi melancolia pcpue
in capite. ex motu enim illius cu vapore oia ista p-
cedit. dicunt aut quida onyx onychinū esse qd ve-
risimile est: vel q̄ sit alia species eius: sed colore n̄
est niger nisi aliqui: sed colore hz vt vnguis huma-
nus: sed in onychinis nostris inueniunt multi colo-
res: albi: nigri: et rubicundi: qui tñ ocs in substanti-
am qdam fricant: que similitudine exprimit vn-
guis hominis. Sunt etiam q̄ ex lachryma arbo-
ris que onycha dicitur indurata in lapidem genera-
tur. et dicit hanc cas esse q̄ odoriferus est in igne.
hanc etiam cam inquit esse q̄ frequentius alius
depictus imaginibus mirabilibus inuenit: quia la-
chryma a principio mollis facile formabilis pingit
et pictura retinet qn in lapide indurata coagulat
hunc lapide dicunt insensibiliter intrare in oculi:
et hoc esse mirabile. et ego vidi saphyrā intrare in
oculi: et lapide galli: et quenda aliu: cuius nomen
ignorauit sine oculi lesione. politus enim et tenuis
no ledit oculū: nisi tangat aciem seu pupillam ocu-
li sensibilē: et for. **Dosse** Sunt q̄ collo vt
ramen vree. **Dosse** digito suspensus
excitat tristitia: et timores: et i somno fantasias ter-
ribiles. et multiplicare fertur lites et tristitias. Dicitur
q̄ auget saliuam pneris.

Lap. 471.

Lapis ophthalmicus secundum Al-
bertum est lapis ab ophthalmia
dictus: cuius color no nominat forte.
ideo quia e mult. **Dosse** valere dicit gestan-
toz colorum. **Dosse** ti contra ocs ma-
los morbos oculoꝝ. visus aut circūstantiu d̄ ob-
cecare: et ideo etiaz patronus vocat. gestantes eiz
eū quasi inuisibiles reddit. hoc silt ait Enax.

Lap. 472.

Lapis ozites fm Albertū habet
tres species: quarum vna
est nigra et rotūda. alia viridis maculā hris alba.

tertia cuius pars altera est aspera: altera plana. et est color eius quasi ferri lamina: et talis etiam est dispositio corporis eius: de quo fertur quod unctus oleo rosarum: et gestatus preseruat ab aduersis casibus.

Dosse dicitur valere morbis pestiferis: et repulsum moribus. dicitur etiam in phisicis ligamentis: quod appensus mulieri prohibet ipsam impregnari: et si pregnans est abortus facit.

Cap. 473.

Lapis orphanus secundum Albertum: dicitur quod est in corona romani imperatoris: non unquam alibi visus est.

per quod orphanus vocatur. est autem in colore quasi vinosus subtilem habens vinositatem. et hinc est sicut si candidum nimis micans penetraret in rubeum clarum vinosum: et sit superatus ab ipso. est autem lapis perlucidus. et traditur quod aliquando in nocte fulsit: sed nunc tempore nostro non micat in res. **Dosse** fertur autem quod honori conuenit regali. hoc similiter ait Enax.

Cap. 474.

Lapis panterus secundum Albertum. est multos habens colores et in uno corpore lapis nigrum videlicet viridem et rubeum: et alios multos. inuenitur autem pallidus: purpureus: et rufus.

Dosse fertur autem fuscus efficit visus inuenitur autem secundum pulcherrimum in india. debet gestans respicere ad ipsum in mane oriente sole: et sit efficacax et virtuosus. tot autem virtutes dicitur habere quot colores habet. hoc similiter ait Enax.

Cap. 475.

Lapis peanthes secundum Albertum est lapis granatus de michedon: et est semini sexus.

Dosse certo tempore dicitur concipere et parere consimilem lapidem. et valere aiunt pregnantibus.

Cap. 476.

Lapis pirithes vel peridonius secundum Albertum est lapis coloris

Dosse dicitur autem valere contra arteticas stringatur manu manu aduret. vult ergo leuiter et pauide tangi: et ego ipse expertus sum sepius. dicitur autem de genere isto alia species esse: que dicitur esse chrysolito similis: nisi quia maior viriditatis existit.

Cap. 477.

Lapis prassius secundum Albertum est lapis quis est mater et palatium smaraldi. est autem viridis coloris habens viriditatem sicut prassus. inuenitur autem aliquando cum rubris guttis: et aliquando cum albis. Est alia species istius lapidis qui inuenitur cum guttis auris: et vocatur chrysolopassus et rarius inuenitur: et ideo carior existit:

pro quo lege la **Dosse** expertus est autem quod colorat visum. et quasdam iaspidis: et quasdam smaraldi habent operationes. hoc similiter ait Enax.

Cap. 478.

Lapis qui in nido vpupe aliquando: que tota est

amis prestigiosa et angularis: ut dicunt magi et augur. **Dosse** est autem hic lapis proditor: se res. et fantasias promouens. si ponat supra peccatum dormientis. hoc similiter ait Enax.

Cap. 479.

Lapis quando ros secundum Albertum. est lapis qui aliquando inuenitur in

Dosse virtus eius fertur esse contra quodlibet nocuos casus. et replet mammillas lacte. hoc similiter ait Enax.

Lapis raquinay et olchitis secundum Albertum est idem quod bolus armenicus. est autem lapis subrebe

Dosse huius autem lapidis virtus pro certo experta est constrictiua ventris: et precipue constrictiua sanguinis dysenterie et menstruorum: pro quo lege carnamentum Lapis bolus armenicus idem quod supra.

Cap. 480.

Lapis saphyrus secundum Albertum est lapis valde notus

in india: et in pluma eius venit ab oriente et india: inuenitur in hipopodomo apud podium provincie regione et ciuitate: sed non est adeo preciosus ut per omnia sit similis orientali. est autem coloris perspicuus sicut celum serenatum: sed vincit in eo flavus color. et ideo melior qui est non satur perspicuus. optimus autem qui habet nubes obscuras ad rubedines declinantes. inuenitur etiam bonus: qui albidus habet nubeculas: similiter substantia sua sit sicut nubes fusca traspa. **Dosse** virtutes ego vidi res aliquotulum. quod atraces duos si gaudet. aiunt etiam hunc lapidem hominem castum reddere: et interiorum ardorem refrigerare. sudorem restringere. dolorem curare frontis et lingue. vidi ego vnus in anulo portare: et sordes ex oculis purgare: sed ante vult poni in aqua fri. et potest similiter quod autem dicunt quod amittit virtutem et coloris postquam antracem curauit falsum est. dicunt etiam quod corpora vegetat. et paces conciliat. pium et deuotum ad deum efficit. et animam in bonis firmat. hic etiam sphyrites a quibusdam vocat eo quod in litore sphyritus inueniatur.

Cap. 481.

Lapis sardonis secundum Albertum est lapis quem quidam sardonices vocant: est compositus ex duobus: sardonio videlicet et onice. Est ergo ruber: et hinc color eminet ex sardonio. est etiam albus et niger: et colorem unguis presertim ex onice. laudabilior autem est qui hos colores habet magis distinctos. inuenitur autem quinque modis aut pluribus propter diuersum

san colorum mixtionem. & frequētius inuenitur in india. **Dosse.** fertur luxuriam expellere: & castum reddere: & pudicum. est tñ maxima huius virtus in hoc: q̄ cum onichius nocuus sit hic nocere non p̄t: sardum in substantia habens admixtum.

Cap. 482.

Lapis sardius secundū Albertū est lapis ab antiquissimo iter preciosos lapides memoratus. est autē habens ruborē spissum cum substantia peruia: sicut si peruietas imaginetur i rubea terra. & secundū hāc diuersitate inuenitur quinque modis: ita q̄ aliquis nihil habet de peruietate: & forte ille matrix est aliorum & domus in qua generatur. in sardis autē ciuitate repertus esse dicitur: et sic vocatur. **Dosse.** aiunt hunc lapidem accendat. re animū ad gaudiū. & acuerē ingenia: & per virtutes contrarias ligare onichius hoc similiter ait Enax.

Cap. 483.

Lapis sarda: & alij dicunt sardo secundum Albertum est lapis qui se habet ad tabulas ligni sicut magnes ad ferrum: & imo adheret ita fortiter tabulis nauium in mari: vt a tabulis euelli nō possit nisi absindatur euz ipso ea pars tabule cui adheret. est autē in colore prassius hoc est virens. hoc similiter ait Enax.

Cap. 484.

Lapis selenite secundū Albertū est lapis de quo varia referuntur. dicunt enim quidam eum nasci in quodam genere testudinis indico: & esse varium. dicunt q̄ hunc esse virentē: & in perfide partibus frequētius inueniri siue in arabia: vt ingit Plinius. dicunt autē hunc crescere luna crescente & decrescere luna decrescente. **Dosse.** gestatus autē fertur conferre presentiam quandam futuroz si sub lingua portetur: precipue p̄ma luna & decima exiite. dicunt etiā q̄ mane p̄ma luna tantum habet virtutē in prima hora: decima autē existente luna in decima hora. & modus diuinationis est q̄ cū ponatur sub lingua & cogitetur de aliquo negotio: vtrum fieri. deceat aut non. & si fieri deceat corde tenetur & insigitur: ita q̄ anelli nō possit: & si fieri nō deceat stans cor desistat ab ipso. fert etiam q̄ curat languentes p̄sicos & debiles. hoc etiam ait Isaac beniamin.

Cap. 485.

Lapis syrius secundū Albertū est lapis a syria dicitur: vt dicit Isidorus: & est lapis qui integer natus: & cōminutus fluctuat: cuius causa est q̄ ite ger potis aerē p̄inet: & euanescit a puluere cōminutus lapidis. hoc similiter ait Enax.

Cap. 486.

Lapis sarcosagus secundū Albertum est lapis denotās cadauera mortuoz. grece enim sarcos

sonat caro fagos autē comedere. antiqui autem alij qui de hoc lapide prius fecerunt archam mortuorum eo q̄ in spacio xxx. dierum cadauera consumuntur. ob hoc autē nostra monumēta lapidea sarcosagi sunt vocata. hoc similiter ait Atabari.

Cap. 487.

Lapis famius secundū Albertū est lapis a famo insula i q̄ inuenitur dicitur. hoc autē lapide politum aurum. **Dosse.** fertur autē q̄ portatus in ossa parturientis impediatur partum. hoc similiter ait Atabari.

Cap. 488.

Lapis succinos secundū Albertum est lapis crocei coloris: quem greci election vocant. inuenitur enim translucens sicut vitrum. vocabulum habet a materia: quia a succo vt gūma arboris nascitur que pinus vocatur. lambrā vulgarit̄ vocatur. **Dosse.** confriatus autem trahit folia: & palcas & sila sicut magnes ferrū dicunt autem q̄ confert portantibus se castitatem de expertis autem est q̄ fugat serpentes. pregnantibus autem valere dicitur ad facilem parturitionem. hoc similiter ait Enax.

Cap. 489.

Lapis specularis secundū Albertū est lapis ad modū vitri perspicuus. dicitur autem in hispanozum vrbē segondia p̄mitus inuentus esse. Ego autem vidi illum abundantius inueniri ita q̄ currus inde onerantur in diuersis partibus thetonie. & vidi etiam in gallia inueniri euz gypso: q̄ est gypsi extremitas quedam. effusus autem scinditur in quaslibet partes tenues: & sunt inde fenestre sicut de vitro: nisi quia loco plumbi oportet ponere lignum. Sunt autem tres species eiusdem vna videlicet lucida sicut vitrum. alia nigra penitus sicut atramentum. tertia citrina: que vocatur auripigmentum vel arsenicū: quod clarius est & nobilius.

Cap. 490.

Lapis topazion secundū Albertum est lapis sic vocant a loco sue p̄ime inuentionis: que fertur vocari topasis insula: & quia auri similitudine p̄tendit. sunt autem due species in hoc genere lapidis: quozum vna est similis in omnibus auro: & est preciosior: alia est croceum magis tenens colorez q̄ auri: & hec vilior est.

Dosse. expertum est in nostro tempore q̄ aqua bulicte si immittatur ita sicut defertur facit q̄ statim manus imissa extrahitur sine lesione. & hoc fecit parisius vnus de nostris socis. dicunt etiam q̄ valet contra emoptocam & lupaciam passionē. hoc autē certum est q̄

speculus est lapis iste: et idolum obiecti corporis si-
cut speculum cōcūm in visum representat. Et na-
scitur in orincho. hunc cū aliquis tenet i manu de-
tra contra solem radios emittit: et ignem euomit
vt videns miretur. nam qui euz portant circa fini-
strum brachiū omnes turbas contemnit. hoc locu-
ste et grandines a fructibus remouentur: et ardoze
veneris deferuere facit.

Cap. 49i.

Apis turchoys secundū Alber-
tum est lapis flauū coloris
nūdū candēti: ac si lac penetraverit, in
flauū colorē: et resiltet per ipsum ad superficiem:
est aut nō perspi- **Dosse.** dicunt aut qd vi-
cuis neqz rarus. sum cōseruat et
a nociuis casibus defendat se portantem.
Lapis episticon idem quod supra.
Lapis virites .i. lapis piritis.

Cap. 49z.

Lapis zingites. Enax ē lapis co-
loris vitrei.
Dosse. gestat collo valet cō-
tra noctilopam. et con-
stringit sanguinē. et depellit mentis alienationem.
Lapis cogalites .i. lapis a quile.
Lapis echites idem quod supra.
Laran .i. apium risus.
Laramon .i. bdellium.
Larapia .i. matricaria.
Larion interpretat fluere: idē collyrion: est que
libet medicina qua vimur in solida substātia que
cōmouet fluxum vt suppositoza et similia. vñ ap-
propriatum est hoc vocabuluz ad signādū tm̄ illd
quod ponitur in oculis.
Lardia separ .i. sex vini.
Larosa .i. mandragora.
Larofades .i. serpillum.
Laroplacion .i. vinec.
Lassa .i. assa fetida: et est silinium.
Lasa .i. abalmeas amel de sumigia litus est.
Lafagion .i. almca.
Lafenel chelbe .i. lingua canis.
Laserpitum .i. assa fetida.
Laserion .i. amomum.
Lafnar .i. flores amigdalaz.
Lafnarch .i. aaron.
Lafnarchi idem quod supra.
Latalus .i. ostrea.
Lataraiū .i. acetosum.
Latarā idē qd supra. Latabaco .i. borax

Cap. 493.

Altamie ara. lati **Sera.**
ne caro.

li? aggre. ca? latamie auc Hal. latamie
alfabax .i. caro tyri calefacit et deficcit calefactio-
ne forū: maxime qñ fuerit cōdita cū oleo sale et a-
neto et pozū et aqua qñitate necessaria: est vt vide-
tur virtus mirabilis. pueniens vsqz ad cutim cor-
poris expellens inde supfluitates que sūt in corpo-
re: et ppter banc cām generat in cute illoz qui co-

medunt has carnes in quoz corporib? sūt humo-
res mali res ab humoribus illis generate exētes
cutim similes squamis: et hoc fit a pprietate ipsaz
nam carnes iste adberent humiditatibus: et ad du-
cunt eas ad cutē: et maxime qd ex eis est grossum
terreū: ex quibus generat scabies et egritudo cū
qua eleuat cutis. et iam verificauit experientia: qd ty-
rus qñ ponit in vino: et bibūt ex eo leprosi ingros-
satur cutis eoz tota: deinde cadit sicut cadūt teste
animaliuz ostracoz: et remanet eis post hoc caro
mollis sicut caro que remanet in ostracis et can-
cris qñ cadunt teste eoz. et qñ bibunt leprosi ex ty-
riaca que fit cū carnibus tyri cū assidnatione. et li-
nitur corpus eoz cū ea cōuenit eis valde. Et idē
anc. Dias. caro tyri cocta et comesta acuit visum:
et phibet scrofulas augmentari: et oz qd excozietur
et auferat caput eius et cauda. quidā aut volunt qd
abscondat de extremitatibus ipsius qñtitas certa:
sed errauerunt: residuū vero lanat cū oleo et ruta
sale et aceto. et dicunt quidā qd qui comedunt istas
carnes generant multi pediculi: sed nō est verū.
qui vtunt his carnibus augetur vita eoz. Et idē
ca? herbe auc. Hal. caro herbe h3 virtutē attracti-
uam: que qñ teritur et fit emplastrū cū ea extrahit
infixa corpori. Et idē eodē ca? auc. Dias. qñ come-
dit caro herbe recēs ē gluctifera et mollificatua
ventris. mundificat pulmonē: et acuit vocē. et quā-
do fit emplastrū cū carne ipsius salsa veteri attra-
hit infixa corpori. et aqua carniū ipsius salaz qui
sedent in ea habentes vlcera intestinoz in princi-
pio egritudinis est ei cōueniens. et fit clystere cum
eo: et curat sciaticā. Fluor. i. colliget ca? de carni-
melior caro ex volatilib? ē caro galline iuuenis sa-
ne et pinguis. et h3 mirabile pprietatē in tundo cō-
plexione: et ppterea brodiū suū est optima medicī-
na leprosis: qd cerebrū eius augmentat substātia
nostri corporis: et acuit ingeniu. ex ambulatim? p-
ipfas est caro hedi. et post caro arietū. Sed Hal.
videt qd carnes vituloz sunt meliores carni-
ari-
etis. et Auic. dicit melior carniū est porcina: et sen-
tit qd illa caro sit naturalior hoib? qd alia caro aīa
liū ambulantiū. et multi vitupant carnes agnoz p-
pterea qd dñat multa humiditas sup eas. Ralis
carnes agnoz sunt post bonitatē carniū hedoꝝ. et
ex volatilibus: et ex laudabilibus sunt carnes p di-
cū: s3 declinant paz ad frigiditatē et siccitatē: et sūt
sicut galline deserti. et habent pprietatē stringēdi
ventrē asse et elixe. Sed turtures sunt similiter bo-
ne: sed declinant plus ad caliditatē. et habēt mira-
bilē pprietatē in aciendo ingeniu. Columbe sunt
ca. et sic. grossioris substātie qd turtures. et pulli eo-
rum habent humiditatem superfluz: et hoc signi-
ficat grauitas motuum ipsaruz: sicut significat ca-
lor eorum actmalis: et velocitas digestionis eorum
in stomachis super ipsorum calozem: et propterea
qui volunt absterge margaritas et clarificare dāt
comedere eis et incontinenti debēt occidi: et extra-
buntur clarificate: et si cito non interficerentur
multum diminuerentur quantitates margarita-
rum. et caro veteris palumbi masculi mirabilem

h3 virtutē i epilepsia & paralyticis. & carnes turdo
rū & in lingua arabica: alcamari sunt siccores pre
dictis & grossioris substantie. passeris aut omnes
ca. & sicā sine caliditate sunt coturnices que simi
lant columbis & sunt perdicēs: magne sunt tpe
aliquā declinantes ad calorem. & sunt subtilis sub
stantie generātes bonos humores. & sunt bone cō
ualescentibus. & sturnelli qui dicūt carzu sunt cal.
& sic. & granes ad digerēdū: p quibus lege dimeg
& grosse sunt nature. Raby moyses ca. de carnib
volatiliū auc. **Gal.** carnes volatiliū in corporibus
calidis generant multā cholera. & oīa cerebra sūt
mala stomacho. sed testiculi galloz sūt boni. & id
qđ oīc ex aialibus siluestrib⁹ est melius qđ ex oo
mesticis. & euitanda sūt aialia vetera: & vicina par
tui. & brodia gallinaz elixataz adaptant cōplexi
onē: & impingunt corpora. & pulli columbaz in
ducunt dolorē capitis. Turtures cōfirmant sensū
galline & galli laxant ventrē. panones dissoluūt co
licā. Coturnices sunt bone sanis & ventri. frangūt
lapidē. & ducunt vrinā. & generant spasmū. Carnes
bedine fere pueniunt oīs alias carnes. Carnes ca
peoline corroborant spiritus: & relaxant virtutē qđ
cecidit. & valent cōtra syncopim. testiculi galloz
sunt boni: quia inuuant defectos: & multā nutriūt &
augent sperma. Lingulanda sunt aialia de sero cū
carnes debent comedi d mane tpe hyemis: s; esta
te in auroza: qđ comedunt p solis ortū. leues & de
crepiū sunt cibandi cū aialia occiso per diē & noctē
iuuenes & fortes recentī. Capita auiū masculoiz
valent ad **Anic.** h^o 2° ca. de carnibus. Car
coitū. Carnes bone sunt. caro ouina qđ
cū caliditate est subtilis: & iuuenū capraz & tauro
rū: & carnes illoz qui de eis sunt parui magi sunt
susceptibilis digestionis & subtilioris nutrimentū. &
bedina quidē ē minoz superfluitatū qđ arietina.
caro lactantis lacte laudabili est bona: lacte vō nō
laudabili est mala. & caro decrepiti que est ex ouī
bus est mala: & silr exteūati est mala. & caro nigri
est leuior & suauior: & silr caro masculi: & rubea vi
nisa ex aialib⁹ plurime pinguedinis: & alba sunt le
uiores: & varia est minoris nutrimentū: & natat i sto
macho. Melior caro & digestibilior est illa que ē
circa os. & dextera quidē melior & leuior est qđ si
nistra. & que est in medio lacerto: mundior ē car
ne neruoiz. caro aut laxa supra quā nō est neruus
fortasse est suauis: & pprie que est ppter generatio
nē lactis: sicut caro māmille. & māmille quidē nu
trimentū est bonū: qđ si in ea est lac est grossum. te
sticuloz vō caro est melior alijs. Et volucru gdez
caro melior est adurach: & gallinaz: & subtilioiz
caruz. Omnis pterea aialis sicce cōplexionis caro
parui est melior sicut caro hedi. ipsa enim est bo
na: capina vō nō est bona multū. & ei⁹ hamoz for
tasse est malus valde. hircina vō caro est mala ab
solute. & caro lupoz mala. & omnes volucres ma
gne aquaz male: & habētes colla longa: & pauo &
miluus: & palumbes dure plurima gñatio est me
lancolica. & passeris omnes mali sunt. Melior ca
ro ex siluestribus est gazel. deinde p oīc siluestris

nam est velocioris digestionis qđ domestica & pli
mi nutrimentū. caro auis omnino siccores est carne
quadrupedis. & caro vaccina siccores est capina: s;
capina est siccores & difficilioris digestionis carne
ouina. & caro vetoz est vehementioris calefactio
nis & grossi nutrimentū. leporis vō caro est cali. &
sicca: pro qua lege amaben. Carnes magnaz auī
um sunt grosse. Anatis vō caro & aquaticaz ē ve
hementis humiditatis: & est ppinqua in hoc carū
onine: pro qua lege bar. Caro vaccia plurimi est
nutrimentū: grossa: melancolica: generans egritudi
nes melancolicas. & qđ est melius est caro vitulo
rum. porcelloz vō parui est nutrimentū ppter for
titudinem sue resolutionis: & vehementiaz sue hu
miditatis. & caro aneis est plurimi nutrimentū nō
tū existit in bonitate gallinaz & similiū. Caro vi
pere fert lepre. Caro ericaz est humectatiua: & cō
uenit lepre: & hydropisi: & dolori renū. Caro rane
conuenit puncture vermiū venenosoiz. Linis car
nis aini fm Anic. & epatis eius cū oleo superpo
situs valet cōtra scissuras frigoz. & delet serofulas
sanat leprā. contractū ex siccitate sedent in iure car
nis eius. Epar eius assatū ieiuno comestū cōuenit
epile. **Dias.** capitulo de testudine. testudinis
psie. terrene absconde caput & pedes
& reliqua coque in caldario quousq; possunt ossa
a carne separari: & sic psifico ossibus intraneis ab
iectis carnem conde cum pipere cinnamomo spi
ca butiro aut oleo aut pinguedine vsina: & da ad
manducandū nescienti infirmo: & post coopi illā
vt sudet nimis: & de aqua vbi caro cocta est fomē
ta cum & sanabitur: nā pbata res est. ad omnē do
lorē dentūz item sanguis leporis curat inunctus.
& crura iunctione capillos educūt plurimos. & co
clea ei⁹ icēla eadē facit. & arsurā de foco sanat fel
eius. cū melle sine fumo mixtūz caliginem nimis
tollit. & cataractas. **Anic.** libro secundo capi
venturas destruet. **Anic.** libro secundo capi
tulo de testudine. caro testudinis cōuenit epilepsie. & fel eius valet ad
alcola: & distillatur in nares epilepticoz. Et idez
ca. de omis. ona testudinis siluestris dicunt qđ cō
ferunt epile. **Sera.** libro aggrega. capitulo dez
lepsie. aucto. **Gal.** sanguis nemo
ralis testudinis curat epilepsiam quādo sumitur
in potu. & sanguis testudinis marine quando bibi
tur cum vino: & cū coagulo leporis & cymino con
uenit moribus venenosis. & cōuenit bibentib⁹ ra
munculas. de virtute epatis quorundā animalūz
lege rebib. & de virtute cerebri lege dimag. & de v
tute pulmōis lege hieb. & de v̄tute renū lege chule.
Gal. tertio libro dinadimidiarū capitulo de
generatibus superfluitates: dicit qđ ista
generant supfluitates multas: passeris: anseres: pi
sces pter petrinos: viscera oīa interiora: spialis
medulla: cerebri: aues de stagnis & paludib⁹: por
celli: ouium caro & omniū nouoz animalū & qui
ete viuentiū: cernicalia aialūz: caude & caro agre
stia animalū. & idē eodē li. de his que multūz nu
triu. mlrū nutrimenta sūt hec: porcelloz domestico
rū carnes oib⁹ cibis sūt magis nutrit. ut: & bouine

z cerebella z testiculi: spinalis medulla z alie medulle: ale ansepe z magis pulloz: z omniu auu. Et ide eode libro ca. de his que paz nutriunt. paruz nutritia sunt extrema animaliu: matrix: venter intestina: caude: aures: pinguedo: axungia. Et idez eode libro ca. de generantibus humoz: melancolicu sunt carnes bouine: caprine: z magis bircine: onine: lepozine: z porcoz agrestiu. Et ide eode libro ca. de cibus cacochimis. cacochimi cibi st ouina caro: z caprina: bircina vo pessima: deide arietina: omnibus aut his castratoz carnes meliozes senioz vo pessime. lepozina vo caro sanguis pinguis est generatina. cacochima aut cu his e ceruina. Et ide eode libro ca. de eucimis. eucima sunt porcoz pedes z alia extrema quadrupeduz cacochima z agrestiu: animalium carnes magis sunt enchime q̄ domesticoz. Et ide eode li. cap. de eupectis. i. de his que bene digerut. bene digestibilia sunt bec: omne genus volatiliu auu: plus est digestibile q̄ pedestriu: z maxime per dix attagines: columbi: fastiani: z galline: ale ansepe: z magis pulloz gallinaceoz: z vlt omniu iunioz z bn nutritioz: auu ale pessime sunt gracilioz: z senioru pulloz testiculi nimis bn digestibiles. Carnes porcoz ad digestionem minus viles adolecentibz magis iuuenes. Reliqui vo qui sunt perfectoz adolecentes meliozes. vnde vituli meliozes sut ad digestionem q̄ pfecti boues: z hedi q̄ capre: z vniuer saliter crescentiu caro digestibilior est q̄ senioru: z eoz que i siccis locis degunt digestibiliores q̄ que in alijs. Et ide eode libro ca. de dispectis. i. difficile digestilibus. difficile digestibilia sut bouina caro: caprina: ceruina. pessima aut ad digerendū est bircoz caro: deinde arietina: ita taurouz z senioz animaliu pessima: z senioz porcoz dura z sicca: ppter hoc indigestibiles bz carnes: venter intestina: matrix: cor: epar: pulmo: aures: caude: renes: cerebri: medulla: z perfectoz animaliu testes z caro vetuste turturis z anatis. indigestibilior autē z durior est caro panonis: z cigno. veteres autē omniu auu indigestibiles ppter duricie substantie. falso etenim laudat structionis ventris z ench. i. meruli: iste tñ venter. i. meruli comendatur in antidotario minoru Hal. in pfectione que dicitur eisdra.

Anic li. 2. ca. de epatibus ait: humor generatus ab epatibus est grossus. z sanius ex eo est anatis pinguis z gallinaz pinguis.
Laticulum .i. iulquiamus.
Latrium .i. epatica.
Lateralisp .i. ponia.
Latia idest lupina vel caro vel quicquid sit denominatum nomen est.
Latices .i. aqua.
Latriδος. i. cucuma in qua reponitur aqua.

Cap. 494.

Alina secundū Dial. in pprio ca. thyrfulū bz oblongū vastitate digiti canu: in sumo quasi ramulū diffusum: z folia oblonga: fructus in summitate ramoz habens triangulū: z subrotundū i mo

dū capparis: in quo tria grana continent sub mē brannla que in posse granula eius. vij. vlt tra cortice est. ix. potata ventre yfide purgant: q̄ si aqua frigida supbiaur cho: leram rubeam z pblegma deponunt.

Laturie .i. terra sigillata.
Latui fit cū aqua cū coquit cortex berberi.
Lanalchios .i. antimonium.
Lanabelet .i. osimum.
Lauofen .i. vsnee.
Lauandula quid est lege primula veris.

Cap. 495.

Auet ara. gre. z lati **Sera**. ne amigdala.

Dosse libro aggre. cap. lauet sine lauz. i. amigdalar: sunt ex eis dulces z amare.

Dosse vi. fun. pbar. ca. de amigdalibus. dulces amigdale in eis e amariudo eaz occulta que nō apparet sentui: ga vincit in eis dulcedo: vey q̄ veterescunt apparet manifeste virtus eaz tpata est cū caliditate. penna let enim in ipsis absterfua z subtiliatina substancia ppter quā expurgat viscera z pulmonē: z thorrace: expuitiones opant humoz. palam enim est q̄ valent ad subductionē ventris sunt vtilēs: z alimētū corpori dant modicū. quedā aut ipsū hnt prenalente incisuram grossoz z viscosoz humoz virtutē: vt neq̄ comedi possint amaritudie ex oleagina: z pingui participat qualitate sicut z noces. vnde ex his que ex pulmone z expuitionibz saniet z grossoz humoz z viscosoz sunt vtilissime: quarū substantia est subtilis. z virtus eaz est ca. gūmi arboris amigdalis. **Dial** ca. de amigdalibus. est ca. z sūpticū. arbor amigdalaru dulciū est debilioz opatois q̄ amaraz arbor. et amare sunt subtiliatine z puocative vine.

Sera auc. Archigenis. dulces amigdale se ca. z bu. in primo gradu. Et idez auet.

Mesay q̄ comedunt cū cortice suo stringūt ginginas: z sedant q̄ accidit in ore ppter suā ponticitatē. z q̄ comedunt cū zucaro descendūt cito a stomacho. z q̄ sicce torrefunt sunt cōuenientes stomacho. z augent sperma sicut anellana z siliici. z q̄ comedunt conferunt doloribus oris. Idē auc. Albugerig. gūmi eaz administrat sicut gūmi arabicu z punoz. Idē auc. Hal. amaraz virtus est: quia abstergūt lentigines. z iunāt ad extrahendū humores grossos viscosos. z aperunt apertione mirabili. z curant dolores qui sunt sub costis z in splene: z in renibus: z cōsimiles eoz. z virtus totius arboris est sicut illa virtus: z ideo accipit de radice ipsius arboris: z coquitur super lentiginē: z au

Dial ca. de amigdalibus. arbor amigdalē dulcē est debilioz opationis satis q̄ amaraz arbor. z amare sunt subtiliatine z puocative vine. z amigdale amare radix q̄ tenet z coquit mundificat maculas faciei: que dicunt esse lide. silt q̄ fit ex amigdalibus amaris emplastrū idē faciunt. z q̄ fit nascale cū eis puocant menstrua. z miscet cū eis acetū z oleū ro.

z fit emplastrū in fronte z cōuenit sode. z misceat
cū melle z cōuenit vlcērib⁹ fraudulentis: z formi
ce: z moriui canis. z qñ comedunt dulces sedant
dolorē: z mollunt ventrē: z puocant somnū z vi
nā. z administrant cū menta z cōferunt hñti do
lorē renū: z apostemata pulmonis. z qñ admistra
tur cū rob curat stranguriā: z frangit lapidē. z qñ
comedit⁹ o eis qñtū est nux vna cū melle z lacte cō
uenit dolori spatii: z tussi: z inflationi testiculorū
z inflamatōi intestini noiati colon. z qñ comedunt
gnqz amigdale dulces a ieiunio pbibent ebrietatē
z qñ vulpes comedunt amigdalas amaras cū ali
quo cibo moziunt. gūmi amigdale arboris est sti
pticū z ca. z qñ bibit⁹ cōducit sputo sanguinis. z qñ
misceat cū aceto: z linat inde empetigo que est i cu
te curat eā. z qñ bibit⁹ cū vino mixto aqua cōducit
tussi antique. z qñ bibit⁹ cū rob cōuenit hñti lapi
dē. oleū eaz cōuenit dolori matricis: z suffocatio
ni eius: z sode: z pulsationi aurū: z tinnitū eaz: z
sibillo: z egritudinib⁹ renū: z stranguriē: z lapidē:
z apostematib⁹ splenis. z aufert maculas faciei: et
lentiginēs. z qñ misceat cū melle z liquiricia: z cera
soluta: z oleo ro. cōuenit obscuritati visus: z mun
dificat fures capitis. Rabi moyses ca⁹ de ami
gdalis. dulces amigdale puocant somnū tpatū: et
coquiratū cū eis humectant ventrē. z sunt lauda
biles. z salnant substantiam cerebri.

Lazurd .i. lapis lazuli.
Lazumar .i. capparosa.
Lazumari idem quod supra.
Lea. i. esula vel genus tūimalli. z est vna ex specie
bus tūimalli: sed prima expositio est melior.
Lea. idē qd supra. Leo tre. i. mezerecō.
Leozenege .i. lenceueic.
Leon quid est. vbi notandū qz qñ aliqd nōmē de
finit in leon sonat oleū illius rei que definit in leō
secundū ppiā vocabulū: vt nardoleon. i. oleū nar
dinū: sambucileon. i. de sambuco: lineleon. i. oleū
de lino: amigdaleon. i. oleū de amigdalas.
Leucos. i. albū: inde leucopip. i. albū piper.
Leucū idē qd s. z est adiectiuū neutri generis.
Leucoplegmatica est species hydroptis facta
a plegmate albo a leucos. i. album.
Leuco demon quid est lege butthor marion.
Leuenapis. i. origanū. Leuema. i. liliū
Leuz .i. amigdala.
Leuchancha .i. bedeguar.
Leucancha idem quod supra.
Leucantantum .i. centumnodia.
Leuchis. i. albaras. Leugbi. i. fascoli.
Leucis. i. viola alba. Leucoin idē qd s.
Leucucugio idem quod supra.
Leucantimos .i. camomilla.
Leucomata .i. albule oculorum.
Leucopiper .i. album piper.
Lebeledi. i. corrigiola. Leben. i. lelet.
Lebleb. i. volubilis. Leboin. i. tapfia.
Leboin idem quod supra.

Lap. 496.

Eborat ara. gre. antimon aut
tirceō. la. mādrogoza

Sera. li. aggre. ca. leborat auc. Dial. man
dragoza z fructus eius dī losach. idē
auc. Isaac: z est sebeng: z est archileta. Et auc. Di
al. ait: sunt eius due species masculus z fcia. z fele
color est niger: z noiā landachis siue bandachis
aut lactuca. nā in folijs eius est silitudo cūz folijs
lactuce: z sunt pinguis granis odoris: z extendunt
sup faciē terre. i medio folioz eius est filis nespi
li: z est losach. z est citrini coloris: hñs odorēz bo
nū. z intra ipz sunt grana filia granis pirozū. et hz
radices magnas mediocriter duas vel tres adbe
rētes iuicem: exterius nigras: z interius albas: sū
per quas est cortex grossus. z bec species mandra
goze nō hz stipitē. sed masculus est albus: z noiā
antimō vel merion. hz folia magna lata alba filia
folijs ficie: z mollia. z poma eius sunt i duplo ma
iora pomis speciei supradictae: quoqz color est filis
colori croci. hñt bonū odorē cū granedine aliqua
z pastores aliqñ comedunt ea: z inducūt eis subet
Radix vō eius est filis speciei prime: nisi qz est al
ba: z illa species. **Anic.** li. 2. ca. de mandra
goza. quidā dicūt qz
radix masculi facta est ad modū figure hominis.

Gal. vij. sim. phar. ca. de mandragoza. viri
eius est fri. in tercio gradu: z est in ea cū
hoc caliditas pauca. sed in pomis eius est humiditas:
z ppter hanc cām faciunt subet. sed cortex ei⁹
radicis est frigidus multū: z cū hoc desiccatur: hz ali
ud qd est in radice est debilis virtutis. Et idē De
ra. est alia species plante: quā quidā dicunt huius
herbe specie esse: z nominant eā marbus. z nascit
locis ymbrosis. z hz folia lebozhalbi: nisi qz sūt
minora. z hz virgā longā duob⁹ palmis. cuius co
lor est albus. z folia eius sunt longa circa palmūz
alba: z sunt ppe radicē eius. Radix vō eius est al
ba mollis longa plus palmo: z grossa sicut pollex
z of qz qñ ex ista radice exhibet alicui in potu vñ
in cibo cūz pane incidit sumens eam in subet: z iō
vñtū chirurgici qñ volunt mēbū incidere. Et idē
auc. Dial. virtus prime speciei est: si coquat ra
dix in vino donec minuit tertia pars: z colat: z re
ponit: z accipit ex ea qñtās. 3. i. z administrat ad
nimias vigilias: z ad sedandas dolores. z qñ fue
rit necesse incidere aut cauterizare aliqd mēbūz
z volumus qz nō sentiat def ei in potu pūns. et si
bibent duo onolos ex succo radicis cū melicrato
faciūt euomere plegma z cholera sicut bellebo
rus: sed si accipiat plus occidit. z cortex radicis i
gredit in medicinis oculoꝝ z in nasalib⁹. z quā
do accipit ex eo medius onolus: z supponit pro
nocat menstrua: z extrahit fetū. z qñ ponit in ano
sicut suppositoriā facit dormire. Et qñ radix eius
elixat cū eboze. vi. horis mollificat eū: z facit ipm
abile ad faciendū qñcūqz figurā volueris. z qñ fit
emplastrū cū folijs eius recentib⁹ cū sanic est con
ueniens apostematib⁹ ca. oculoꝝ: z apostematib⁹
supuenientib⁹ vulnerib⁹ z vlcērib⁹. z resoluit apo
stemata dura: z scrofulas: z erinuras. z qñ fricat
cū eo empetigo: z baras: z filia eis. vi. dieb⁹ aufert
ea sine vlcatione loci. z conferunt attritionib⁹ q

F

fiunt in isinere. Radix vo ei qñ terit contritione
 forti: fit emplastrū cū ea ⁊ aceto curat herisipil-
 lam: ⁊ qñ misceat cū oleo ⁊ melle est bona morsu
 venēoso: ⁊ qñ misceat cū fanic sedat chiraḡa ⁊ do-
 loze iuncturaz: ⁊ alios oēs dolores. fit aut vinum
 cū cortice eius radice in hunc modū: Absqꝫ deco-
 ctione accipiat de vino dulci amphoza vna: ⁊ pꝫ
 ciant tres magne radices in ea: ⁊ det in potu quā-
 titas triū onolos illi quem necesse est incidere aut
 cauterizare: ⁊ nō sentiet cauterizationē aut inciso-
 nē ppter subet qd cōtingit ei: ⁊ qñ sumit de ea ni-
 mis facit apoplexiā. succus pomoz eius qñ sumi-
 tur in potu mūdificat matricē. qñ admisceat ei sul-
 fur: ⁊ fit inde nascale abscondit fluxū matricis. Col-
 ligit aut lachrymus huius plante qñ pfozat radice
 eius: ⁊ colligit qd emanat ex lachrymo in vase vi-
 treato. vtz succ⁹ eius fortior est lachrymo: ⁊ nō ē
 in omni parte radice tantū de humiditate qꝫ quā-
 do vulnerat emitit lachrymū: qd quidē expictia
 sciri pōt. Alia spcs que noiat marb⁹ administrat
 a chirurgicis qñ volūt mēbzū aliqd incidere: ⁊ qñ
 bibit solatrū qd vī suffocant ei est tyriaca. Et idē
 auc. R. asie: dixit mihi quidā ex antiquis babylo-
 nie qꝫ quedā puella comedit gnqꝫ poma mandra-
 goze: ⁊ cecidit syncopizata: ⁊ tota effecta est rubi-
 cunda: ⁊ quidā supueniens effudit sup caput eius
 aquā nimis donec surrexit. ⁊ ego vidi hoies qꝫ sū-
 plerūt de radice eius cā impingūdi: ⁊ accidit eis
 sicut accidere solet boib⁹ ingredientibus balneiz:
 ⁊ bibentibus post exitū vinū multū: nā factus fuit
 vultus eoz nimis rubicundus ⁊ tumidus. Et idē
 auc. Dial. radice mā dragoze multi dāt ad amorē.
Leb .i. lēn.
Lebacachium .i. locchaitum.
Lebacaium idem quod supra.
Lecharion .i. cardo bñdictus.
Lechina pōt stare pro arboze magna sic vocata:
 ⁊ pōt stare pro lilio.
Lecinos. i. vñee. **Lecinosi** idē qd sup
Lecopolgubrum .i. salnia.
Lecodapnodes .i. perforata.
Lecodion. i. cotilidon. **Ledan. i. polium.**
Ledamon .i. silnium.
Ledamo idem quod supra
Ledent .i. laudanum.
Ledeblet .i. amomum.
Lederionac. i. cerefoliū. **Legia. i. esula.**
Legbia idem quod supra.
Lebamon .i. bistorta.
Lebeng quid est lege loblengi.
Lebleng idem quod supra
Lebelleng idem quod supra
Lelar .i. bdellium.
Lelard .i. cyperus.
Lelardi idē qd sup.
Lelen alchimeta. i. lac asine: nā alchimeta. i. asina
Lelenil .i. afronitrum.

Cap. 497.

Elen ara. gre. ⁊ la. lac. Ruben si-
 ue in bon. i. casus zeben. i.

butirū. mantega fit **Sera** li. aggre. ca. lēn
 ue mantesia. i. seruz. auc. Hal. lac meli-
 us est sanū naturale nō hñs infectionē alicuius el-
 terius humoris: aut sup qd nō vincit aliqua quali-
 tas. ⁊ est claz in quo nō est turbulentiā aliqua ne-
 qꝫ acuitas neqꝫ falsedo: imo est in eo dulcedo pan-
 ca. ⁊ odor eius est bonus. ⁊ lac gde qd est hui⁹ mōi
 est illd qd generat ex sanguine sano sepatꝫ ab oī-
 malicia. ⁊ sanius lac est mulieris: ⁊ maxime cuius
 corpus est sanū nō antique: sed iuuenis pulchre tē-
 perate cōplexionis: cui⁹ nutrimentū est bonū gñā-
 tiū bonoz humorꝫ: ⁊ post est lac aīaliū: quoz na-
 tura nō est elongata a natura hoīs: sed est ppe na-
 turā hoīs: ⁊ odor carniū significat sup bonitatem
 lactis ⁊ sanguinis. nā sunt quedā aīalia quoz car-
 nes sant feide: sicut carnes canis: lupi: leonis: ca-
 meli: ⁊ vñ. ⁊ quedā carnes sunt boni odoris: sicut
 carnes porcoꝫ: pecudū: capraz: ⁊ boum: ⁊ eqnaz
 ⁊ afinaz siluestriū ac domesticaz: ⁊ danularū: ac
 eoz que currunt curuz isloꝫ: quoz carnes come-
 dunt qꝫ plures hominū natura. nāqꝫ eoz est ppin-
 qua nature hoīs: ⁊ ppter hanc cām administrat
 lac capraz: ⁊ alioꝫ aīaliū: vt boum ⁊ similitū: ⁊ fit
 case⁹ ex eis pter qꝫ ex lacte asmine: ppea qꝫ ē aqꝫ
 subtile nō habens grossitudinē. lac vo vaccaz est
 grossuz: ⁊ lac capraz est mediū inter vtrūqꝫ. ⁊ lac
 quidē est velocis alterationis qñ tangit a calidita-
 te aeris: ⁊ ppter hanc cām pcpit qꝫ sugat ex mā-
 milla ne alteret. **Dosse. Sera** de est cō-
 positū ex trib⁹ substantijs. i. caseata: butirōsa: ⁊ aqꝫ
 sa. ⁊ qñ tu cognoveris has substantias: ⁊ scpas vñā
 ab alia cā medicationis inuenies qꝫ vnaqꝫ iparū
 bz opationē ppria in via nutrimenti: ⁊ in via me-
 dicine. ⁊ ppter victoriā pinguedinis sup lac vacca-
 rū accipit ex eo recocta. butirū vo accipit ex lacte
 capraz: vaccaz: ⁊ ouū: sed casus est lac coagula-
 tū: ⁊ sic casus nō est lac nisi cū recipit coagulatio-
 nē ⁊ caseitatē. nā illud lac coagulat sup qd vincit
 grossicies: tale quidē est facilis coagulationis: ⁊ se-
 pat facile qñ fit casus ex substantia butirōsa. in la-
 cte vaccaz ē plus: ⁊ qñ coagulat auferit ab eo bu-
 tirū: ⁊ fit casus pinguis. ⁊ qñ casus veterascit ge-
 nerat cholera: ⁊ hoc significat sapor ⁊ odor ipsius
 Rabi moy. ca. de lacte. lac porcū est magis cō-
 forme post lac muliebre. ⁊ lac cozpit maliciā ma-
 loꝫ humorꝫ. lac afininū est humid⁹ oī lacte: ⁊ mi-
 noris grossicie. ⁊ lac vaccinū est pinguis. ⁊ lac ca-
 prinū est mediū. vñ lac nō est cōueniens capiti nec
 laterib⁹ aptis. **Jo. mes** ca. de aqua lacti
 ad ventositatē. est materia infusi
 onū: ⁊ est apta p se medicina bona carēs oī noctu-
 mento. ⁊ melior est sūpta ex lacte iuuenū caprarū
 ⁊ nigraz ⁊ boni pastus: ⁊ recenter fetaz. ⁊ post il-
 lā in bonitate est que sumit ex ouib⁹: ⁊ laudat i se
 cōsiderata: si recens: si boni odoris: ⁊ boni saporis
 ppriū nō extranei sit: in qua nulla cecidit corrupō
 est ca. cōplexionis ⁊ sic in p vsqꝫ ad secundā. Idē
 Sera. auc. Hal. lac cōuenit catarro acuto. ⁊ mū-
 dificat mēbzū a chimis malis pp suā absterfione

et adheret mēbris: et prohibet ab eis acuitatē humo-
rū ne pueniat ad eū: et sedat mordicationē maloz
humoz: et ppter banc cām cōuenit habentib⁹ vlce-
ra in pectore et pulmone. et cōuenit ophthalmic q̄
fit ppter catarrhos acutos. et fit clystere cū eo ad vl-
cera in matrice. et cōuenit vlcerib⁹ ani que sunt ex
humozib⁹ acutis: et ppter banc cām cōuenit emor-
roidib⁹: et vlcerib⁹ intestinoz: et in oī vlcere ad qd̄
fiunt humozes mordicatiū. et dat in potu illis q
sumpserunt medicinas mortiferas: sicut sunt cāta-
rides et filia. Sed lac acetosū administrari in pla-
gis rusticoz: et agnētianū eas cū eo: et ponebā su-
p vuln⁹ aliq̄ ex folijs plātagis: et curabā. et clystē
ex aqua lactis lauat vlcera sanguinosa: et curat ea
sine mordicatione. et lac in quo est caseitas: et potis-
sime qñ in eo extinguunt lapides igniti: aut ferrū
curat fluxū ventris. et fluxū abscindit humoz san-
guinolentoz et viscosoz. Et idē Sera. in eodē ca-
de caseo. et cōsuetū ip̄s administrare cuz decoctiōe
curis pozci salis facta cōfectiōe vnguentosa super
doloze incurrat cū duriciā: et scissus fuit local p-
se: et exiuit ab eo virulentia et aquositas multa: et al-
lenatus fuit doloze. sed caseus recēs est cōtrarie v-
tutis a caseo veteri. et iā posui cum sup vulnera pu-
trida cū folijs acetose: et curavi ea. et butir est cal-
et hu. in primo. resoluit et maturat: et ppter hec ad-
ministrat in apostematib⁹ que sunt in aure qñ vo-
luntus mollificare et maturare cito. et admistrat
i vlcerib⁹ gingiuaz. et liniunt inde dētes infantū
vt cito oriā dētes et sine doloze. et cōfert alijs apo-
stematib⁹ oris. et cōuenit iuuamentū magnū spu-
tib⁹ sanguinē: et habentib⁹ pleuresim: et apostema-
ta in pulmone. Almansor tractatu 3. ca. de lacte.
lac recēter multū tpmēto existit vicinū: s; fri-
gidity et hu. parūp approximet. vñ corpus bume-
tat et impinguat: et tñ cōuersio ē veloc: quapro-
pter acute febrientib⁹: vel quib⁹ doloze capitis ex
humoze acciderit: choleric quoq; quib⁹ frigide ex
cōsuetudine accidunt egritudines nullo mō ē tri-
buē. ca. de lacte. oē lac generat bonuz
dū. **Dias.** chimū: et est multū nutrimentū: et
mollit ventrē: et cōuenit stomacho. et lac quidē ve-
ris est aquosius estiuo. et lac aialis pascentis her-
bas recētes est magis mollitiuum ventris q̄ pa-
scentis herbas siccas. et lac caprinū est minus mol-
lificatiū q̄ alioz aialū: qñ capre vt plurimū co-
medunt herbas stipticas et folia arboz: et ppter hāc
cām est bonū stomacho. Sed lac ouis est spissum
dulce et pingue: nō est adeo bonū stomacho sicut
caprinū. Sed lac vaccap: asinaz: et equaz sūt ma-
gis laxatiua q̄ alioz aialū. et oē lac qñ cogit strin-
git ventrē: et maxime qñ exsiccat aqua eius cū la-
pidib⁹ calefactis. et cōuenit vlcerib⁹ intestinoz et i-
terioz mēbroz: et ppter illis que fiunt in gutture
et canna pulmonis et renib⁹ et intestinīs et vesica. et
qñ abluūt os cū lacte cōuenit vlcerib⁹ eius. et gar-
gorisimata cū eo cōferūt vlcerib⁹ palati. s; nouiter
mulsū est bonū bibentib⁹ medicinas mortiferas:
et illis qui sūpserunt cantarides. et lac vaccinū ē ad
b meli⁹ oī alio lacte. et lac asine ppe qñ colluūt os

cū eo pfortat gīguas et dētes. lac vō vaccinū et ca-
prinū et ouinū qñ vñq̄q; cogit cū lapide littozis
cōuenit fluxū ventris: et vlcerib⁹ intestinoz: et te-
nasmōni. et qñ fit clystere cū eo solo: aut cū aq̄ oz-
dei: aut cū decoctiōe gūmi: qd̄ dī eandare sine hā-
dāin sedat mordicationes intestinoz. et fit clystē
cū eo vlcerib⁹ matricis. oē pterea lac qñ fugit ex
mā milla ipsa est magis iuuatiua et velocius nutri-
tiua: neq; ita corrupit. et lac mulieris dulcius est et
nutribilius oī lacte. et cōuenit vlcerib⁹ pulmonis. et
ponit in eo olibanū trituz: et dissoluit in oculo in
quo est vngula aut vlcus et cōuenit. et qñ misceat cū
eo succus papaueris et cera et oleū: et liniat cū eo su-
p podagrā cōuenit. et oē lac est malū spleni et epa-
ti egrotantū: et sode: et epilepsie: et scotomie: et egri-
tudib⁹ neruoz: et febrib⁹. et lac canis pmi part⁹ qñ
ponit sup pilos palpebre abscindit eos. et sumptū
i potu ē medicamē medicinis mortiferis. et expel-
lit fetū mortuū. s; case⁹ recēs sine sale qñ cōedit ē
nutritiu⁹: et bon⁹ stōacho: et boni saporis: et facil⁹ pe-
netratōis ad mēbra: auget carnē: et ipiguat et mol-
lit ventrē mollificatione tpmēta. s; salitus recēs fa-
cit totū oppositū eoz que dicta sunt: sed qñ cogit
aut assat stringit ventrē. et qñ fit emplastruz ex eo
recenti sup oculū cōuenit apostematib⁹ calidiis: et
liuoz qui fit sub oculo. caseus vetus stringit ventrē
Caseus qui fit ex lacte equaz est multū pinguis: et
nutrit multū: et ē siliū in suo nutrimento caseo vac-
cino. et qñ butirū misceat cū melle: et liniunt cuz eo
gingiue pueri facit nasci dentes sine doloze et cito
et cōuenit mordicationi gingiuaz: que accidit illo
tpe. et butir impinguat corpus. et generat carnē in
vulnerib⁹. Rabi moysi de lacte. lac generat putre-
factionē in dentib⁹. et lac porcinū est magis cōfor-
me post lac muliebre. et lac corrupit maliciam hu-
moz maloz. lac asininū est humidius oī lacte: et
minoris grossiciei. et lac vaccinū est pinguis. et lac
caprinū est mediū. vñ lac nō est cōueniens capiti:
nec laterib⁹ aptis. **Jo. mes.** ca. de aq̄ lactis
ad ventositatē. aq̄ lactis est sub-
tiliata: lanatia: abster sua pp nitrositatē suā. et so-
lutio eius est sine mordicatione: et opilatiōnū ape-
ritua. est debilis solutionis: nisi misceat cū ea qd̄
vigorat opationē. vigorata eiz cū lupulo et florib⁹
eius mūdificat sāguinē. myrabolanū quoq; et reu-
barbarū et succus ro. et violaz: et tamarindi: et cal-
siasistula: et flos sumiterre: et semen ei⁹ addūt opa-
tioni eius: et soluunt cholera ru. et hūozes adustos
et vigorat cū kebulis et isopo et hāce et agarico: et
educit cholera et phlegma. cū myrabolanis indis
et epithimo et polipodio solutione melācolia edu-
cit et humozes adustos. et cū asaro et ireos soluitur
cholera citrina. et nō ptermittat qñ cadat in po-
tionibus eius spica: quoniam magnificat opationez
eius: et tarafacon: et endiuia: et cuscute: lingua arie-
tis et volubilis: et spica: et reubarbaz: et absinthuz:
et eupatoriū: et assaz et sum⁹ terre: et apiū: feniculus
et amigdale amare: et semina quatuor: et scolopen-
dria: et alia diuretica nota addunt ei: qd̄ opilatiōz
aptiōez. et dat qñ extracto ab eo butiro qñ oz cāz

lenitatis a mēbris expulsiōnē abscondere: et datur nō extracto butiro q̄ lenitate in eis acquirere oꝝ solutione educit cholera; et humiditates adustas cū facilitate. et confert manie: et melācolie: et opilationibus omnib⁹: et morbis opilationū: sicut hydropis: et grossiciei splenis. et ē medicina bona i fectionū cutis: et febrū cholericaz: et lepre: cuius materia est cholera adusta aut humor falsus aut aut cholera. et cōuenit omnibus egritudinib⁹ quarum materia est cholera et humor adustus aut falsus: sicut est serpigo: empetigo: et scabies sicca: lepra et similia. Dosis ei⁹ est ab. ʒ. vi. vsq; ad. ʒ. viij.

Lelenb i. loleng.
Lelenchabum i. capparus.
Lelissagus. i. saluia. Leligan. i. ameos.
Leligan. i. idē qd supra. Lelissabon. i. esula.
Lemat. i. cymbalaria. Lemach. i. idē qd sup
Lemalion i. vlnce.
Lemma Demosthenes lemma iquit vocant gre ci grana parua sicca ac dura in oculis apparetia quasi gramina etiā vocant zē. sunt ex lippitudine desiccata.
Lemina idest auripigmentum scissum.
Lemima i. cortex.
Lemi li.º de doctrina greca est lippitudo pictuata.
Leminac i. tapfia.
Leminachi idem qd supra.
Lemusablon. i. altbea. Lemuban. i. epatica
Lemuse. i. sidlach. Lena. i. cortex.
Lenas. i. punctura oculi. Lenna. i. idē qd sup
Lennason i. gariofilata.
Lelcfach i. apium risus.
Lenzemeiz fit cū amigdale paz tute cū melle des pumato ponit et coquunt: ex quibus parue pil lule informantur: et sic comeduntur.
Lenicus. i. tenta. Lennicus. i. idē qd s.
Lentiscus quid est lege botim.
Lentigo quid est lege gabalep.
Lenticula aque idem quod supra
Lenticula simpliciter prolata. i. legumē qd voca tur mimicula.
Lenozar i. opium.
Lentopodion quid est lege butthormarien.
Lens legumen i. mimicula.
Lepariosos i. umbilicus veneris
Lepariosi idem qd supra.
Lepnati i. aliq ps cordis.

Cap. 498.

Lepidos i. squama seu baci tura metalloꝝ: q̄ s̄ plurimū hac ratōe colligit: massa eris cōpressa: et in igne calefacta: et i aceto vel lotio ex tincta super incudē tundit: ex qua lamule decidū tur. has igit colligi **Dias** ca. s̄ lepida. Le mus et referuamus. **Dias** pida bona est q̄ et pa **Dosse. Dias** virt⁹ est ei sti tia d̄. **Dosse. Dias** pica vulnera pascencia abstinet. cicatrice ducit. bibita cū malsa humores ventris deponit. Multi enim in farina; miscet eaz pro cataplasmatib⁹ dant. miscet et cō

fectionib⁹ collyrioz: q̄ rheuma abstinet et siccat aspredinē palpebray: dislenit: lauat sicut cadimia Cap. 499.

Epiduz est gen⁹ **Dias** cruce.

lepida qd multi gingion appellat: her ba est omnibus nota: et in sale et in lacie cōponit.

Dosse folia eius virtutē habent viscidā et vulneraticā. sciaticis medetur.

Ap̄ radice addita: et hois quatuor: imposita vul nera faciunt. splenicis opitulat. lepras mūdant

Radix eius collo suspensa doloꝝ dentibus tollit.

Bal. vij. sim. pbar. ca. lepida. Lepidū est ge nus cruce ex quarto gradu calefacienti

uz: simile nasturcio s̄m odoꝝ et gustū et virtutes existens: minus eo vō siccatū: et est sataragi.

Lepidion idem qd supra.
Lepidia idem. Lepis idem.
Lepides stomaticos idest ferrugo de azuro.
Lepidos calco. i. ferrugo ferri vel eris.
Lepidos tozotrai. i. coria ferri vel auri.
Lepidum lapsanum.

Cap. 500.

Lepnia vel lepnias vel lenia: il lud vocabulū ponit in

antidotario virili in confectione atba nasie: et exponit cōter q̄ ē arsenicū: sed falso: qm̄ est aperitiuū et mordicatiū. ino sciēdū q̄ lepnia vel lepnias vel lenia est oīs terra multū desiccata

na et cōstrictiua: et vna discernit ab alia ppter de terminationē: et ppter hoc lepnia vel lenia vel lepnias s̄m **Dias** ca. de lepnia. est terra fragilis et clauca sordida: vbi misceat sanguis caprin⁹. Multi istā collectā faciunt troscicos et capre sigillo expi munt et vendunt. hec lepnia rubrica d̄. et ē lepnia alia que sinopida d̄: pro qua lege sinopida: q̄ na scitur in speluncis cappadocie: et post eleuationē ad sinopiā fert. et est sūme densa granis: iecozofa: viui coloris: et florida et sulua: et cū resoluat fuluioꝝ apparet. et est lepnia fabrilis que nō ita v̄sibus me dicine cōuenit: sed d̄ fabrilis: qm̄ fabri p̄cūit ip sam in igne ad ipsam coadunandū vt fort⁹ arde at: que latine vocat soldola. et est lepnia arsenicū i. auripigmentū: que inuenit i synonymis antido tarij virilis. est s̄m lepnia fragidos: et terra sigil lata. Sed est attendendū qm̄ lepnia scribitur sine determinatione oꝝ intelligi illa que est strictior et virtuosior: huiusmodi est lepnia fragidos.

Dosse. Dias virtus aut lepnie est cōtra venena potēs: quia stipica est. miscet deniq; vulneribus atq; cū catrizationibus emplastrata. cū vino bibita et acce pta venena vomitibus puocat. cōtra oēs veneno sas maritimas incurfiones occurrit. antidotis mi scetur. hanc vtiliter ponat incantatoꝝ. lepnia sa guine spuentib⁹ etiā datur: seu veneni potu vexasl

Lepnicos interpretat captio inde epilepsia. i. supe rior: captio vel lesio vel analepsia: et c̄bathelepsia

Leppidion i. lapsana.
Lepintica i. extenuatua.

Leporina herba .i. satyrion.
Leporis puto q̄ sit quoddā instrumentū qd̄ sit
pro naribus.

Lepos .i. castanee.
Leptos interpretat̄ minutū. vñ leptocaron .i. nux
minuta et leptopyricia .i. diminutio ignis. Itaq̄ pir
i. ignis et leptomeris .i. subtilis substātie. inde lepti
tica .i. subtiliatia. vnde Pli. leptō .i. cetaurca minor
Leptocaron .i. auellana.
Leptokates idem quod supra
Leptoliatron idem quod supra.
Leptolabam .i. osculum.
Leptopirrechia .i. subtiles febres.
Leptofilon s̄m Pli. of septimis species tūmali.
que dendodes .i. arbores dicitur.

Lepus quid est lege arnaben.
Lepus marinus est animal obstractū lutosū decli
nans ad rubedinē aliq̄stulū intra partes: cui sunt
quedā similia folijs alutinen. et aliqui dicunt q̄ est
piscis sic vocatus.

Lesa eusret .i. lapis lazulus.
Lefar .i. almea. Lefabron .i. polium
Lcteman .i. hypoquistidos.
Lctes .i. obliuio inde lethargia .i. obliuio labor
erge .i. labor: sed ergon opus: inde faregon .i. extra
op̄ vel otū. Cap. 50.

Litura s̄m Pli. cōd̄ letura. thyr
sum h̄z oblongū ad mo
dū digiti canū i sūmitate: gerit fructū
in sūmitate ramoz triangulū: et subrotundū i mo
dū cappariz: in quo trina grana cōtinent̄ sub um
branulo: qui intra corticē est: ex quibus grana. viij.
aut. viij. potata ventre viscide purgant: q̄ si aqua
fri. sup̄bibat cholera rubea: et p̄legma deponit.
Leuoy .i. populus arbor: p̄ qua lege agyros.
Leuofarch .i. hypericon.
Leuofarchi idem quod supra

Cap. 50.

Daucus .i. dauc̄ vel daucia. vbi sci
endū q̄ daucus aliū asini
nns: alius est domesticus. vnde quādo
simpliciter ponit̄ daucus intelligit̄ pastinaca sil
uestris .i. daucus asininus: vt Jo. Sera. ca. de tyri
aca: licet cassius felix ca. de empiricis dicat q̄ est se
men baucie hortensis. Sed sciendū q̄ ex dauco a
sinino vel siluestri melior est creticus et maioris ef
ficacie q̄ nō creticus. sed baucia est pastinaca do
mestica: vt in **Dias** daucus asinoz h̄z tres
fine patebit.

Dias species: vna habens fo
lia similia feniculo: sed minora et tenera: et virgam
duoz palmoz: i qua virga est caput simile coriā
dro: flore habens albū. in quo est semen quasi pi
losum in magnitudine milij minutū: et asperū: gu
sta viscidū et odoratus. Radix est illi vnus digitū
grositudinē h̄ns longā duobus palmis. nascit̄ lo
cis asperis et solanis. Est secundū genus danci asi
nini simile apio agresti odoratū viscidū et calidū:
sed melius est creticū. Est et tertū genus danci asi
noz: folia habens similia coriandro: et flore albus
cuius capitellū est simile aneto: qd̄ semen h̄z obio

gū et graue sicut cymīnū agreste. Pli. ca. de dau
co. dauc̄ asinin̄ folia h̄z similia feniculo: thyrsoa
bipalmos: quo melior est creticus. h̄z enim radicu
lam oblongā et hastam longā circiter palmū vnū
in qua summā flosculū vel flosellū inuenit̄ purpu
re **Sera** li. aggre. ca. daucus asinoz habz
uz. tres species. vna h̄z folia similia fo
lijs maratri: nisi quia sunt minora et mollia. et habz
hastā longā circa palmū binū: et capitella similia
capitellis coriandro: et h̄z flore albū: i quo est semē
asperū et quasi pilosum: minutū: qm̄ masticat̄ est
acutū saporis et boni odoris. et h̄z radice grositudi
nis pollicis habentē longitudinē circa palmū. na
scitur in locis siccis et asperis et soli expositis. Et se
cunda eius species est similis agresti apio habens
odorē aromaticū et acutū saporē pungens linguā:
sed melior est creticus. Tertia vō species eius ha
bet folia similia coriandro: et flore albū: et semē in
capitello: et est simile capitello aneti: et capitellum
assimilatur capitello baucie domesticē in sua figu
ra. et est plentū semine oblongo simili cymīno agre
stis: et est acutū. Et idē Sera. eodē libro capitulo le
zar. Est ex ea domestica et siluestris. domestica q̄
dē est nota. siluestris h̄z folia domesticē: nisi quia
sunt latiora eis. et est in eo flos albus. et i medio ip̄i
us floris est simile fungo: cuius color est purpu
reus. et h̄z radice in longitudine et grositudine di
gitū. et domestica h̄z radice in longitudine vni pal
mi boni odoris.

Dosie Sera. auct.
que comedit. **Hal**.
virtus agrestis est que calefacit: et abstergit: et pro
uocat vna: et menstrua: tota herba facit hoc: ma
xime vō semē et radix. sed qm̄ ex folijs eius fit em
plastrū super vlcera que incipiunt corrodī cōcūc
semen siluestris qm̄ bibit illud mulier: aut facit si
bi nascere cū eo puocat menstrua. et qm̄ bibit etiaz
cōuenit strangurie: et sterilitati: et pleuresi: et morfi
bus venenosis. et dicunt quidā ex ea q̄ est mascul
us et femina. masculus h̄z semen oblongū: semina
rotundū: que femina qm̄ bibit cōuenit impregnati
oni. et radix eius puocat vna: et excitat coitū forti
ter. et qm̄ sit nascere cū ea expellit fetū. domestica
vō est cōueni **Hal** vi. sim. p̄bar. ca. de dauco
entioz in cibo. daucus que quidā stafil
inū nominant: agrestis quidē min̄ est comestibi
lis domesticus: violentus tñ in oibus. domesticus au
tē comestibilis quidē: debilior aut̄ acris: nō est tñ
et tantū calefaciue virtutis: et p̄pter subtilitatē. ra
dix aut̄ cū eis que sunt dicta aliquid ventositatis
habet et libidinositatis. semē vō domesticē h̄z qui
dē et ipsuz quid excitatiū ad coitū. agrestis vero
semen penitus quidē nō inflatiū: et ideo diureticū
et menstruoꝝ cōmotiū. herba eius est sufficēter
diaphoreticū pharmacū exterius positū: est tñ debi
lior in omnibus respectu semini p̄pter admixtio
nē aquose humiditatis. est et ipsa calida secunduz
cōplexionē. Et idē. viij. sim. p̄bar. ca. stafilinū .i. pa
stinaca domestica quidē debilior: siluestris vō for
tior est ad oīa. vinas aut̄ mouet et menstrua puo
cat: et tota quidē herba: maxime vō semen et radix

h; at qd absterfium i se: quocirca r fagedenosa
 vlcera quidem cu folijs viridibus r melle cata-
 plasman aut mundificant. Et idem in libro de ci-
 bis capitulo de pastinaca. Radices harz domesti-
 caz comedunt: alimentu quide minus rapis ha-
 bentes. calefaciunt aut manifeste. i. in medio secun-
 di gradus: r humectat in primo r aliquid aroma-
 tizans. indigestibilitas quide igitur filr ipsis inest
 et alijs radicibus. v. inatine aut sunt: r si abundat
 aliquis ipsaz vsu mali chimi generantur. Quidaz
 aut siluestre pastinaca vocant daucu siluestre: ma-
 gis v. inatini quidem existent: magis aut medici-
 nale iam r multa decoctione indigentes si debeat
 quis comedere ipsum.

Lecataid. i. lapis lazuli. **L. nus.** i. faba.
Lia dicuntur leniua que leniut asperitate: **Sal.**
 ad patrimonium.
Liam idem quod supra
Lienten quid est lege behemn.
Lierna i. cascasmus.
Lien. i. intestinu iciumu. **Lieri.** i. blis.
Liencoli i. periculum.
Liembri. i. porrum. **Liembiri.** i. acetum.
Liembali. i. absinthiu. **Liembze.** i. oliua.
Licnalis. i. periclimenos. i. matrissilua.
Libanus est arbor ducens gummi: qd dicitur oliba-
 num. r libanus est filr mons quida qui vocat li-
 bani mons. r est mons in quo plurimuz oatur de
 libano. vnde istius plante tres sunt species secundu
 Dias. capitulo libanotides. cuius vilior est rosma-
 rinus: quo vtimur ad calefaciendu furnos.
Libanotidis idem quod supra.
Libanotida. i. paritaria. **Libanotus.** i. thbus.
Libano manne i. puluis thuris.
Libanos manna idem quod supra.
Libanosilon i. cortex thuris.
Libannarenos i. thbus masculum.
Libar i. cotula.
Libatina i. paritaria.
Libazena i. cracea.
Libra idest pondus. xij. vnciarum.
Libelil i. v. snee.
Libleb i. mercurialis.
Liblemon i. matrissilua.
Licena i. bzion.
Licenaria i. aristologia.
Licepraffon i. praffium.
Licedone. i. morphea nigra r aspera.
Licbenes i. empetigines.
Licium quid est lege badbadb.
Lici i. species mirrbe
Licinu est maneries terre que comeditur.
Litron i. vitrum.
Lichin. i. limus de petra: r est muscus lapidis.
Lichiridus i. cucumer amarus.

L **Lichin** i. limus de petra. **Sal.** i. vj. de petra. **Sal.** i. sim. phar. capitulo lichin. Lichin qui in pe-
 tris. i. empengo petraru: est quide velut bzion qd

da. de genere vo ide noiabaf plataz. noiab autz
 sic vt videtur eo q empetigines curat. est aut ab-
 sterfue simul r moderate r infrigidatiue virtutis
 siccative vo secundu vtrazq. absterfuitate enim r
 siccitate a petra habet: infrigidatione vo ab aquei-
 tate. in humidis enim r fetidis petris nascitur. qd
 aut ex talibus substantijs copositu est in pblegmo-
 nosum existere nullum mirabile est. si vo hmozo
 sagias fistit: vt Dias. aut no habeo dicere.

Licon. i. pulegiu. **Licom** ide qd sup.
Litoron i. aconitum.
Lidep i. matrissilua.
Liden alcuar i. lingua bouis.
Lidemon i. barba siluana.
Ligusticus. i. leuisticus a liguria regione dicitur.
Ligustru quida exponunt q est volubilis maior
 que per sepes r maceria serpit. Alij vo capifoliu
 dicunt: quicquid sit flores habet albos. virgili⁹ in
 buccolicis: alba ligustra cadunt ze.
Liguris quidem lapis est sic vocatus.
Ligns i. castus agnus.
Ligurus i. lapis cernuarius.

Cap. 504.
L **Ligustici** secundu Dias. capi-
 tulo ligustici. mltu
 nascit in liguria puincia: vnde r nome
 accepit. nascitur r in monte vicino alpihus: sed ci-
 nes panace illum vocant: ideo quia radix eius al-
 ba est: r odorata similia panaci: cui virtus vna est
 cu panacis virtute. nascitur locis altis r asperis et
 vmbrosis. virgam habet longam r nodosaz simi-
 le aneto: in qua virga folia sunt similia meliloto:
 sed molliora r odorata: que fo'ia in cucumere te-
 nuissima sunt r diuisa. in virge similitate caput est
 vmbrososum vbi semen ostendit: qd semen nigrum
 est r oblongu sicut feniculi: gustu viscidu r odora-
 tu aro **Posse. Dias.** virtus est mi-
 maicū. **Posse.** i. actualis. radix
 eius alba est filis panaci eraceo: r odorata.
 virtus est radici r semini eius calida: r pepitica. co-
 loibus omnibus intraneoz occurrit. inflamatoez
 stomachi soluit. actibus venenatis opitulat. v. inaz
 puocat. menstruis imperat si bibat. antidotis que
 colicis psunt admiscetur. radix eius tansa et sup-
 posita idem prestat. radix eius r semen oxiporis
 necesse miscetur. confectionibus etiam digestibi-
 libus vtiliter adhibetur: quia euostomaca est. vnde
 multi cines ipsius puincie eo pro pipere vtuntur
 codituris miscentes. r multi semen sisilei r fenicu-
 li addunt illi. Quidaz dicunt q est leuisticu fz falso
Lignu optimu i. lignu aloes.
Lignu scriptu i. filiqua.
Lignum idem quod supra
Lignum mortuoz quid est lege biciam.
Lignum nodosum i. meu.
Lignum arabicum i. lignum aloes.
Lignum indum idem quod supra.
Lignum thymu idem quod supra.
Lignu aloef siluestre qd e lege xilooalof siluestre
Lignodes i. sacre vel acutum.

Lilialis .i. algnascen.
Lilium lignstrum idest flos volubilis maioris se-
pes ascendentis.

Cap. 505.

Lilium latine: ara. ansea vel al-
stoscam: grece licina v'l
Sera idest lilium. est enim cal. z

Ririon.
sic. complexionis in secundo. ex eo est domesticū
z siluestre: sed siluestris sunt species. z nominatur
vna asfermetim. i. celeste: z est album: quod est no-
tis: z vocat lilium aget idest ireos. Et idē anc. Hal.
flos eius est compositus ex terrea substantia sub-
tili: z ppter illud acquisiuit malum saporem: z ex
substantia aquosa temperata. z eius virtus est que
desiccet desiccatione tēperata: z abstergit abster-
sione tēperata. Sed celestis folia sunt similia fo-
lijs alterius: nisi quia sunt latiora: z magis viscosa
z habet stipitē super quez flos habens colores
diferfos: z est albus citrinus purpureus. z celestis
ppter dūer sitates istoz colorz nominat iris. i. ar-
cus celestis. z habet radices nodosās. z bz odorez
bonum. substantia eius est subtilis. z virtus eius ca-
lescit z subtiliat. mundificat z maturat. Sed alia
species lilij agrestis que dicitur ireos: ē herba ha-
bēs folia z virgas similia folijs z virgis iris. z ha-
bet florem croceū vel album: amari saporis parū
z semen molle: radicē vnam in grossitudine digi-
ti: boni odoris. nascitur sub arboribus z locis um-
brosis. Est alia species lilij secundūz Pl. vi. appa-
ret si leges rision que sic vocatur: z est rision idest
gladiolus segetalis: cuius folia sunt similia folijs
que dicitur ireos: nisi quia sunt breuiora z strictio-
ra: z habentia summitates acutas: z stipitez vnus
brachij longū asperū plenū: in cuius summitate ē
flos duplicatus diuisus ad inuicē: cuius color est
purpureus: z secundū semen rotundū. z bz duas
radices. vna quarūz est posita super aliam: z sunt
parue rotunde sicut duo cepe: inferior extenuata:
superior vō pinguis. nascitur in locis occultis. de
illa specie habes si leges fagasmon. Est alia speci-
es lilij agrestis que dicitur casozas vel gladiolus:
z grece vocatur dexteris: ē habēs folia similia fo-
lijs ireos: nisi quia sunt latiora eis: z summitates sub-
tiles. habet virgā que egreditur ex medio foliozū
eius ex longitudine vnus brachij: z est grossa ml-
tū: z habet vaginas habētes tres angulos: z super
vaginam est coloris purpurei: z in medio est ru-
bens. z habet semen cucumeris nigrū: acuti sapo-
ris. z habet radices multas habentes nodos lon-
gos rubeos. z illa species dicitur gladiolus: sicut
habes si leges dexter]. Est alia species lilij agrestis
que dicitur sapa: z est habens folia similia folijs
illius speciei que dicitur casozas: nisi quia sūt sub-
tiliora: z magis inclinata: z longiora. z habent sti-
pitem z ramos in quoz summitatibus sunt quedaz
folia que oriuntur in eis rotunda: sicut pillule in
quibus est **Dial.** ca. de lilio. lilij bec ē leci
semen eius. na quā multū in coronam
ponunt. z est omnibus notū: cuius flores albi sunt

fatis. Est aliud genus lilij quod vocatur iris illyri-
ca: folia habet silisio similia v'l gladiolo: sed maio-
ra z vastiora. flores habet z superiores inclinatos
sibi inuicē dūerfis coloribz. i. albo aut mellino aut
purpureo: aut venenatis. Radices sunt sibi dure
z curue: z odore bono plene. he radices colligēde
sunt: z filo inferende: z sic in vmbra pendentes sic
cande sunt. dura z breuis: z coloris ruffi: z odoris
boni eligenda est in gustu calidior: que cū mūdīf-
sternutamenta pducit. est aut cal. nature z leptin-
tice. Est aliud genus lilij: qd grece vocatur rision.
Est aliud gen^o qd vocatur dexteris: que inuenies i
pprijs **Dosse. Gal.** vj. sim. phar. ca.
litteris. de lilio. flos lilij
domestici complexionis mixtus est subtiliū parū-
um quadam ex terrestri substantia. vnde habet et
eam que in gustu amaritudinē: z ex quadā aquo-
sa z enrata. vnde oleū quod ex eo est pigmentūz
imordacis: z diafozetice: z molliūne est virtus. ex
quibus z duriciebus que in matricibus apūsimū
est. radix aut z folia per se trita siccāt: z abstergit
z diaforant. **Sera.** conuenit cōbustioni ignis
moderate. quando affatur z terit cū
oleo ro. z ponitur super locūz combustionis z di-
mittitur donec curetur: quonā cōbustiones egēt
medicina que desiccet z abstergit cū temperamē-
to. z est bonū ad incarnandū omnia vlcera. z mol-
lit duricies matricis. z puocat menstrua. z oleum
resoluit sine mordicatione z mollificat: z ideo cō-
uenit duriciei matricis. folia eius incarnant z ab-
stergunt abster sione debiliori qz radix. z quando
coquunt z ponunt super combustionē ignis: aut
supra quodcūqz vulnus faciunt incarnari vlcera-
tionē eoz. z sunt quidā qui infundunt flores eius
in aceto: z vtunt eis ad incarnandū vulnera: z cō-
tunditur flos eius: z exprimit succus eius: z cogit
in aceto z melle: ita qd ex succo fit quinquies plus
qz acetū z mel. z est medicina conueniens ad om-
ne qd eget exsiccatione sine mordicatione: sicut se
vulnera magna: z pprie que sunt in capitibz mu-
sculoz: z ad vlcera omnia que sunt difficilis incar-
nationis. Sed alterius speciei lilij que dicitur iris: ē
lilium agreste secundū eundē anc. Hal. substantia
est subtilis z mundificat: z maturat. z conuenit spe-
ciebus tussis. z facit ascendere creatū a pectore. z
curat toziones ventris: z vlcera fordidā. z qū bibi-
tur cū melle z aquo ca. laxat ventrē. Et alteri^o spe-
ciei lilij agrestis: que dicitur ireos secundū eundē
anc. Hal. rad. x est nō rotunda: sed lata habēs di-
giti grossitudine odoris boni. z sapor ei^o est sti-
cus. virtus eius resolutina. z conuenit doloibz de-
tū qū sit ablutio ozis cū decoctione eius. z qū co-
quunt folia eius cū vino: z fit inde emplastrū apo-
stematibus: z exiture matricis: quozū humiditas
nondū peruenit ad saniem: resoluit ea: cuius vir-
tutes latius inuenies si leges ireos. Et alterius spe-
ciei lilij que dicitur casozas secundū eundēz anc.
Hal. radix habet substantiā subtile: z est desiccata
ua: z resolutina. Semen vō eius habet eandē pp-
etatem: vep fortior est i radice. virtus vō seminis

est que puocat vrinam. z curat duriciem splenis. Idem aucto. **Dial.** Radix conuenit vulneribus q̄ fiunt i capite. z fracture eius. z q̄ miscet ei tertia pars ponderis eius de flore eius: z de centaurea quinta pars eius: z melle paz: z fit inde emplastr: sedat dolore: z extrahit ossa fracta: z omnia infixa carni ex spinis z sagittis z similibus. z q̄ fit emplastru cū eo curat apostemata pblegmatica: z apostemata ca. z q̄ bibitur cōuenit contritionibus la certoz z dolori lateris: z straguric: z sciaticis. z q̄ bibitur cū vino cōfert moribus venenosis. z puocat menstrua. z q̄ bibitur ex semine illius ponderis triū anolofach puocat vrinā puocatione forti. z q̄ bibitur cū aceto resoluit apostemata splenis.

Dial. flores lilij domestici possunt emolli- re duricies neruoz. folia eius cocta z imposita ad cōbusta pficiunt loca. verationes ser pentū curant. succus eius melli admixtus ac deco ctus in vasculo nouo vlcera modetur. Item radix eius cocta atq; cū oleo trita ignis vsionibus con uenit. z mollit etiā matricē: z mēstrualem purga tionē adducit. semen eius potni datū menstrua puocat: z partū deijcit. z ad serpentis morsum facit lilij flores leptomeres sunt. oleum ex floribus ipsi us diaforeticū est: z sine aliqua mordicatione ma lacticū. est vtile ad omnē duriciē matricis. in cōfe ctionibus vō pro oleo sicionio mittit. Radix eius z folia per seipsa trita desiccāt humores: z p̄ciūt mediocriter: z digerunt. z vsturas sanant. Radix vō eius cocta sub pumis: z trita cū oleo rosaz: z i posita vsq; ad cicatrices sanitati vsturas perducit est etiā omnibus vulneribus ad cicatrizandū opti mū medicamen. ventrē laxat. z menstrua puocat folia eius ante cocta in aqua: z post trita z imposi ta nō solum vsturis z vulneribus: sed etiā in vlce ribus cicatrices facit. succus vō folioz eius cū ace to z melle coctus: ita q; quinq; partes sint succi: z acetū due pbatū est medicamē: vbi nimis desicca ri opus est: z in magnis maxime capitis z muscu loz: z quecūq; sūt infixa per longū tempus: z vix ad cicatricē ve

Sera. auct. **Dial.** iris illyrica facit ad tussim. vulnera curat. sanies intraneoz fa cile pducit. z purgat cholera. z cū mulla. viij. 3. da ta somnū iuitat. tortiones cū vino potata sedat. be stiaruz venenis occurrat. splenicis z cōtractis: z frigora z horripilationes febrinz cū vino data me detur. menstrua puocat. elixatura eius ad durici es matricis fomento pdest z resoluit. sciaticos p clystere curat. fistulas z etiā empetigines curat tū sa z cū melle collyrio facto purgat z replet: z cicat rices inducit. collyrio facto: z pessarij more inie cto secundinas educit muliez. facit etiā ad durici es veteres cocta: z cataplasmatibus imposita. pul nis etiā eius cū melle vulneribus: z vbi ossa nuda fuerint imposita replet. dolores capitis cū oleo ro saz z aceto vt cataplasma capiti iposita tollit. len tiginēs: z papulas que in facie nascunt cū bellebo ro albo misso z melle cataplasmatibus imposituz purgat. pessarijs z malagmatibus z scopis misce

tur. in omnibus calsticis vtilis est. **Quic.** de viri bus cordis ait q; confortat cor.

Lilium celeste. i. iris illyrica: vt supra.
Lilimbar i. amigdale amare.
Liligi. i. succus herbe: que arabice dicitur nil: z c indicus.
Lilingalio i. pastinaca.
Lilistagus i. salua.
Limacia quid est lege balzum.
Lima marina i. rima marina.
Lima fragis. i. auripigmentū. **Limpha.** i. aqua.
Limpbaticus i. hydrofonitus.
Limeri secundū **Pl.** herba est a qua sagitte inue nenantur.
Limesar. i. vsnen. **Limesari** idē qd s.
Limilac i. alac.
Limiosios i. centaurea.
Liminium i. panicum.
Limisfar i. afronitrus.
Limpitudo est superfluitas que exit ab oculo.
 Cap. 506.

Imoncellum omnibus est nonis cuius odor confortat cor. z eius aceto sitas est fri. z sic. z valet syrupus ex eo factus con tra febres pestilenciales.
Limocostida i. linostosis.
 Cap. 507.

Limolion est herba sicut ble ta siluestris. **Dial.** ca: limolion. **Limolion** ē herba thyrsum habens li lio similē: z folia blete similia: semen plurimū ru brū redarguentis si **Sal.** viij. sim. pbar. ca: de ue stiptice virtutis. **Limolium** fructū habet austez. cū vino ipsum dant cilia cie: z sanguinē spuētibus. inuat aut ad fluxū muliebrē.
 Cap. 508.

Limus fructus pulcher odora tus: plenus succo aceto so: valde apto salfamentis. z ipse etiā comeditur sale conditus. nusq; memini me de ip so legisse apud auctore autenticiū: nisi apud **Avi.** in quarto canone de cura febrinz acutaz in gene rali: vbi iubet dari aquā acetositat limois n saliti **Lymos** per ypsilonē pestilētia: sed limos per io ta est fames.
Limus idest panicum.
Limura idest calx viua.
Limus lapidis quid est lege lichin.
Limus equaticus idest limus qui inuenitur super aquas: pro chimolea i tumore pedū a **Pl.** ponit **Limus** similiter ponitur p fructuz: est limon.
 Cap. 509.

Linaria herba est similis esule vel lino: propter qd li naria vocatur. z differt ab esula: quoniam esula latefcit linaria nō: vnde versuo: **Esula** latefcit iine lacte linaria crescit.

Dosse. succus eius valet contra herispit
las inunctus: cū succo pimpinel
le mixtus. et ipsa sola valet ad cancrū trita et impo
sita: ad hoc similiter succus eius valet.

Linias .i. petra.
Limpha. .i. aqua. inde limphatus idest aquene.
Linefia .i. centaurea maior.
Linnesia idem quod supra
Lineon idest oleum de semine lini.
Linitalcobal .i. perna.
Lini semen quid est lege bararichibene.
Linchinis fm Dias. in pprio ca: est geniculata vñ
ballaria: et est valeriana: pro qua lege fu.
Linchidia idem quod supra
Linchiū semen ponitur in confectione miridati
in antidotario virili: et est semen viole.
Lingias .i. petra.
Limpidatoria .i. mundificatiua.

Cap. 50.

Linosstosis gre. vñ limozo
tis: aut parthe
mon: ara. alibleb: lati. vñ mercurialis.

Dias. capitulo de linostosis. i. mercurialis:
folia habet ozimo similia: bastas sic
el sine: et ramulos breuiores: et inanes cū furcīs plu
rimis ac densis. semina vñ est maior: que etiā ap
pellatur cheligion: semen habēs quasi acinos et qñ
plurimos. Adsculus vñ minor atq; rotūda semi
na habens: et velut binis testiculis paruis exordio
natiuitatis ornata: capitella minuta habēs circa fo
liū sic epithimū et semē rotūdū. Auerois i li: col
liget ca: de mercuriali. est cal. et sic. complexionis
in primo gradu.

Dosse. Dias. viriusq; fru
gradu. **Dosse.** Dias. et
comestus ventrē mollit. Elixatura ei: accepta hu
mores aquosos purgat. dicitur vñ q; folia femine
trita et veretro peruncta: similiter bibita feminas
gñare facit. et folijs masculi sili disciplina scm ma
sculos gñare facit. Et idē e: de capone. Capo cocq;
mercuriali et infollū eius acceptū deponit humo
res crudos: et nigrā cholera. vtilis est tepozalibus
febribus: et typicis egritudinibus: tremoribus et in
stationibus stomachi. asmaticis et arteticis singu
lare pte.

Gal. vñ. sim. pbar. ca: de mercuria
fidiū est. **Gal.** li. linostoida. i. mercurialis: vñ
tantur omnes quidē ea ad vñtris subducciones fo
lum. at vñ si temperans quis voluerit cataplasma
re eam inueniet diaforetice sufficienter virtutis.
Linosstoson. .i. marubiū. **Linos.** .i. linum.
Linomotis idem quod supra
Linotes agria idem. **Linozatis** idem.
Linublet .i. hypericon.
Linufarch .i. affodillus.

Cap. 51.

Lingua canis latine: grece cino
glossa: a cinos quod ē
canis: et glossos qd est lingua: inde ci
noglossa idest lingua canis: est herba similis arno
glosse: nisi quia sunt ei coste apparentes in folijs
eius: sed sunt leuia satis. et est in eis boza appens.

Dosse. medetur vlcerebus oris et alijs vl
ceribus fraudulentis. frigide est
et sic. complexionis. et curat alcolam. balneum de
coctionis eius curat gomoream. Cap. 52.

Lingua bonis latine vñ buglof
sa: ara. ledenalchaur:
Sera lib. aggreg. cap. ledenal
ce aleptoston. **Sera** chaur auct. Dias. lede
nalchaur sine lisen althaur. i. lingua bonis: et plā
ta que assimilatur herbe que dicitur caromas. et
habet folia versus terrā aspera et nigra. et assimila
tur in figura sua lingue bonis. Pli. capitulo de ale
ptoston. est herba lata habens folia. et canna eius
est plana. rami canne eius sūt sicut pedes locusta
rū. et color eius est ex viridi et citrino compositus:
latine dicitur **Dosse.** **Sera** anc. alcauzi
buglossa. **Dosse.** **Sera** ē frigida. et
quando flos eius comburitur cōuenit fluxibilitati
dentū et gingiuarū: et ad alcola pprie que accidit i
ore puerorū: et omnibus infirmitatibus que fiunt
in ore. conuenit cardiace que fit a cholera. et quan
do aliquis vult eā sumere: sumat cū bolo armeno
vñ. sim. pbar. capitulo de buglossa secū
dū translationē ara. virtus eius est cal.
paz et hu. et cōuenit tussientibus ex asperitate can
ne pulmonis. et cocta cū melicrato: aut piecta in vi
no inducit leticiā. Et idem eodem libro et capitu
lo secundū translationē gre. buglossum hu. et cali.
est cōplexionis. vnde i vino potata leticie causati
ua creditur esse. cōuenit autē et eis qui ppter aspe
ritatē gutturis tussunt in melicrato cocta.

Gal. de viribus cordis dicit q; confortat cor
Lingua arietis .i. arnoglossa.
Lingua agnina idem qd supra.
Lingua bubuli .i. betonica.
Lingua equi idem qd supra.
Lingua auis quid est lege lisenalbasafir.
Lingua ceruina .i. scolopendria.
Lingua passerina. .i. centānodia vel polygonia: sed
lingua passeris dicitur ara. lisenalbasafir: et est plā
ta que crescit super terrā ad longitudinē vnus cu
bitū. habet folia viridia sicut nasturciū: virgas sub
tiles et nigras: citrini coloris. nascit in segetibus i
oriēte. habet flores citrinos et albos: et vaginas p
nas. et in qualibet est granū paruum minus grano
melonis.
Lingua asini est planta habens folia rugosa non
magna: habens radicales odoris ligni cypressi fra
grantia.
Liparidū. .i. liquidū: et est alumen lipidū liparidū.
s; quidam dicunt q; alumen liparidū dicitur: qñ
de leparis insula fertur.
Lippi ferri in antidotario virili. i. troscisci spleni
don: et est squama ferri que lippidos dicitur.
Lippiudo est supfluitas que in oculis abundat.
Lipotomia syncopis malfacon absolutio spuma
tio idem. et est defectio cordis: inde dialipidos si
ne dialipon. i. defectio cordis.
Lipothomia idē qd s. **Lipomenos.** .i. deficiēs.

Liporpeon	.i. argilla.
Lipos	.i. limpido.
Lippotomia	.i. limpido.
Lipuria	.i. lepozina.
Lipurias	idem quod supra
Lippum. i. iunci radix.	Lipt. i. rapa.
Liquamema	.i. amarus.

Cap. 515.

Liquiricia latine: grece glicoriza: ara. flis. li. aggre. ca. flis. auc. Di. asco. flis est arbutu hñs

ramos longos duobus brachijs. habet folia similia folijs arboris masticis. et super folia est humiditas que adheret manui. et flos eius similis herbe flozi dicte brachion est: et purpurei coloris. et semen eius est in magnitudine seminis arboris dicte kalatabas: vix est asperius eo. et habet radices longas in colore suo similes ligno: quod nominat in oriente bussuz: aut sicut radix genciane. et est in eo stipticitas cum dulcedine: et exprimitur inde succus.

Dias. ca. glicoriza: et que nascitur in capadocia aut in ponto. frutex est hñs virgas longas duobus cubitoz: in quibus folia sunt spissa et similia lenisco: sed pinguis et glutinosa florem. pferit biazyntho simile. semen habet simile platani et asperu: quod semen est latum: sed ruuz et oblongu. sunt illi radices bussei coloris: et longe sicut genciane constricta: et dulces que efficaciantur ut liciu. Pl. ca. de liquiricia. glicoriza herba est que nascitur in capis: gustu dulcis: et cum dulcedine abundante: de qua succus extrahitur: et medicorum vsui seruatur. Cassi. felix ca. glicoriza. Glicoriza grece: et eo dicta quod dulces radice habet. glicen enim grece dulce dicitur. **Sal.** vij. sim. pbar. cap. de liquiricia citur. magis unamentu quod in liquiricia est: est in succo eius radice. et substantia eius est propinqua substantie nostri corporis: et valde similis est ei. sapor eius radice est dulcis cum stipticitate pauca. virtus eius frigidior complexionem hominis: et est tepide caliditatis: et ideo est prope complexionem equalem. et est hu. temperate humiditatis. Theodorus Priscianus. Liquiricia est eligenda non multu grossa nec nimis tenuis: que in terra crocea fit: que etiam cum frangitur leuis est et interius subalbida: sed nigra vel viridis abijcienda est. succus eius fortioris efficacie est qui efficitur sic: cum viridis est radix concutitur bene: et in aqua decoquitur fere vsque ad consumptionem: postea exprimitur et desiccatur in sole: et in rotunda corporiscula secundu formam vasculorum formatur. Alij sophisticat hoc modo: faciunt puluerem liquiricie: et coquunt in aqua: et addunt mel: et faciunt ut diximus.

Dias. Posse. vires habet relaxantes cum dulcedine exhumidantes: unde et sitim sedat. et renu et vesice mitigat dolorem. et puocat vana et menstrua. et omnes tumorem tunsa et imposita placat. succus ipse asperidinc arteriarum dissentit: et non solum trachea arteria sanat: sed etiam scabiosam vesicam. si qui succo oia

sub lingua retenti glutiri dicitur: quod estimatione stomachi tollit: et tuore stomachi et epati tollit ac opescit. Radix vesice et renu vulnerat: curat. bibita cum dulcore sit pibiz vulneribus vult. et radice ipse masticate se stomachice. clixatura radice oia ista face nonit. ipsa radix in puluere redacta et imposita pterigia detur. **Sal.** glicoriza asperitates naia e remougit. uere: non solum in arteria sed in scabiosa vesica propter mediocritatem complexionis. Theodorus Priscianus valet contra omnia vicia pectoris decoctio eorum in aqua et in pleuresi et piplemonia. aqua decoctionis eius valet contra tussim. ad idem valet electuariu factuz ex succo ligricie et melle. Liquiricia masticata et sub lingua reteta situz et asperitate stomachi et gutturis mitigat.

Lirion interpretatur fluere: inde collyriu quelibet medicina qua visumur in liquida substantia: vel que fluxu mouet: ut suppositoria et similia. nescio tamen vnde appropriatur hoc vocabulu ad designandum tantum quod ponitur in oculis.

Lisariab .i. gariofilata.
Lissa. i. arbor cuius folia sunt similia folijs citoniorum et habet fructum similem galle.
Lisemaide .i. cantarides
Lisen .i. lingua
Liseos grece dissolutiuu. Paulus cap. de frenesibus inquit et de lini semine: et omnes liseos etc.
Lisunatomi .i. boezago.
Lisenel chemel. i. plantago. **Lisenabaur.** i. bozago

Cap. 514.

Lisenbasafir ara. gre. L. ic mla lasir: la **Sera.** li. aggre. ca. lisenbasafir. lingua auis est arbor similis arbori virdar: nisi quia folia eius est longum simile folio amigdali. et fructus eius qui dicitur lingua canis: sunt racemi et palmites qui videntur in cberanub similes folijs oliuaz: nisi quia sunt minoris satis. et intra qualibet cberanub e medulla similis lingue auis: exterius rubra: et interius alba: declinans paululu ad citrinitatem. sapor eius est acutus mordacitatis cum pauca amaritudine. et qui ponit eius virtute ca. in fine secundi non elongatur a veritate. et conueniens est dicere quod cum caliditate sit humiditas: quia non apparet mordacitas eius postquam bene masticat. Et sciendum quod est alia lingua auis: que est debilitans stomachu: et puocant ventre: et est corrigiola maior: et ista non est illa de qua locutus est Sera. nam idem Sera. in casibus augentibus in coitu. dicit quod lingua auis e lingua pascere. Itc idem dicit in. vij. in cofectione pillularum virdarum quod assimilatur pellicule vel corticule que est in medio bac.

Auic. ca. de augmentibus in coitum ce lauri. inter medullas opurat. non est ergo qua ponit Sera. Auic. herba: sed est prima species p Sera. descripta: vñ qui ponit simpliciter prima. **Posse. Sera.** aucto. dz intelligi. **Posse. Sera.** Eben mesuai. conuenit doloz lateris. et puocat vana. auget in spermate. et corroborat libidine. Et idem auc.

Damaſceni. ⁊ conuenit cardiace. Et idē auc. Bedi
goras. auget ſperma. Et idē auc. Raſis. p̄hibz car
diaci: ⁊ auget ſperma. Et idē auc. Iſaac. ē ca. ⁊ hu
mi. in primo gradu: ⁊ delectabilis. et de p̄prietate
eius eſt cōfortare libidine. ⁊ auget ſperma. ⁊ habz
virtutē humectandi comēſta cū carnibus vel alijs
ualet ſilr cōtra ſiccitatē pectoris.

Lifis .i. diſſolutio.

Cap. 515.

Iſimachion fm Dias. p

ſtas bz maiorē ⁊ fructicoſas: circa q̄z
nodos folia minuta bz ſalici ſimilia flozē purpu
reū aut auroſū. na

Doſſe. Dias.

ſiccis locis humectis. fucus berbe hui⁹ ſtipticus eſt. ſanguinē reſcienti
bus maxime. p̄deſt. dyſentericis potui datus ⁊ ſup
poſitus ſubuenit. fluxum matricis mulieris abſti
net ſuppoſitus. naribus p̄fluentē ſanguinēz fronti
illinius ſtatim ſtringit. vulneribus recentibus pa
coſeſim facit. herba fumigatione adhibita vim ve
nē longius arceat. **Bal.** machion. p̄domi
nante bz ſtipticā qualitate: p̄pter quā ⁊ plagas cō
ſolidat. ⁊ emozofagias que ex narib⁹ ſiſtit empla
ſtratū. ⁊ aliaz etiā emozofagiaz idoneū eſt p̄bar
maci ipſum. ⁊ etiā fucus eius adhuc magis: ⁊ bi
binis dyſenterias: ⁊ ſanguinis eductiones: ⁊ fluxū
muliebrem ſiſtit.

Lifinia .i. auis cardella.

Cap. 516.

Iſſiua la. gre. Dias. lixi

iter cauſtica mini: ⁊ ē ad vſū medicie
efficaciſſima ex cinere quere⁹ nō ſolū p̄ficiens ho
minibus: ſed pecoibus que tenſione pulmonis ve
rant: ⁊ quib⁹ venenata res aliq̄ obſiſtit: bibita enī
ſtatim ſalatez aſſert. vtilis eſt etiā in humectand⁹:
⁊ i fiſtula: ⁊ ad diſſicilia vulnera ſananda: ⁊ callo
ſa ⁊ longi t̄pis ſordida: que nullā medicorū per lō
gū t̄ps ſenſerunt virtutem: quotidie lauanda ſūt: ⁊
ſic ſananda apto medicamine: quia virtus lixiuie
nō ſanat: ſed vulnera ad ſanitatez diſponit. Cinis
ex ſarmentis ſtipticus eſt. ⁊ ano ⁊ in recente vulne
re: ⁊ in p̄ſuo poſitus ſanguinē ſanat. cinis ex ſar
mentis oliue acerrim⁹ ē: ⁊ ex nucleo puro acrior ē.
⁊ hec lixiuia vulnerū cāceromata oīa auferit. ⁊ ex
hac lixiuia ſordida vulnera lauāda ſūt. Caprifici ci
nis acer eſt: ſed b̄aſſice cinis oīb⁹ ſuperiorib⁹ acri
or eſt. Cinis caprifici corticis p̄uriginofas ⁊ ſordi
das empetigines aceto acri p̄elotas ſepius ſuper
poſitas ſine **Bal.** ma. i. lixiuiū illud qd ē q̄
lotio cineris ita noīat: abſterſiue aut eſt ⁊ ſiccanti
ſſime omnium. ⁊ qd ex cinē ſiculnee ⁊ titimalli ſe
re iam putrefactiue eſt virtutiſ: que qualis ſit in
v. lib. pertranſui.

Lithargia. i. obliuio. Lithargio. i. ſtupor

Lithargyriū. i. ſpuma argenti: ⁊ eſt nomen cōpo
ſitū a lithos qd eſt ſpuma: ⁊ argiros qd eſt argē

tū: pro quo lege marechet.

Lithargas ſubete eſt ſolutio cum ſomno.

Litagluchibi eſt ſpecies mirrbe

Litarmenum .i. lapis lazuli.

Liteta .i. verruce.

Litemus .i. ſtercus muris.

Litenas. i. empetigines. Litreatin. i. vſnee

Licia .i. valeriana.

Lithiaſis iſterptat lapidatio a lithos qd eſt lapis

inde lithopotridus. i. lapis rotundus: vel lithiaſis

i. viciū lapidis: vel lithiaſis. i. calculatio: ⁊ eſt egri

tudo mala. ſa lapide in renibus vel veſica exiſten

te. Caſſi⁹ ſelix Bal. ingt lithiuitas calculos vocat.

Lithicolla ē gen⁹ colle: qd inuēies ſi leges glucie.

Litis iſt eſt folia diuretica omnia.

Lithimū vel alithimū quid eſt lege lobacium.

Litri .i. bliuis.

Litritos .i. cucumer agreſtis.

Litospermonaſis. i. ḡna ſol. Lithos. i. lapis.

Lithodemon eſt lapis demonis qd of gagates

Licodendion. i. corallus: ⁊ eſt vice lapidea arbor.

Litospermon. i. lapideū ſemē: eo qd eſt onz vt la

pis: ⁊ ſunt grana ſolis: lege litteram culb.

Litostiftis .i. ſaxifraga.

Litho mantinū. i. ḡma que in nocte lucens eſt

Litomeris .i. ſubtilis ſubſtantie

Litopotridus. i. lapis rotū. Litron. i. nitron.

Lixoperitū. i. medicamen infrigidatum.

Lixofilon .i. cartafilago.

Litocoproos .i. ſtercus lupi.

Litumbar .i. cymbalaria.

Litrūbari idē qd ſapza. Liti. rapa.

Lobarda eſt ſpecies calami aromatici.

Lobarſua .i. bardana.

Lobia. i. faſellum: ⁊ eſt faſſus gallicus.

Lobirach. i. anabula. Libidron. i. bircina

Cap. 517.

Ochalchada ara. grece

Dias. ca. de medulla. Medulla

dulla oſſiū. ois recens ſine ſale molli
tine atq; virtutis miſſice eſt. inueterata vō ſine ſa
le recopatiue efficit relaxando. vep de oib⁹ me
dullis melior eſt ceruina: ſecundo vitulina: tertio
taurina: quarto caprina: quinto berbecina. verum
medulle autūno colligende ſunt: qz reliqs t̄pibus
mixte ſunt ſanguini: ⁊ in eo t̄pe oſſa fragilia ſūt. ⁊
nunc demū medullas eximere debes cū tu ipſe of
ſe fracto eas eximeris. Dulce eiz in iſtis ſiūt ipo
ſtuere. virtus eſt oib⁹ ca. ⁊ malactica: ⁊ laxatoria: ⁊
plerotica vulnez. medulla ceruina p̄cta oībz be
ſtiarz venena expellit. cōficiſ aut eā ex ſeno: ⁊ repo
nis ſilr ſupiorib⁹ adipib⁹. medulla ois leniter mol
lire ⁊ laxare duricies ⁊ tumores pōt. recēs aut co
laſ emollita ſuſpūſa aq; ⁊ limbeolo exp̄ſſa: ⁊ iterū
ſilr diſciplina lota purgatur donec aq; purior fiſt
tunc duplici vaſculo reſoluta eliq̄ detracta ſorde
ſeu purgamētis: ⁊ rurfus mortario ſinir coagula
ri. ſernatur aut in vaſculo teſteo nouo ad vſū: ma
lactica virtutē h̄ns: ⁊ ſclirodes corpis relaxans.

Auic. libro secundo capitulo de medullis. ex medullis conuenientior est medulla vitulorum et cerui. deinde tauri: postea caprarum: deinde ouium. et medulla quidem hircorum et taurorum proprie non castratorum est magis sicca. et medulla extremitatum est magis pinguis. et medulla est calefacta: lenitia: absterfua: multi nutrimenti si digeratur. et est bona duriciebus: et lapidostati: illa que est sicut ceruorum et vitulorum non sicut medulla hircorum. illorum enim medulla est ca. et sic. Medulla turbat stomachum: et delet appetitum. et oportet quod comedatur cum pipere et seminibus et ipsa supposita uenit duricie matricis. et fugat vermes venenosos.

Locium .i. vicia.
 Locinalium .i. pentafilon.
 Locinalion idem quod supra
 Lofac .i. fructus maderagore.
 Lofasar. i. assa fetida.
 Logoar. i. berbena.
 Logozi idem quod supra

Cap. 518.

Ochachium ara. gre. libchimu vel babel alitimum: latine granum calculi.

Sera. libro aggreg. ca. lochachium folium eius est simile folio albena. et est herba que habet venas in grossitudine pollicis et indicis et longas. et sunt costae prope terram sicut scela. et sunt in eis nodi. et nascuntur in vno quoque nodo folia similia folijs balsami. et est albius matris. et in summitate eius nascuntur flores in vere et in principijs messium: quorum color est color violarum: nisi quia sunt maiores eis. et quoniam flos huius fructus magnus in quantitate cicris: plenus dulcis saporis: latine vocatur granum calculi. et herba eius inuenitur in locis umbratis. et iuxta radices arborum magnarum: et in locis vehementer humectis. et tempus collectionis eius est in tempore messis. virtus eius ca. et hu. in secundo gradu.

Posse. Sera. mouet coitum: et auget sperma: et erectione virge: et proprie quoniam coquitur cum melle vel miscetur cum sisamo. et qui vitatur eo nimis incurrit colericam passionem. Et idem auc. mesurget: quoniam bibitur post ipsum vinum facit sodam et proprie quando torreficit.

Lobelibet .i. volubilis.
 Lohenas .i. camphora.
 Lobleng. i. rosule: et sunt quidam tumores nodosi suspecti: qui vocantur rosule. istud vocabulum ponitur in antidotario damasceni cap. de oleo citrino: et de oleo citrangelorum.
 Loleng .i. betonica.
 Loletareb. i. arsenicum.
 Loleban. i. amomum.
 Lolium quid est lege stelle.
 Loliban. i. affodillus.
 Lolibani idem quod supra
 Loma est secunda species vicerum corneae oculi: sed lora est aqua in vinacia macerata.
 Lomalarius. i. vlc. in cornea oculi: huius pars. p. f. d. d.
 Lonitis .i. mentastrum.

Cap. 519.

Onchitis fm Dias. lonchitis est species gladioli: folia habens porri similia: sed latiora et rufa: multas habens super radices virgas sparsas super terram: et ramos super terram decliuos: in quibus sunt flores similes pelicino: sed forma eorum ut gete est. et album habet in medio sicut rostrum: et labrum infanum: et sicut lingua. et semen eius lancie simile et trigonum et longum: unde et lonchitis appellatum est. Radix est ei similitudo canco. nascitur locis asperis et siccis. Pl. ca. lonchitis folia habet rubicunda: semen nigrum simile comedorum: quorum ora patent: et oblongum in similitudine lancearum: radice ut dancus. Radix eius cum vino bibita vinum prouocat. It. Dias. Est et secundum genus lonchitis folia huius sicut scolopendria huius aspiora.

Posse. posita vulneribus tumore non admittit. bibita cum aceto splenis sic. vij. sim. p. bar. ca. lonchitis. eius qui cit. dem semen triangulum habet simile lancie secundum figuram. Radix quidem similis est aliter qualiter pastinace: et propterea vinarium est pharma cum. eius vero qui similis est scolopendrie folia viridia quidem ad consolidationem vulnerum sunt idonea. sicca vero per oximel bibita splenes scilicet sanant.

Sal. Lopinas. i. auripigmentum: sed leprias frigidos. i. terra sigillata. quidam non exponunt quod sit auripigmentum huius non vere: sicut apparet si leges lepria. Lopermatis semine quasi sperma. i. semine herbe que frangit lapidem: et est granum folis.

Loptospermatis idem quod supra.
 Lora idem vinum quod dicitur pucciolum.
 Lora fen .i. pulegium.
 Lora scium .i. mentastrum.
 Loton .i. farina fenugreci
 Lotos. i. arbor magis: et arbor mella vel agrifolium
 Lotos .i. species trifolij.
 Lotus .i. lotos.

Cap. 520.

Lotura plumbi fm Dias. ca. d lotura plumbi fit sic: accipe mortarium plumbum et pistillum plumbum: et mitte aquam et tere quod diu nigrescat: et per liqua per lintbeolum: et refunde: et adde aquam quod possit melius liquari: hoc fac quod diu sufficiat: et postea remitte residere in mortario plumbum: et tere lauando sicut lauatur cachimia quod diu aqua limpida sit.

Posse. Dias. vir plina superiorum. Multi vero limaturam plumbi terunt et lauant disci plina superiorum. Multi vero limaturam plumbi terunt et lauant disci plina superiorum. Multi vero limaturam plumbi terunt et lauant disci plina superiorum.

Posse. Dias. est ei frigida: et stiptica: et paxoplastica: malactica alta vulnera replens. rheuma oculorum abstinet. si perflue carnes crescentes vulneribus depascit. fluxum sanguinis vulnerum bene stringit. ani vulnera et condilomata cum oleo rosato medicantur. vulneribus cicatricem inducit. tantam efficaciam habet quod tam et spodiuz vel turia: quia scarotica est. omnia ista inuenies si leges hasas.

Lubem

.i. olibanum.

Luben idē qđ supra.
 Lubit idēst faseoli.
 Lubietā idēst almea.
 Lubne idēst arbor cuius gūmi est storax.
 Lubifar
 Lubufari
 Lucaplas
 Lucasb aldeneb est id qđ auro adhbēt. z ē borax.
 Lucaridis est lapis egyptius quo fullones vtunt
 ad dealbationē pannoz: lapis qui in aqua veloci-
 ter soluitur. z est satis stipticus.
 Lucabat barbarica est quoddā qđ est sicut her-
 modactilus. z orit in aphrica. z ē tassus barbafluss
 Lucefalon
 Lucifalidon

Lublet. i. lupulus
 Lubia idē qđ supra
 Lubie idē qđ supra
 idēst antimonium.
 idē quod supra
 idēst lactuca asini

Cap. 521.

Lubia ara. vel lengibi: latine faseolus.
 Sera. li. aggreg. ca. luchia sine lu-
 bia anc. Diasc. folia habet

similia folijs plante: que dicitur cussus: nisi quia sunt molliora. z rami eius sunt subtiliores similes filis adherentes herbis quibus appropinquant: z elōgantur multū donec sit vmbraclū sub eis. z habz vaginas subtiles similes vaginis fenugreci: nisi qz sunt longiores eis z pinguiorē: z interius vident quasi varij diuersi coloris: quia quedā trabūt ad albedinē: z quedā ad rubedinē. z comeditur huius fructus elixus sicut comedūt sparagi. virtus eoz ca. z hu. in pū. gñant mo gradu. **Dosse. Sera.** gñant multaz ventositatē. z puocant menstrua. z inflant z generant humores pblegmaticos grossos. z sunt mali stomacho. z rubei sunt grossiores. z qñ sumuntur cū sinapi z comedunt: sinapis pphibet maliciā eorū. z albi quidē sunt multā humiditatē habentes. z sunt graues digestionē. z cyminū inuat ad digestionē eoz: z comedere eos calidos cuz almuri z oleo z cymino. z nō comedatur cortex eoz exteriōr. z bibitur post eos vinū paz grossum. z preparati cū aceto sunt difficilis digestionis ppter siccitatē aceti. z de ppietate eoz est puocare menstrua z maxime qui sunt rubei ex eis. z ipsi sunt boni pectori z pulmonē. z faciunt somnia mala. **Meris lib. colliget ca. de faseolis lengibi. faseoli declināt ad ca. z hu. z impingunt corpus. z puocant vzinā z sanguinē menstrū. z laxant ventrē: z ppietate rubei z inducunt somnia mala. z faciunt verūginem**
 Luciribos .i. tassus barbafluss
 Lueion. i. viola alba. Luconai. i. alumen.
 Lucablet .i. psillium.
 Lufaba. i. mandragora. Lufabar idē qđ s.

Cap. 522.

Lasdragōica bledda sareadarecō vī asclepias ara. gre. dragōtiū: la. serpētaria vī vipina vel collū dracōis.
Diasc. cap. de dragōtea. dragōtea sine vt alij asclepias folia habet aaron similia: sed plura z minora: cuius virgo vel basta dno bus cubitis est longa: z ipsa varia similes serpen-

tiōres. i. maculas purpureas habens solidas vt digitus: in qua semen est simile botruo: primo coloris viridis. post maturitatē vō color est ei similis croco. z est gustu mordax. radix eius bulbi habet rotunditatē similit aaron cū corio tenni. nascitur vmbrosis locis. **Sera.** li. aggreg. ca. luf. i. dragōcis z hortis. tea. z est maior z minor. vbi sciendū qđ maior est qui vocatur serpentaria. z illa est habens folia crispa que ponitur hic. sed minor est illa que vocatur aaron. z est illa habens folia plana: pro **Sal.** vi. sim. phar. ca. de ser. qua lege aaron. pentaria. substantia radice eius subtilior est substantia radice aaron. z in sapore eius est acuitas z amaritudo: z stipticitas pauca. z virtus eius est ca. z sic. i. primo gradu

Jo. mes. ca. de luf. Luf est planta que dicitur colūdra cōis. z ex ea est alia planta habens folia plana: alia crispa. z radix plane est exterius ad nigredinē attinens: interius vō est alba. crispa vō exterius cinericia: interius alba ad citrinitatē declinās. z super vtriusq; radice eleuant stipites habentes maculas in modū serpentis. Melior pars totius plante est radix. z melior radix est grossa z cōpleta z orta in locis liberis. et melius tēpus collectionis eius est ver: z principū estatis. z crispa calidior est plana. Plana calida est in primo: **Sal.** dixit plana ca. est in pnsa in secundo. cipio secūdi: crispa in fine. z verius est. z in vtraq; est caliditas z acuitas quasi posita in superficie cuz substantia terrea: s; in plana substantia terrea est vincens plus. z vtraq; est absterfua: incisua: penetratiua: apitiua: subtiliatua humoz grossoz z viscosoz adherentiuz crispa aut ad hec oia est fortior. nocet vtraq; acuitate sua stomacho et epati debili: faciens rheumatizatiōez z mordicationē. z rheumatizat ad stomachū materias a mēbris vicinis. corrigitur primuz nocumētū vt ppinetur cū rob aut melle passulaz aut speciebus alefangie. z secundū nocumētū corrigitur permiscendo ei aliquod ex medicinis stomachicis stipticis: sicut est mastix z citonia. z propinare troiscos diazodō p ei exhibitionē tollit nocumen.

Dosse. Diasc. semen ei ex tū ipsi. **Dosse. Diasc.** pressum virtutem habet in succo: nam addito sibi oleo dolorem aurium compescit. lane inunctus in naribus additus polippos maxime curat. z caneros optime sanat. feminis eius. xxx. grana cum pulca bibita caligines oculorum emendat. flores eius cū ceperint maturefcere si a muliere pregnantē fuerint odorati aborsum faciunt. virtus est radice ei ca. vnde orthonoicis more electuarij accepta medicatur. tussientibus z catarrum habentibus maximuz prestāt effectum. thoracis tumores curat nō reuerfuros: maxime si asla aut cocta accepta fuerit. sicca tunsā: z in puluere ducta melle addito omnia similiter facere pōt. diuretica est. ventrē stimulat cum vino bibita. vulnera sordida fagedenica cum bizonia alba z melle purgat. z cicatrices curare facit: ex q colluria ad pustulas necessarie sūt. aborsū

facit imposita. dicitur q̄ si quis ex ea radice se tin-
 xerit tutus ab incurfu serpentū seruatur. aceto mi-
 xa maculas limpidat. folia eius recentibus vulne-
 ribus necessarie adhibentur. elixatura eius adhibi-
 ta per moribus maximū presidiū est. succus radi-
 cis ei⁹ caligines: ⁊ glaucomata: ⁊ pterigia detergit
 radix ipsa decocta ⁊ comesta p̄dest. In insulis q̄-
 basdam orientis mellī addito comeditur. est enī
 feruentis ⁊ recorporatīe virtutis: quaz greci me-
 tasycreticam vocant. Item ex ipsa collyria cum
 melle confecta atq; formata fistulis aptantur. facit
 etiam ad detractionē tardantis vīne. cuz melle li-
 nita polippos ⁊ canceromata cōsumit. odor radi-
 cis atq; herbe conceptionē vteri mox facturā cor-
 rumpet. feminis eius grana. xxx. illud efficiūt. acri-
 or est q̄ aaron: ⁊ amarior ⁊ calidior. ⁊ est extenu-
 atorā plus in se. etiam habet vim aliquam stipti-
 cam cuz parua acredine vel amaritudine. Radix
 autem plus operatīa. purgat enim viscera ⁊ exte-
 rius pingues ⁊ glutinosos humores. ⁊ ad vulne-
 ra maliciosa optimū medicamen est: quia purgat
 ⁊ emendat foriter. cū aceto trita ⁊ linata alfos tol-
 lit. folia vō eius vulnera ⁊ plagas recentes exercēt
Bal. mundificat ⁊ aperit opilationes epatis
 ⁊ splenis et renū: quia subtiliat hu-
 mores grossos ⁊ viscosos. ⁊ conuenit multum vul-
 neribus malis: ⁊ abstergit ea: ⁊ mundificat mun-
 dificatione forti. ⁊ virtus folioꝝ eius eadez: ⁊ semī-
 num ei⁹ est fortior folijs ⁊ radice: ⁊ ideo curat cā-
 crofa apostemata que sunt in naribus: que nomi-
 nantur multozum pedum: ⁊ est polipus. ⁊ succus
 lul mundificat maculam oculi que fit ab vlcere. ⁊
 linunt cum ea quidam caseum recentem exteriū
 quia custodit eum: ⁊ prohibetur ab eo putrefactō
 Et idem eodem libro capitulo dragoniū siue ser-
 pentaria: habet quidem aliquid simile aaron tā ī
 folijs q̄ in radice: s; acrius est eo ⁊ amarior: ideo
 magis calefactiū ⁊ magis subtiliū partium. ha-
 bet autem ⁊ leuem stipticitatē q̄dam: qua cōcur-
 rente cum predictis duabus qualitatibus acris et
 amara efficacissimū fit pharmacū. Radix tamen
 expurgat viscera omnia subtiliando grossos ⁊ vi-
 scosos humores malos. assumpta vō vlcere est
 optimū pharmacū. expurgat enim ⁊ mundificat
 foriter tam cetera que mundificatione indigent:
 q̄ morpheas cum aceto. folia vō habentia virtutē
 consimilem tam vlcerebus q̄ vulneribus lesū ner-
 num habentibus conueniunt. q̄tum quidem min⁹
 sunt sicca: ⁊ tanto magis solidant. Nam sicciora a-
 crioris virtutis sunt q̄ conueniat vlcerebus. credi-
 tur autem ⁊ caseum humidum ⁊ putrescibile con-
 seruare exteriū ei apposita propter siccitatez cō-
 plexionis. fructus autem violentior est nedum fo-
 lijs: sed ⁊ radice: quare caneros ⁊ polippos exter-
 minare creditur: sed ⁊ succus eius que sunt in ocu-
 lis expurgat. Et idem in libro de cibis capitulo d
 dragontea. ⁊ huius radice decoquentes bis aut ter
 vt deponat qd̄ medicinale comedere aliqui dam⁹
 sicut ⁊ radices aaron: q̄ fortiori indiget virtute: q̄
 secundū pecus ⁊ pulmonē continentur viscosa ⁊

gros **Jo. mes.** solutiōe educit pblegma sb
 sa. tile ⁊ grossum. ⁊ mundificat
 ⁊ confortat renes. ⁊ puocat vīnam. ⁊ excitat coi-
 tū. ⁊ est ex rebus mundificantib⁹ pectus ⁊ pulmo-
 nes. ⁊ confert eis super quibus timetur frequentia
 anhelitus: vel asmaticis ppter exuberantiā humo-
 rum viscosoz in eis: ⁊ pprie loboc ex succo ei⁹ cū
 melle ⁊ rob. ⁊ q̄q; administratur cū omis ⁊ valet
 similiter. Et dixit Democritus inuamentū vtriūq;
 q; speciei eius magnū est emozoidaz doloribus ⁊
 ventositatibus eoz fm omne modū administrati-
 onis ipsius: ⁊ sumptū ⁊ emplastratū. ⁊ nos exper-
 ti sumus: ⁊ experti inuamcū est super humore cru-
 do qui est in stomacho ⁊ renibus. ⁊ dixit Bal. re-
 soluit duricies ⁊ apostemata dura splenis ⁊ alioꝝ
 membroꝝ. ⁊ conuenit vlcerebus fraudulentis ⁊ fi-
 stulis. ⁊ consumit additiones carniū in naribus
 ⁊ phibet fieri in eis corrosione ⁊ cancrū. Succus
 autem eius distillatur in aure cū melle ⁊ conuenit
 tinnitū ⁊ surditatē ⁊ dolorē aurīū: ⁊ abstergit ipsi-
 us fordicies: ⁊ exsiccat vlcera eius. vtraz eius spe-
 cies est ex rebus que mundificant faciem ⁊ aufe-
 runt feditatē cuius. ⁊ delent pannuz ⁊ lentigines ⁊
 morpheam pprie cū melle. ⁊ fiat emplastrū ex ea
 cum melle ⁊ stercore caprarum super podagram
 ⁊ concussionem neruoꝝ: ⁊ conuenit eoz dolorib⁹
 ⁊ suppositio facta ex eo educit mēstrus: ⁊ facit ab-
 osium. ⁊ dī q; fugat serpentes ⁊ vmes venenosos
Lulatin. i. indicum. Lulatim idē qd̄ s.
Lulatin. idem quod supra.
Lulep. est species volubilis que dicitur lupulus.
Lulme. i. arbo: storacis liquide.
Lulmei. idem quod supra.
Lulientia. sunt species limaciarum.
Lulian. i. vīnec. Lulia idē qd̄ supra.
Lulifar. i. balanstia.
Lula. i. margarita.
Lulolion. i. aspalum.
Lulofar. i. nemufar.
Luminaria. i. tapfus barbassus.
Lumi. i. limoncellum.
Lumbaci. terrēni quid sunt lege taratim.
Lumbicus. longue ⁊ latus. i. vermis qui oritur in
 intestinis hominū: ⁊ vocatur solea vel cingulum.
Lumbrieb. i. aaron.
Lunaticus. i. epilepticus.
Lunasap. i. amomū. Lunaparis. i. aspalū
Lupacia. est herba interficiens lupos: ⁊ potissime
 puluis factus ex ea. ⁊ quidam falso dicit q; est ra-
 dicula siue bellebonus niger: imo est herba que a
 lio noie vocat strangulatoꝝ adip: ⁊ est aconitum.
Lupinus. semen notū. multi sabā egyptiacā dixe-
 runt: sed falso pro pondere eo vtētes apud Jobā.
Sera. in 7. ca. de pbatione tyriace est ponderās
 aureū. i. ⁊ 5. sed nostri lupini nō sunt tantū ponde-
 ris: pro quibus lege tarmus.
Lupinus siluestris. quid est: le. quā supra.
Lupinus regalis. i. siluestris.
Lupisma. i. castanea. Lupill⁹. i. vit nigra.
Lupus. est quoddam animal omnibus notū: eius

stercus et cozum habent proprietatem contra colicam: sicut inuenies si leges finus.

Lupulus quid est lege ieblech.

Luthens color .i. color genestre.

Luteanis .i. cymbalaria.

Luteanison idem quod supra

Luti alleta .i. terra sigillata.

Luti alanes .i. almea.

Lutifarion .i. saturcia.

Lutum magra idest terra sinopida: et est terra rubra carpentariorum.

Lutum lune .i. lutum samium.

Cap. 53.

Lutum samium quidam dicunt

quod est bolus armenus.

sed Auic. libro secundo capitulo de bo-

lo samie dicit lutum samium idest talk vel stella

terre quod idem est. Inquit Hali. nos uimur ex

hoc quod nominatur stella. Ego autem dico quod ho-

minibus uidetur quod illud est talk. verum de talk di-

ximus quod inuenitur in terra grecoꝝ in insula cypri.

Et dixit idem Hali. lutum samium esse sicut lutum

sigillatum in retentione sanguinis: et in rebus alijs

est pluris nobilitatis quam sigillatum. et est viscosum

tenax glutinatium non indigens ablutione.

Dosse. prohibet apostemata calida in in-

ceptione. et uenit adustioni ignis

et confert in principio podagre linitum. et conuicit

fluxui sanguinis a matrice et cum egestione.

Lutum anesuburum idest quedam confectio sic

nominata.

Lutum ansiburiozem est quoddam genus terre quod

vocatur lutum armenum.

Lutum sigillatum idest terra sigilla a.

Lutum chimolea idest chimolea.

Lutum diuinum idem quod supra

Lutum albur .i. purum.

Lutum comedendum est lutum quod dicitur in 30

bozad idest ad **Sera** est semen albur habes

comedendum. **Sera** saporem manne.

Luyula quid est lege alleluya.

Luyfar .i. antimonium.

Luyufari idem quod supra.

Luzach .i. arbor frassinus

Luzachs idem quod supra

Lucar arsenicum.

Sequitur de OS

Asilon. .i. peucedanuz.

Cap. 54.

Aaleb arabice exponitur in li-

bro Rasis de lapide quod

nominatur in lingua hispanica arzeuo

et ego quesivi ab hispanis quid esset arzeuo: et on-

derant mihi agrifolium: vix arabs dixit mihi quod

est arbor quam non habemus in partibus nostris.

Agrifolium vero dicebat vocari trachach arabice.

Stephanus mebelebus inquit vocatur grece ki-

samū: sed trabamalhanū mahaleb ē medullā fru-

ctus cerasi domestici vel siluestris. et est in verita-

te medulla cerasi siluestris cuiusdam: qua mulie-

res arabum vuntur in oleo quo vngunt capillos

suos: et alio nomine vocatur nere. et ē arbor cerasi sil-

ue **Sera.** libro aggre. ca. mahaleb aucto. **Sera.** Dias. est arbutū quod assimilatur

arbori alcanne in magnitudine sua: habens folia

similia folijs oliue: nisi quis sunt fortiora et latio-

ra eis. et habet fructū simile fructui mastice nigre

in cuius sapore est dulcedo. et est fructus eius aliqui

sicut in racemis. et nascit in locis agrestibus. et fo-

lia eius sunt **Dosse.** **Sera.** folia eius conferunt

ulceribus oris quando masticantur. et fit cum eis col-

lutio: et quā bibitur decoctio granorum eius puocat

vinam: et dicunt alij et menstrua. Et dixit Hali. in

libro tractatu nono. sunt quidam qui putant ipaz

esse carpobalsamū: et iam diximus de eo in capitu-